

**T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI
SOSYAL HİZMET BİLİM DALI**

**ŞİDDET MAĞDURU KADINLARIN ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDETE
DAİR DUYARLILIKLARININ BELİRLENMESİ: İSTANBUL KADIN KONUKEVİ
ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

PERAY KOÇ

DANIŞMAN: PROF.DR. HARUN CEYLAN

**YALOVA
EYLÜL 2025**

T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI
SOSYAL HİZMET BİLİM DALI

ŞİDDET MAĞDURU KADINLARIN ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDETE
DAİR DUYARLILIKLARININ BELİRLENMESİ: İSTANBUL KADIN KONUKEVİ
ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

PERAY KOÇ
228118008

DANIŞMAN: PROF.DR. HARUN CEYLAN

YALOVA
EYLÜL 2025

ETİK BEYAN

Yalova Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım “Şiddet Mağduru Kadınların Çocuğa Yönelik Şiddete Dair Duyarlılıklarının Belirlenmesi: İstanbul Kadın Konukevi Örneği” başlıklı bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksinin tespiti halinde doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi taahhüt ve beyan ederim.

Peray KOÇ

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimim boyunca bana her konuda destek olan, kıymetli bilgi ve deneyimleri ile yolumu aydınlatan, desteğini hiç esirgemeyen ve kendisini tanımaktan onur duyduğum danışman hocam sayın Prof. Dr. Harun CEYLAN'a, eğitim ve çalışma hayatımı bir arada yürütmeme ve tez yazım sürecine sağladığı katkıdan dolayı sayın müdürüm Rabia GÜNGÖR'e, bu tez çalışmasının gerçekleştirilmesine olanak sağlayan ve mensubu olmaktan kıvanç duyduğum Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na, hayatımın tüm aşamalarında maddi ve manevi olarak daima yanımda olan sevgili aileme ve sevgisini, emeğini hiçbir zaman esirgemeyerek her koşulda yanımda olan uzun yol arkadaşım Mesut KOÇ'a yürekten teşekkür ederim.

Peray KOÇ

Yalova, 2025

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN	i
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
ÖZET	xiii
SUMMARY	xv
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Konusu	9
1.2. Araştırmanın Önemi	9
1.3. Araştırmanın Amacı	10
1.4. Araştırmanın Yöntemi.....	10
1.5. Araştırmanın Hipotezleri.....	13
2. KURAMSAL VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	15
2.1. Şiddet.....	15
2.2. Şiddet Türleri.....	16
2.2.1. Fiziksel şiddet	16
2.2.2. Psikolojik şiddet.....	16
2.2.3. Cinsel şiddet.....	17
2.2.4. Ekonomik şiddet	18
2.3. Aile İçi Şiddet.....	18
2.4. Kadına Yönelik Şiddet	19
2.4.1. Kadına yönelik şiddetin sebepleri	25
2.4.2. Kadına yönelik şiddetin sonuçları.....	26
2.4.3. Kadına yönelik şiddete ilişkin yasal düzenlemeler	26
2.5. Çocuğa Yönelik Şiddet.....	30
2.5.1. Çocuğa yönelik şiddete ilişkin risk faktörleri	31
2.5.1.1. Çocuk ile ilgili faktörler	31
2.5.1.2. Toplumsal/kurumsal faktörler	32
2.5.2. Çocuğun şiddete maruz kaldığına dair belirtiler	32
2.5.2.1. Fiziksel şiddete ilişkin belirtiler	32
2.5.2.2. Duygusal şiddete ilişkin belirtiler	32
2.5.2.3. Cinsel şiddete ilişkin belirtiler.....	32

2.6. Şiddetle Mücadele Eden Kadınlar İçin Bir Liman: Kadın Konukevleri	33
3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	39
3.1. Evren ve Örneklem.....	40
3.2. Veri Toplama Araçları	41
3.3. Aile İçı Kadına Yönelık Şiddet Ölçeği	42
3.4. Çocuğa Yönelık Şiddete Duyarlılık Ölçeği.....	44
3.5. Veri Toplama Süreci	45
3.6. Veri Analizi	46
4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI	49
4.1. Sosyo-Demografık Bulgular	49
4.2. Ölçek Puanlarına Göre Bulgular	51
4.3. Sosyo-demografık Özelliklere Göre Çocuğa Yönelık Şiddete Duyarlılık Ölçeği Puanlarının Karşılaştıırma Bulguları	51
4.4. Katılımcıların Sosyo-Demografık Özelliklerine Göre Aile İçı Kadına Yönelık Şiddet Ölçeği Puanlarının Karşılaştıırılma Bulguları	53
4.5. Demografık özellikler ve ölçek puanları arasındaki ilişki bulguları	56
4.6. Çocuğa Yönelık Şiddete Duyarlılık ve Aile İçı Kadına Yönelık Şiddet Arasındaki Pearson Korelasyon Bulguları	57
4.7. Bağımsız Değişkenlerin Çocuğa Yönelık Şiddete Duyarlılık Ölçeği Puanları Üzerindeki Etkisine Yönelık Bulgular	57
4.8. Aile İçı Kadına Yönelık Şiddet Üzerindeki Bağımsız Değişkenlerin Etkisine Yönelık Bulgular	58
5. TARTIŞMA	61
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	69
6.1. Öneriler.....	72
6.1.1. Sosyal hizmet politikaları açısından öneriler	73
6.1.2. Kurumlar arası iş birliği ve eş güdüm.....	73
6.1.3. Psikososyal destek programları ve eğitimler	73
6.1.4. Eğitim ve farkındalık artırıcı programlar	74
6.1.5. Sosyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi	74
6.1.6. Bilinçlendirme kampanyaları ve toplumsal farkındalık.....	74
6.1.7. Araştırmalara yönelik öneriler	75
KAYNAKLAR.....	77
EKLER	85
ÖZGEÇMİŞ	91

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 4.1. Sosyo-demografik özelliklerin incelenmesi (n=100).....	49
Tablo 4.2. Katılımcıların Ölçek Puanlarının İncelenmesi (n=100).....	51
Tablo 4.3. Katılımcıların Sosyo-demografik özelliklerine göre çocuğa yönelik şiddete duyarlılık ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=100).....	51
Tablo 4.4. Katılımcıların Sosyo-Demografik özelliklerine göre aile içi kadına yönelik şiddet ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=100)	53
Tablo 4.5. Katılımcıların demografik özellikleri ile çocuğa yönelik şiddete duyarlılık ölçeği ve aile içi kadına yönelik şiddet ölçek ve boyutları arasındaki ilişkisinin incelenmesine yönelik pearson korelasyon testi (n=100)	56
Tablo 4.6. Çocuğa yönelik şiddete duyarlılık ölçeği ile aile içi kadına yönelik şiddet ölçeği arasındaki ilişkisinin incelenmesine yönelik pearson korelasyon testi (n=100)	57
Tablo 4.7. Bağımsız değişkenlerin ÇYŞDÖ ölçeği üzerindeki etkilerin incelenmesi	57
Tablo 4.8. Bağımsız değişkenlerin aile içi kadına yönelik şiddet ölçeği üzerindeki etkilerin incelenmesi.....	58

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1. Güç ve Denetim Çemberi	25
---	----

ŞİDDET MAĞDURU KADINLARIN ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDETE DAİR DUYARLILIKLARININ BELİRLENMESİ: İSTANBUL KADIN KONUKEVİ ÖRNEĞİ

ÖZET

Kadına yönelik şiddet, bireylerin temel hak ve özgürlüklerini ihlal eden küresel bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir. Aile içi şiddet mağduru kadınların çocuğa yönelik şiddete dair duyarlılıklarını incelemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışma, İstanbul Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'ne bağlı 10. Kadın Konukevi'nde yürütülmüştür. Araştırma kapsamında, aile içinde gördüğü şiddet sebebiyle barınma desteği talep eden kadınlarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve kadınların çocuğa yönelik şiddete karşı tutumları değerlendirilmiştir. Çalışmada nicel araştırma yöntemi benimsenmiş olup veri toplama aracı olarak “Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği” ve “Çocuğa Yönelik Şiddete Duyarlılık Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçekler arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla korelasyon analizleri yapılmış, ayrıca katılımcıların demografik özellikleri ile şiddete duyarlılıkları arasındaki bağlantılar incelenmiştir. Veriler, SPSS programı ile analiz edilerek betimleyici istatistikler ve regresyon analizleri uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, aile içi şiddet mağduru kadınların büyük çoğunluğunun, çocuklarına yönelik şiddeti kabul edilemez bulduğu, ancak bazı kadınların yaşadıkları şiddet deneyimi sebebiyle şiddeti normalleştirme eğiliminde olduğu tespit edilmiştir. Kadınların eğitim düzeyi, yaşadıkları şiddetin süresi ve şiddet türü ile çocuğa yönelik şiddete dair duyarlılıkları arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Özellikle fiziksel ve psikolojik şiddete uzun süre maruz kalan kadınların, çocuklarına yönelik şiddeti daha fazla içselleştirdiği gözlemlenmiştir. Bununla birlikte, kadınların sosyal destek mekanizmalarına erişiminin, çocuğa yönelik şiddete dair farkındalıklarını artırdığı saptanmıştır. Kadına yönelik şiddetin bireysel ve toplumsal boyutları göz önüne alındığında, şiddetin nesiller arası aktarımını önlemek için kadınların psikososyal destek mekanizmalarına erişiminin artırılması büyük önem taşımaktadır. Kadın konukevlerinde sunulan hizmetlerin kapsamının genişletilmesi, annelerin çocuklarına yönelik şiddeti önleme noktasında bilinçlendirilmesi ve rehabilitasyon süreçlerinin güçlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu kapsamda, sosyal hizmet politikalarının güçlendirilmesi, farkındalık artırıcı eğitimlerin yaygınlaştırılması ve kadınların ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarına yönelik destek mekanizmalarının artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kadına Yönelik Şiddet, Aile İçi Şiddet, Çocuğa Yönelik Şiddet, Sosyal Destek Mekanizmaları, Psikososyal Destek

DETERMINING THE SENSITIVITY OF WOMEN VICTIMS OF VIOLENCE TO VIOLENCE AGAINST CHILDREN: THE ISTANBUL WOMEN'S SHELTER EXAMPLE

SUMMARY

Violence against women persists as a global problem that violates individuals' fundamental rights and freedoms. This study, conducted at the 10th Women's Shelter affiliated with the Istanbul Provincial Directorate of Family and Social Services, aimed to examine the sensitivity of women who are victims of domestic violence towards violence against children. Within the scope of the research, interviews were conducted with women who requested shelter support due to violence they experienced within their families, and the women's attitudes towards violence against children were evaluated. A quantitative research method was adopted in the study, and the "Domestic Violence Against Women Scale" and the "Sensitivity to Violence Against Children Scale" were used as data collection tools. Correlation analyses were performed to determine the relationship between the scales, and the connections between the participants' demographic characteristics and their sensitivity to violence were also examined. The data were analyzed using the SPSS program, and descriptive statistics and regression analyses were applied. The study found that the vast majority of women who were victims of domestic violence found violence against their children unacceptable, but some women tended to normalize violence due to their experience of violence. Significant relationships were found between women's educational level, the duration and type of violence they experienced, and their sensitivity to violence against children. In particular, it was observed that women who were exposed to physical and psychological violence for a long time internalized violence against their children more. However, it was found that women's access to social support mechanisms increased their awareness of violence against children. Considering the individual and societal dimensions of violence against women, increasing women's access to psychosocial support mechanisms is of great importance in preventing the intergenerational transmission of violence. It was concluded that the scope of services provided in women's shelters should be expanded, mothers should be made aware of how to prevent violence against their children, and rehabilitation processes should be strengthened. In this context, it is recommended to strengthen social service policies, disseminate awareness-raising training, and increase support mechanisms for women to gain economic independence.

Keywords: Violence Against Women, Domestic Violence, Child Abuse, Social Support Mechanisms, Psychosocial Support

1. GİRİŞ

Kadına yönelik şiddet, insanlığın karşı karşıya olduğu en temel insan hakları ihlallerinden biri olmakla beraber yalnızca bireyin en doğal haklarını ve özgürlüklerini gasp etmekle kalmaz, aynı zamanda küresel ölçekte toplumların ruhsal ve fiziksel sağlığını derinden sarsan, yaygın ve önemli bir halk sağlığı sorununu teşkil eder. Bu şiddet olgusu, coğrafi sınırları, sosyoekonomik statüyü, eğitim seviyesini ve hatta yaşı aşan bir şekilde kendini göstermekte, özellikle de aile içi şiddet dinamikleri içerisinde daha görünür hale gelmektedir. Dünyanın her köşesinde, farklı demografik özelliklere sahip kadınlar, fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik olmak üzere çeşitli şiddet biçimlerine maruz kalmakta ve bu durum, bireysel acıların ötesinde, toplumsal huzuru ve gelişimi de olumsuz yönde etkilemektedir (Erim & Yücens, 2016, ss. 536-549).

Kadına yönelik şiddetin dört temel kategorisi olan fiziksel şiddet, bireyin bedenine yönelik her türlü kasıtlı saldırıyı, darp, dayak ve yaralama gibi eylemleri içerir ve mağdurların fiziksel sağlığı üzerinde kalıcı hasarlar bırakabilir. Psikolojik şiddet ise, mağdurların duygusal bütünlüğünü hedef alarak tehdit, aşağılama, sürekli eleştiri, küçük düşürme ve sosyal izolasyon gibi yöntemlerle ciddi travmalara ve psikolojik sorunlara yol açmaktadır. Cinsel şiddet, bireyin rızası olmaksızın gerçekleştirilen her türlü cinsel eylemi kapsar ve mağdurların hem fiziksel hem de ruhsal sağlıkları üzerinde derin ve onarılamaz izler bırakabilir. Ekonomik şiddet ise, kadının finansal kaynaklara erişiminin engellenmesi, çalışma hayatından uzaklaştırılması, bağımsız gelir elde etme yollarının kısıtlanması veya ekonomik özgürlüğünün tamamen ortadan kaldırılması şeklinde ortaya çıkarak, kadının güçsüzleşmesine ve başkalarına bağımlı hale gelmesine sebep olur (Beşpınar Akgüner & Beşpınar, 2024, ss.403-413; Çakır vd., 2014, ss.51-70).

Aile içi şiddet olgusu, yalnızca kadınları değil, aynı zamanda aynı ortamda yaşayan çocukları da doğrudan ya da dolaylı olarak derinden etkileyen, nesiller arası bir travma aktarımına zemin hazırlayan karmaşık bir sorundur. Şiddet ortamında büyüyen çocuklar, tanık oldukları veya bizzat maruz kaldıkları fiziksel ve psikolojik travmalar sebebiyle sağlıklı bir psikososyal gelişim gösterme şansını belirgin ölçüde kaybederler. Akademik araştırmalar, aile içi şiddet deneyiminin çocuklarda gelecekte şiddet uygulama eğilimini artırdığını veya tam tersine, şiddet mağduru olma olasılığını yükselttiğini göstermektedir. Bu durum, şiddetin bir kuşaktan diğerine aktarılan, süreklilik arz eden bir döngüye dönüşmesine sebep olmakta ve toplumsal

huzur ile aile yapısına uzun vadede onarılamaz zararlar vermektedir (Erden ve Akdur, 2018, ss. 128-139).

Şiddet gören ya da şiddete tanıklık eden çocuklar, ilerleyen yaşlarda çeşitli davranışsal ve duygusal sorunlar yaşama olasılığı oldukça yüksektir. Eğitim hayatında başarısızlık, akran ilişkilerinde uyum sorunları, düşük özgüven, kaygı bozuklukları ve hatta depresyon gibi ciddi ruhsal problemler, bu çocukların yaşam kalitesini düşüren ve topluma uyum sağlamalarını zorlaştıran sonuçlardan sadece birkaçıdır. Ayrıca, çocukluk döneminde şiddete maruz kalan veya tanık olan bireylerin, yetişkinlik yaşamlarında şiddeti normalleştirme veya kendi ilişkilerinde şiddeti yeniden üretme eğiliminde oldukları gözlemlenmiştir. Bu sebeple, aile içi şiddetin sadece bireysel bir sorun olarak değil, aynı zamanda nesiller arası aktarılan, derin kökleri olan bir sosyal problem olarak ele alınması ve çok yönlü müdahale stratejileri geliştirilmesi gerekmektedir (Kelleci, 2023, ss. 87-97).

Sosyolojik bir perspektiften incelendiğinde, aile içi şiddet, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, ataerkil normlar, ekonomik bağımlılık ve yetersiz sosyal destek mekanizmaları gibi çeşitli yapısal sorunlarla yakından ilişkilidir. Uzun yıllar boyunca, aile içi meselelerin özel alan olduğu ve dış müdahaleye kapalı olması gerektiği yönündeki yaygın inanış, şiddet mağdurlarının yardım arayışını zorlaştırmış ve sorunun görünmez kalmasına sebep olmuştur. Ancak, 20. yüzyılda gerek ulusal gerekse de uluslararası düzeylerde kadına yönelik ve aile içi şiddetle mücadeleyle yönelik farkındalık giderek artmış ve bu doğrultuda kayda değer hukuki düzenlemeler hayata geçirilmiştir (Özkan, 2017, ss. 533-564; Ünal, 2005, ss. 1-8).

Türkiye’de aile içi şiddetle mücadelede önemli bir yasal dönüm noktası olan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, şiddet mağduru kadınların korunmasına yönelik sunduğu çok yönlü önleyici ve koruyucu tedbirlerle mühim bir yasal araç konumundadır. Bu kanun, şiddet uygulayanlara yönelik uzaklaştırma kararları, mağdurların güvenli sığınma evlerine yerleştirilmesi, hukuki destek sağlanması ve psikolojik danışmanlık hizmetleri gibi bir dizi koruyucu tedbiri yürürlüğe koyarak, kadınların yaşamsal haklarını güvence altına almayı ve şiddeti önlemeyi amaçlamaktadır. Bununla birlikte, çocukların şiddetten korunmasını hedefleyen 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu da, çocuklara yönelik koruma tedbirlerinin devreye alınmasını ve sosyal hizmet mekanizmalarının etkin bir şekilde işletilmesini sağlayarak, çocukların sağlıklı bir ortamda büyümelerine olanak tanıyacak psikososyal destek ve rehabilitasyon süreçlerini kapsamaktadır. Şiddet mağduru bireylerin, özellikle çocukların, yaşadıkları travmalardan arınmaları ve hayata yeniden sağlıklı bir şekilde katılabilmeleri için sosyal hizmet birimlerinin güçlendirilmesi ve bu birimlerde uzman personel

istihdam edilmesi büyük önem taşımaktadır (Centel, 2013, ss. 39-43; Öztürk vd., 2021, ss. 95-106).

Kadına yönelik şiddetle mücadelede yalnızca hukuki düzenlemelerin yeterli olmadığı açıktır. Bu sebeple, destekleyici sosyal hizmet mekanizmalarının da etkin ve yaygın bir şekilde işlemesi gerekmektedir. Bu doğrultuda, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB) bünyesinde faaliyet gösteren Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM), şiddet mağdurlarına psikososyal destek, rehberlik, hukuki danışmanlık, geçici barınma ve mesleki eğitim gibi çok yönlü hizmetler sunmaktadır. Ayrıca, ALO 183 sosyal destek hattı ve Kadın Destek Uygulaması (KADES) gibi dijital uygulamalar sayesinde mağdurların ihtiyaç duydukları acil yardıma hızlı ve güvenli bir şekilde ulaşmaları mümkün hale gelmiştir. Bu merkezler ve uygulamalar, şiddet mağduru bireylerin güvenli bir yaşama adım atmalarını destekleyecek kapsamlı bir hizmet ağı sunarak, onların güçlenmelerine ve toplumsal hayata yeniden entegre olmalarına yardımcı olmayı amaçlamaktadır (Şen, 2018, ss. 141-161).

Kadın konukevleri, şiddet mağdurlarına yalnızca geçici bir barınma imkânı sunmakla sınırlı kalmamakta; aynı zamanda sosyal hizmet uzmanları, psikologlar ve çocuk gelişim uzmanları gibi alanında yetkin profesyoneller aracılığıyla sağlanan bireysel ve grup terapileri, mesleki beceri kursları, hukuki danışmanlık ve çocuk destek hizmetleri gibi çok yönlü desteklerle, kadınların güçlenmesini, travmalarla başa çıkmalarını ve toplumsal yaşama bağımsız ve özgüvenli bireyler olarak yeniden katılmalarını hedeflemektedir. Kadın konukevleri, mağdurların meslek edinmelerine olanak tanıyan çeşitli kurslar, psikososyal destek programları ve hukuki haklarını öğrenebilecekleri seminerlerle yeni bir başlangıç yapmalarına yardımcı olarak, onların ekonomik ve sosyal bağımsızlıklarını kazanmalarına önemli katkılar sağlamaktadır (Türköz, 1993, ss.17-18).

Alınan tüm hukuki ve sosyal önlemlere rağmen, aile içi şiddetin farklı biçimlerde varlığını sürdürdüğü ve toplumsal bir sorun olmaya devam ettiği gözlemlenmektedir. Bu durum, şiddet mağduru kadınların korunması ve mağdurlara yönelik rehberlik hizmetlerinin nicelik ve nitelik olarak daha da kapsamlı hale getirilmesi gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır. Özellikle sosyal hizmet ağlarının ülke genelinde yaygınlaştırılması, psikososyal rehabilitasyon süreçlerinin güçlendirilmesi ve şiddet mağdurlarının ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarını sağlayacak sürdürülebilir projelerin hayata geçirilmesi büyük önem taşımaktadır (Tanrikulu, 2022; Topalhan vd., 2018, ss. 9-21).

Aile içi şiddet vakalarında sosyal destek mekanizmalarının yetersizliği veya bu mekanizmalara erişimdeki zorluklar, mağdurların yardım arayışında çekimser kalmalarına, yaşadıkları şiddeti gizlemelerine ve yalnızlaşmalarına yol açmaktadır. Bu sebeple, şiddet mağdurlarının kolayca ulaşabileceği, güvenli ve gizlilik prensiplerine dayalı başvuru merkezlerinin ve destek ağlarının oluşturulması ve bu merkezlerin tanıtımının etkin bir şekilde yapılması gereklidir. Kadın konukevlerinin kapasitesinin artırılması, coğrafi olarak yaygınlaştırılması ve meslek edindirme kurslarının çeşitlendirilmesi de mağdurların sosyal hayata yeniden entegrasyonu ve ekonomik bağımsızlıklarını kazanmaları açısından hayati bir öneme sahiptir (Erim & Yücens, 2016, ss. 536-549).

Kadına yönelik şiddetin devam etmesinin önemli sebeplerinden biri de, toplumsal normların, kültürel değerlerin ve geleneksel algıların değişiminin zaman almasıdır. Özellikle ataerkil toplum yapısının hâkim olduğu bölgelerde, kadının aile içindeki rolü ve statüsü ile ilgili yerleşik geleneksel kalıplar, ne yazık ki bazı durumlarda şiddeti haklı gösterebilecek veya meşrulaştırabilecek bir zemin oluşturabilmektedir. Bu durum, kadının maruz kaldığı şiddeti kabullenmesine, sessiz kalmasına veya yardım aramaktan çekinmesine yol açarak, şiddet döngüsünün sürmesine katkıda bulunmaktadır (Tekin & Değirmenci, 2022, ss. 187-198).

Şiddet döngüsünün sürdürülebilir biçimde sona erdirilebilmesi için yalnızca şiddet mağdurlarına yönelik destek ve müdahale çalışmalarıyla yetinilmemeli; aynı zamanda şiddet uygulayan bireylerin davranış değişimini destekleyecek, onları rehabilite etmeyi ve yeniden topluma kazandırmayı amaçlayan uzun vadeli programların yaygınlaştırılması gerekmektedir. Şiddet uygulayan bireylerin öfke kontrolü, stres yönetimi, empati becerileri geliştirme ve şiddet eğilimlerini kontrol altına almalarını sağlayacak psikolojik danışmanlık, eğitim ve terapi programları, uzun vadede aile içi şiddet vakalarının azalmasına ve toplumsal huzurun sağlanmasına mühim katkılar sağlayacaktır (Kelleci, 2023, ss. 87-97).

Kadına yönelik şiddet vakalarının artışında yoksulluk, işsizlik, eğitim eksikliği ve yetersiz sosyal destek gibi sosyoekonomik faktörlerin de önemli bir rolü bulunmaktadır. Ekonomik sıkıntılar, aile bireyleri arasındaki gerilimi artırmakta, iletişim sorunlarını derinleştirmekte ve şiddet eğilimini tetikleyebilmektedir. Bu sebeple, kadınların ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarına olanak tanıyacak istihdam projelerinin geliştirilmesi, mesleki eğitim imkânlarının artırılması ve kadın girişimciliğinin desteklenmesi büyük önem taşımaktadır (Doğrucan & Yıldırım, 2020, ss. 122-138).

Kadınların iş gücüne katılım oranının artırılması, mesleki eğitim programlarının yaygınlaştırılması ve gelir getirici faaliyetlere erişimlerinin kolaylaştırılması, kadına yönelik şiddetle mücadelede etkili bir strateji olarak değerlendirilmektedir. Sosyal refah düzeyinin artırılması, aile içindeki ekonomik baskıyı azaltarak çatışmaların önlenmesine ve dolayısıyla şiddet vakalarının azalmasına katkı sağlayacaktır (Karabıyık, 2012, ss. 231-260).

Şiddetle mücadelede toplumsal farkındalık oluşturulması ve eğitim programlarının yaygınlaştırılması, bireylerin konuya ilişkin bilgi ve bilinç düzeyini artırmada önemli bir rol oynamaktadır. Bu programların temel hedeflerinden biri, şiddetin normalleştirilmesinin önüne geçmek, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık oluşturmak ve bireylerin sağlıklı iletişim becerileri geliştirmelerini sağlamaktır. Eğitim düzeyinin artırılması ve özellikle kız çocuklarının eğitim imkanlarına erişimlerinin genişletilmesi, uzun vadede toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına ve şiddetin önlenmesine önemli katkılar sağlayacaktır (İçli, 2018, ss. 133-143).

Kadına yönelik şiddetle mücadelede ulusal eylem planlarının oluşturulması ve yerel yönetimlerin bu süreçte aktif olarak dahil edilmesi, etkili ve sürdürülebilir sonuçlar elde edilmesi açısından kritik bir öneme sahiptir. Ulusal düzeyde hazırlanan politika belgeleri, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, şiddet mağdurlarının korunması, şiddeti önleyici faaliyetlerin yaygınlaştırılması ve şiddet uygulayanlara yönelik rehabilitasyon programlarının geliştirilmesi gibi temel hedefleri içermelidir. Ancak, bu hedeflerin sahada etkin bir şekilde uygulanabilir olması için yerel yönetimlerin destek mekanizmalarını güçlendirecek, yerel ihtiyaçlara uygun projeler üretmesi ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapması gerekmektedir (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2016a; Bridge, 2020, ss. 116-131).

Yerel yönetimler, kadın dayanışma merkezleri açarak, farkındalık artırma çalışmaları ve sosyal destek hizmetleri sunarak, şiddet mağdurlarının bulundukları bölgede kolayca ve güvenle yardım alabilmelerini sağlayabilirler. Özellikle kırsal bölgelerde yaşayan kadınlar için ulaşılabilirlik önemli bir sorundur. Bu sebeple, yerel düzeyde kadınların destek alabileceği merkezlerin sayısının artırılması ve bu merkezlerin sivil toplum kuruluşları ile yakın iş birliği içinde çalışması büyük önem taşımaktadır (Karahan vd., 2022, ss. 36-41).

Şiddeti önleyici eğitim programları ve farkındalık kampanyaları aracılığıyla toplumun farklı kesimlerinde bilinçlendirme faaliyetleri yürütülmelidir. Bu çalışmalar, bireylerin şiddete karşı tutumlarını olumlu yönde değiştirecek, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık yaratacak ve mağdurların haklarını bilmelerini sağlayacaktır. Ayrıca, eğitim faaliyetleri sadece

mağdurlara yönelik olmamalı, şiddet uygulama riski taşıyan bireyler de bu programlara dahil edilerek, şiddetin önlenmesine yönelik proaktif adımlar atılmalıdır (Bitmez, 2019, ss. 53-80).

Kadına yönelik şiddet, sadece bireysel mağduriyetlerle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda toplumsal refahı, ekonomik kalkınmayı ve sosyal uyumu olumsuz yönde etkilemektedir. Şiddete maruz kalan kadınlar, genellikle iş hayatında verimlilik kaybı yaşamakta, iş gücüne katılım oranları düşmekte ve ekonomik bağımsızlıklarını kaybetme riskiyle karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu durum, kadınların sosyal hayattan kopmalarına, özgüvenlerini yitirmelerine ve toplumsal yaşama aktif katılım sağlayamamalarına sebep olmaktadır (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2009).

Ruhsal bozukluklar, depresyon, travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) ve intihar düşünceleri gibi ciddi psikolojik sorunlar, şiddet mağdurlarında sıkça görülen olumsuz sonuçlardır. Kadına yönelik şiddet, yalnızca bireysel düzeyde değil, aile bireylerinin tümünü etkileyen, nesiller boyu sürebilecek zincirleme sonuçlara yol açmaktadır. Ekonomik olarak bağımsız olmayan kadınlar, çoğu zaman şiddet ortamında kalmaya mecbur hissetmekte ve bu durum, şiddet döngüsünün kırılmasını zorlaştırmaktadır. Bu sebeple, mağdurlara yönelik sosyal yardım ve ekonomik destek programlarının çeşitlendirilmesi, yaygınlaştırılması ve kolay erişilebilir hale getirilmesi büyük önem taşımaktadır (Bayram Kuzgun, 2018).

Şiddet mağduru kadınların yeniden iş gücüne katılabilmesi ve ekonomik özgürlüklerini kazanabilmesi için mesleki eğitim programları, mikro kredi imkânları ve kadın girişimciliğini destekleyici projeler yaygınlaştırılmalıdır. Ekonomik bağımsızlık, kadının özgüvenini yeniden kazanmasına, kendi ayakları üzerinde durabilmesine ve şiddet döngüsünden çıkmasına yardımcı olacak en etkili yollardan biridir (Yıldırım & Gül, 2021, ss. 679-695).

Eğitim düzeyi, kadına yönelik şiddetle mücadelede hayati bir role sahiptir. Araştırmalar, okuma yazma bilmeyen ya da temel eğitimini tamamlayamayan kadınların, haklarını bilme, yasal süreçlere erişim ve destek mekanizmalarından yararlanma konusunda daha fazla zorluk yaşadıklarını göstermektedir. Kadınların eğitimsiz kalması, şiddet karşısında daha savunmasız hale gelmelerine ve yaşadıkları şiddeti kabullenme eğiliminde olmalarına sebep olabilmektedir. Bu bağlamda, kız çocuklarının eğitim imkânlarına erişimlerinin artırılması ve kesintisiz devamlılığının sağlanması, uzun vadede toplumsal cinsiyet eşitliğine önemli katkılar sağlayacaktır. Kadınlara yönelik mesleki eğitim programları ve yetişkin eğitimi kursları, kadınların meslek edinmelerine ve ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarına olanak tanıyarak, şiddete karşı daha dirençli hale gelmelerine yardımcı olmaktadır. Özellikle kırsal bölgelerde ve

sosyoekonomik açıdan dezavantajlı alanlarda yaşayan kadınlara yönelik özel projeler geliştirilmesi, şiddetle mücadelede önemli bir adımdır (Çolak & İşeri, 2022, ss. 24-50).

Eğitim, yalnızca mağdurların güçlenmesini sağlamakla kalmaz, aynı zamanda çocukların da şiddet eğiliminden uzak, toplumsal cinsiyet eşitliğine saygılı bireyler olarak yetişmelerine katkıda bulunur. Bu sebeple, erken yaşlarda verilen eğitimin içeriğinde, toplumsal cinsiyet eşitliği, insan hakları, empati ve sağlıklı iletişim becerileri gibi konulara yer verilmelidir. Okullarda uygulanan farkındalık programları, geleceğin bireylerini şiddetten uzak bir anlayışla yetiştirmeye ve toplumsal normların olumlu yönde değişmesine katkı sağlayacaktır (Keleş, 2023).

Kitle iletişim araçları ve medya, kadına yönelik şiddetle mücadelede toplumda farkındalık oluşturma, bilgi verme ve tutumları değiştirme açısından önemli bir güce sahiptir. Ancak, şiddet olaylarının medyada ele alınış biçimi, toplumsal algı üzerinde doğrudan ve güçlü bir etkiye sahip olabilmektedir. Mağdurları suçlayıcı, aşağılayıcı veya sansasyonel bir dil kullanılması, farkındalığı artırmak yerine olumsuz algıların oluşmasına, şiddetin normalleşmesine ve hatta mağdurların yeniden travmatize edilmesine sebep olabilmektedir.

Bu sebeple, medyanın etik bir yaklaşım sergilemesi ve şiddet haberlerini toplumsal farkındalığı artıracak, mağdurlara destek olacak ve şiddeti kınayan bir şekilde ele alması gerekmektedir. Şiddet mağdurlarının yaşadıkları acılar ve hikâyeleri, dramatize edilmeden, sansasyon yaratılmadan ve mağdurları yeniden travmatize etmeden, onların onurunu ve gizliliğini koruyarak aktarılmalıdır. Özellikle televizyon dizileri, filmler ve haber programlarında, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı, şiddeti reddeden ve sağlıklı ilişkileri teşvik eden içerikler hazırlanarak kamuoyunda olumlu bir algı oluşturulabilir. Medyada kullanılan dilin ve görsellerin duyarlılığı artıracak şekilde şekillendirilmesi, toplumun konuya ilişkin algısını değiştirecek ve uzun vadede şiddet olaylarının azaltılmasına katkı sağlayacaktır (Kıvanç, 2020).

Kadına yönelik şiddetin ortadan kaldırılmasında küresel düzeyde gerçekleştirilen koordinasyon ve iş birliği faaliyetleri stratejik öneme sahiptir. Uluslararası kuruluşlar tarafından geliştirilen normatif belgeler, hukuki antlaşmalar ve stratejik müdahale programları, ulusal hükümetlerin bu alandaki politika geliştirme süreçlerine temel oluşturmaktadır. Bu kapsamda, Birleşmiş Milletler'in *Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi* (CEDAW) (UN General Assembly, 1979, s. 13) ve Avrupa Konseyi'nin *İstanbul Sözleşmesi* (Council of Europe, 2011) gibi bağlayıcı hukuki metinler, şiddet önleme, mağdur koruma ve fail yargılama mekanizmalarına yönelik standartlar belirlerken; *Spotlight Initiative* (European Union & United

Nations, 2017) programı Afrika ve Asya bölgelerinde mağdurlara yönelik psikososyal rehabilitasyon ve ekonomik güçlendirme hizmetleri sunar. Ayrıca, Dünya Sağlık Örgütü'nün *RESPECT* çerçevesi erkeklerin davranış değişimi eğitimleriyle şiddet döngüsünün kesintiye uğratılmasını amaçlamaktadır (WHO & UN Women, 2019).

Bu normatif çerçeveler, önleyici tedbirlerin sistematik uygulanması, mağdur koruma mekanizmalarının güçlendirilmesi, fail sorumluluğunun sağlanması ve devlet yükümlülüklerinin yerine getirilmesi hedeflerini içermektedir (Council of Europe, 2011; UN General Assembly, 1979, s.13). Ayrıca kadın hakları korunmasında ve ulusal şiddet karşıtı politika formülasyonunda belirleyici rol oynamaktadır. Bununla birlikte, uluslararası belgelerin operasyonel etkinliği, ülkelerin politik kararlılığı, yasal reformları ve toplumsal bilinç düzeyinin geliştirilmesi ile doğrudan ilişkilidir (UN Women, 2020). Dolayısıyla, antlaşmalarda ve eylem planlarında öngörülen düzenlemelerin ulusal ölçekte sistematik implementasyonu ve ilgili kurumsal yapıların işlevselliğinin garanti altına alınması zorunludur.

Bu perspektifte kadına yönelik şiddet, münferit mağduriyet deneyimlerini aşan, toplumsal yapıları köklü biçimde etkileyen, ekonomik ilerlemeyi sekteye uğratan ve sosyal bütünlüğü tehdit eden çok katmanlı bir fenomendir (WHO & UN Women, 2019). Şiddet zincirinin kuşaklar arası aktarımı, yalnızca doğrudan mağdurları değil, aynı zamanda gelecek kuşakların psikososyal gelişim süreçlerini de olumsuz yönde belirlemektedir. Bu çerçevede, kadına yönelik şiddet pratiklerinin hem mikro hem de makro düzeydeki çok boyutlu sonuçlarının kapsamlı analizi, etkin preventif sosyal politikaların tasarlanması ve bütüncül müdahale stratejilerinin oluşturulması bakımından önem arz etmektedir (UN Women, 2015).

Bu tez, kadına yönelik şiddetin ve özellikle aile içi şiddetin farklı boyutlarını, sebeplerini ve sonuçlarını çok yönlü bir bakış açısıyla incelemeyi; mevcut hukuki ve sosyal destek mekanizmalarının işleyişini ve etkinliğini değerlendirmeyi; ayrıca şiddet mağdurlarına yönelik rehberlik hizmetlerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için somut öneriler sunmayı amaçlamaktadır. Birinci bölümde araştırmanın giriş kısmı yer almakta; ikinci bölümde kadına yönelik şiddet olgusuna ilişkin kuramsal ve kavramsal çerçeve ortaya konulmakta; üçüncü bölümde araştırmanın yöntemi, veri toplama araçları ve analiz süreçleri açıklanmakta; dördüncü bölümde elde edilen bulgular sunulmakta; beşinci bölümde bulgular ışığında tartışmalar yapılmakta ve altıncı bölümde sonuçlar ile uygulanabilir çözüm önerileri geliştirilmektedir.

1.1. Araştırmanın Konusu

Kadına yönelik şiddet, bireylerde mevcut olan temel hak ve özgürlüklerin ihlal edilmesinin ötesinde, halk sağlığını doğrudan etkileyen küresel bir sorun ve ciddi bir insan hakları ihlali olarak varlığını sürdürmektedir. Bu tez çalışmasında, aile içi şiddet mağduru kadınların çocuğa yönelik şiddete dair duyarlılıklarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Literatürde kadına yönelik şiddet konusu daha çok mağdurların psikolojik, sosyo-ekonomik ve hukuki boyutları düzeyinde ele alınmakta; ancak şiddet mağduru kadınların deneyimlerinin çocuklarına yönelik tutum ve duyarlılıkları üzerindeki etkisi yeterince araştırılmamaktadır. Bu sebeple, çalışmanın kadına yönelik şiddet mağdurları ile çocukları arasındaki ebeveynlik ilişkisini geliştirme bağlamında ve aile ilişkilerine katkı sağlaması düzeyinde önemli olduğu düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Önemi

Kadına yönelik şiddet, yalnızca bireysel bir mağduriyet meselesi değil, aynı zamanda toplumun ruhsal sağlığını ve sosyal bütünlüğünü tehdit eden yapısal bir sorundur. Türkiye’de bu konuda yapılmış çok sayıda akademik çalışma, şiddetin farklı türlerini, kadınlar üzerindeki etkilerini ve kadınların yardım alma davranışlarını incelemiştir.

Örneğin, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü’nün (2014) Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, kadınların büyük çoğunluğunun yaşadıkları şiddeti gizlediğini ve bu sebeple şiddetin hem mağdurda hem çocuklarda ciddi ruhsal ve fiziksel sorunlara yol açtığını ortaya koymuştur. Bu rapor, aynı zamanda şiddetin nesiller arası aktarımına dikkat çekmiş, ancak bu aktarımın mekanizmalarına derinlemesine eğilmemiştir.

Ozan Açıkgöz’ün (2014) Zonguldak ili merkezinde kadına yönelik aile içi şiddetin yaygınlığı, şiddet türleri ve kadınların şiddete yönelik tutumları adlı çalışmasında; kadınların gördüğü fiziksel, ekonomik ve cinsel şiddet türleri, demografik değişkenlerle ilişkilendirilmiş; özellikle evlilik yaşı, eğitim düzeyi ve sosyal güvence gibi faktörlerin şiddet türleri üzerindeki etkisi detaylandırılmıştır. Ancak, çalışmada annelik rolünün çocuklara yönelik tutum üzerindeki etkisi ele alınmamıştır. Subaşı ve Akın’ın (2003, ss. 231-249) Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Nedenleri ve Sonuçları adlı makalesinde, toplumsal cinsiyet rolleri, kültürel kabuller ve yetersiz sosyal destek sistemlerinin kadına yönelik şiddetin başlıca sebepleri olduğu vurgulanmıştır. Ancak, bu çalışma da çocuklara yönelik etkileri yalnızca dolaylı bir bağlamda ele almıştır. Onat Bayram ve Kızılkaya Beji’nin (2009, ss. 1-41) Sağlık Çalışanlarının Cinsel Şiddet Mağduru Kadına Yaklaşımı başlıklı çalışması ise, cinsel şiddetin mağdur kadınlar üzerindeki uzun vadeli etkilerine odaklanmış; bu etkilerin çocuklara yansıyan boyutu üzerinde durmamıştır. Gök ve

Ersoy'un (2021, ss. 531-559) Şiddet Türlerini Deneyimleyen Kadınlarla Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği bağlamında yaptığı nitel çalışmasında ise toplumsal cinsiyet eşitsizliği incelenmiş, ancak kadınların ebeveynlik davranışlarına etkisi araştırılmamıştır. Bu çalışmalar, şiddetin kadının bireysel dünyasındaki etkilerini kapsamlı biçimde ele alırken, kadının yaşadığı şiddetin çocuğa yönelik şiddet algısını nasıl etkilediği sorusuna doğrudan yanıt vermemektedir. İşte bu noktada, bu tez çalışması literatürdeki bu boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır.

Bu araştırma, "Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği" ile kadının yaşadığı şiddeti; "Çocuğa Yönelik Şiddete Duyarlılık Ölçeği" ile de çocuğa karşı tutumlarını ölçerek iki kavram arasındaki ilişkiyi nicel yöntemle ortaya koymaktadır. Bu yönüyle çalışma, şiddet mağduru kadınların annelik pratiklerine etkisini inceleyen nadir araştırmalardan biri olma özelliği taşımaktadır.

Araştırmadan elde edilen bulgular, yalnızca akademik bilgi üretimine değil; aynı zamanda sosyal hizmet politikalarının çocuk odaklı biçimde yeniden yapılandırılmasına da katkı sunmayı hedeflemektedir. Özellikle kadın konukevlerinde, annelere sunulan destek hizmetlerinin çocuklara yönelik şiddeti önlemeye dönük biçimde çeşitlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılması, bu çalışmanın uygulamaya dönük önemini daha da artırmaktadır.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu tez, aile içi şiddet mağduru kadınların çocuğa yönelik şiddet algısını ve bu algının yaşanan travmatik deneyimlerden nasıl etkilendiğini incelemeyi amaçlamaktadır. Şiddet mağduru olan annelerin, şiddeti normalleştirme veya reddetme eğilimlerinin belirlenmesi, ilgili sosyal hizmet politikalarının geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

1.4. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmanın temel sorusu, aile içi şiddet mağduru kadınların çocuğa yönelik şiddet konusundaki duyarlılık düzeylerinin, bireysel şiddet deneyimleri ile nasıl bir ilişki içerisinde olduğunu belirlemektir. Kadına yönelik şiddetin bireysel, toplumsal ve kültürel düzeyde çok boyutlu etkileri olduğu bilinmekte, ancak bu şiddetin kadınların ebeveynlik rollerine, özellikle çocuklarına yönelik tutumlarına nasıl yansıdığı konusundaki bilgi sınırlı kalmaktadır. Bu araştırma, söz konusu sınırlılığı aşmayı hedefleyerek, kadınların geçmişte maruz kaldığı şiddet türleri ile çocuğa yönelik şiddet duyarlılıkları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Literatürde sıklıkla tartışılan bir soru olan "şiddet gören kişi şiddet uygulayıcıya mı dönüşür, yoksa şiddete karşı daha hassas hale mi gelir?" ikilemi bu çalışmanın

temel hareket noktasını oluşturmaktadır. Bu kapsamda, araştırma varsayımı, kadının şiddet geçmişinin, çocuklara yönelik tutumlarını biçimlendirebileceği ve şiddeti ya normalleştirme ya da reddetme yönünde bir eğilim oluşturabileceğidir.

Araştırma, sosyal bilimlerde yaygın olarak kullanılan nicel araştırma yaklaşımı temelinde yapılandırılmıştır. Nicel araştırmalar, ölçülebilir verilerle gerçekliğe ulaşmayı hedefler ve genellemeye imkân tanır. Bu bağlamda araştırmada, sebep-sonuç ilişkisi kurmak yerine değişkenler arasındaki ilişkileri tanımlamaya odaklanan ilişkisel tarama modeli tercih edilmiştir. Bu model, farklı değişkenler arasında istatistiksel düzeydeki korelasyonu ortaya koyarak, belirli örüntülerin olup olmadığını belirlemeyi mümkün kılar (Creswell, 2017; Karasar, 2009). Araştırmada bağımsız değişken kadının yaşadığı şiddet türü ve süresi, bağımlı değişken ise çocuğa yönelik şiddete duyarlılık düzeyidir. Böylelikle, kadının mağduriyet deneyiminin annelik tutumlarına yansıma biçimi bilimsel verilerle ortaya konmuştur.

Araştırmanın örneklemini, geçmişte aile içi şiddete maruz kaldığını beyan eden ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 100 kadın oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş aralığı 22 ile 55 arasında değişmekte olup, farklı eğitim seviyelerine, gelir gruplarına ve aile yapısına sahip bireylerden oluşmaktadır. Örneklem oluşturulurken, kadının en az bir çocuğa sahip olması ve çocuğun bakım sorumluluğunun ağırlıklı olarak anne üzerinde bulunması esas alınmıştır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, belirli bir niteliğe sahip bireylerin seçildiği, temsiliyet değil, derinlik odaklı bir örnekleme türüdür ve özellikle hassas gruplar üzerinde yapılan araştırmalarda sıklıkla tercih edilmektedir. Bu bağlamda, çalışmada çocuklu, geçmişte şiddet görmüş ve araştırma kapsamını anlayabilecek bilişsel yeterliliğe sahip kadınlar örneklem grubuna dâhil edilmiştir. Araştırma, sosyal medya aracılığıyla duyurulmuş, kadın dayanışma platformları ve sosyal hizmet uzmanları vasıtasıyla ulaşılan bireylerden gönüllülük esasına göre yanıt toplanmıştır.

Araştırma kapsamında ilk olarak Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği uygulanmıştır. Bu ölçek, kadının maruz kaldığı şiddet türlerini – fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik – belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirmeye dayanmaktadır (1: Hiçbir zaman – 5: Her zaman). Katılımcılar, farklı şiddet türlerine yönelik kendi deneyimlerini yansıtan ifadelerle ne ölçüde katıldıklarını belirtmiştir. Ölçek, Kılıç (1999) geliştirdiği çalışmada yüksek düzeyde iç tutarlılık katsayısı ile güvenilir bulunmuş (tüm ölçek için Cronbach's Alpha = 0.94; alt boyutlar için $\alpha = 0.71-0.84$) ve daha sonraki araştırmalarda da geçerliliğini korumuştur. Nitekim Çalışkan'ın (2021) infertil kadınlar üzerinde gerçekleştirdiği

çalışmada da Cronbach's Alpha değeri 0.83 olarak rapor edilmiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin farklı örneklemelerde de güvenilirliğini koruduğunu ortaya koymaktadır.

İkinci olarak uygulanan ölçüm aracı ise Çocuğa Yönelik Şiddete Duyarlılık Ölçeği'dir. Bu ölçek, bireylerin çocuklara yönelik şiddet davranışlarına karşı olan farkındalık ve hassasiyet düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek maddeleri, çocuğa fiziksel ceza verilmesi, bağırma, tehdit etme, cezalandırma gibi davranışlara yönelik tutumları içerir. Bu ölçekte de 5'li Likert tipi ölçekleme sistemi kullanılmıştır. Yüksek puan, çocuğa yönelik şiddete karşı yüksek duyarlılığı ifade etmektedir. Ölçek, Özyürek (2017, ss. 462-472) tarafından geliştirilmiş olup orijinal çalışmada Cronbach's Alpha değeri 0.82 olarak rapor edilmiştir. Daha sonra Yıldız ve Evcili (2020, s. 232) üniversite öğrencileriyle yaptıkları araştırmada ise ölçeğin Cronbach's Alpha katsayısı 0.83 bulunmuştur. Bu sonuçlar, ölçeğin hem geliştirme çalışmasında hem de sonraki uygulamalarda kabul edilebilir düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Ölçek uygulaması, katılımcılara yüz yüze görüşme tekniğiyle gerçekleştirilmiştir. Her bireye, önceden hazırlanmış anket formu içerisinde yer alan açıklayıcı bilgiler sunulmuş; ölçeğin amacı, kapsamı ve yanıtların gizliliği konusunda bilgilendirme yapılmıştır. Katılımcıların ölçekteki ifadeleri doğru anlaması ve sorulara içten ve gerçek yanıtlar verebilmesi için veri toplama sürecinde açıklayıcı yönlendirmelerde bulunulmuş, katılımcıların çalışmanın amacına uygun farklı düzeylerde beliren sorularına yanıt verilmiştir.

Özellikle eğitim düzeyi düşük olan bireylerin anlayabileceği bir dil kullanılmış, böylece olası ölçüm hatalarının önüne geçilmeye çalışılmıştır. Ölçek uygulaması sırasında herhangi bir duygusal rahatsızlık ya da tetiklenme yaşanması durumunda, konukevinde görevli sosyal çalışmacı sürece eşlik etmiş ve gerekli yönlendirmeler yapılmıştır.

Bu ölçeğin kullanılması, kadına yönelik şiddetin çocuklara olan dolaylı etkilerini istatistiksel verilerle ortaya koyma açısından büyük önem taşımaktadır. Elde edilen sonuçlar, araştırmanın temel hipotezlerini test etmede ve kadınların şiddet geçmişi ile çocuklarına karşı tutumları arasında anlamlı bir bağ olup olmadığını değerlendirmede işlevsel bir dayanak sağlamıştır. Aynı zamanda sosyal hizmet alanında politika üretimi, eğitim ve müdahale programlarının oluşturulması açısından da ölçekte toplanan veriler önemli katkılar sunmuştur.

Toplanan veriler, sosyal bilimlerde yaygın olarak kullanılan SPSS 25.0 istatistik programı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizine başlamadan önce ölçeklerin iç tutarlılığı yeniden test edilmiş ve Cronbach's Alpha katsayıları yorumlanmıştır. Daha sonra, örneklemin demografik özelliklerine ilişkin betimleyici istatistikler (frekans, yüzde, ortalama, standart sapma) elde

edilmiştir. Çalışmanın temel amacına uygun olarak, Pearson korelasyon analizi uygulanarak kadının yaşadığı şiddet ile çocuğa yönelik duyarlılık düzeyi arasındaki ilişki incelenmiştir. Korelasyon sonucunda anlamlı ilişkiler tespit edilen değişkenler için ileri analiz olarak basit doğrusal regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analiz, bağımsız değişken olan şiddet düzeyinin bağımlı değişken olan duyarlılığı ne ölçüde yordadığını belirlemek amacıyla kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak belirlenmiştir.

Elde edilen bulgular, kadınların çocuğa yönelik şiddet konusundaki duyarlılık düzeylerinin, bireysel şiddet deneyimlerine bağlı olarak farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Bazı katılımcıların yaşadığı yoğun şiddet deneyimlerinin, çocuklarına karşı daha koruyucu, şiddet karşıtı tutumlar geliştirmesine sebep olduğu görülmüştür. Öte yandan, bazı kadınların ise şiddeti bir “iletişim biçimi” olarak içselleştirdiği ve normalleştirme eğiliminde olduğu dikkat çekmiştir. Bu durum, kadının şiddet deneyiminin yalnızca bireysel bir travma olarak değil, aynı zamanda ebeveynlik davranışları üzerinde dönüştürücü ya da yeniden üretici bir etkisi olduğunu göstermektedir. Araştırma, kadınların bireysel deneyimleri ile çocuklarına yönelik şiddet algılarının doğrudan ilişkili olduğunu ve bu ilişkinin çeşitli sosyal faktörlerden (eğitim düzeyi, ekonomik bağımsızlık, sosyal destek ağı vb.) etkilendiğini ortaya koymaktadır.

Bu yönüyle çalışma, yalnızca akademik literatüre değil, sosyal hizmet ve psikososyal müdahale alanlarına da katkı sağlamaktadır. Özellikle kadın konukevlerinde ve rehabilitasyon merkezlerinde sunulan hizmetlerin yalnızca travma merkezli değil, aynı zamanda annelik rollerini destekleyici şekilde yapılandırılması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır. Kadınların güçlendirilmesi kadar, çocukların korunmasına dönük programların entegrasyonu da bu araştırmanın önerileri arasındadır. Sonuç olarak, bu çalışma aile içi şiddetin nesiller arası aktarımına ilişkin riskleri azaltma potansiyeli taşıyan veriler üretmektedir ve hem koruyucu-önleyici hem de iyileştirici hizmetlerin planlanmasında yol gösterici niteliktedir.

1.5. Araştırmanın Hipotezleri

Bu tez aşağıdaki hipotezleri test etmeyi amaçlamaktadır:

H1: Aile içi şiddet mağduru kadınlar, çocuğa yönelik şiddeti daha duyarlı bir biçimde algılamaktadır.

H2: Kadınların eğitim düzeyinin yükselmesiyle birlikte, çocuklara yönelik şiddet içerikli davranışlara karşı farkındalık ve duyarlılık düzeylerinin de arttığı görülmektedir.

H3: Kadınlar, uzun süre fiziksel ya da psikolojik şiddete maruz kaldıklarında, bu tür davranışları olağan bir durum olarak algılama ve içselleştirme eğilimi gösterebilmektedirler.

H4: Sosyal destek mekanizmalarından faydalanan kadınlar, çocuğa yönelik şiddete karşı daha duyarlıdır.

Araştırmanın amacı ve hipotezleri çerçevesinde, bu noktadan itibaren şiddet kavramı ve kadına/çocuğa yönelik şiddetin farklı boyutları kuramsal temeller üzerinden ele alınacaktır.

2. KURAMSAL VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmanın amacı ve hipotezleri çerçevesinde, bu noktadan itibaren şiddet kavramı ile kadına ve çocuğa yönelik şiddetin farklı boyutları kuramsal temeller üzerinden ele alınmaktadır. Alt başlıklarda sırasıyla şiddetin tanımı ve türleri, aile içi şiddet, kadına yönelik şiddetin sebepleri ve sonuçları, kadına yönelik şiddete ilişkin yasal düzenlemeler, çocuğa yönelik şiddet ve bu şiddetin risk faktörleri ile belirtileri, ayrıca şiddet mağduru kadınlar için önemli bir sosyal destek mekanizması olan kadın konukevleri açıklanmaktadır.

2.1. Şiddet

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından şiddet; fiziksel güç veya iktidarın kişinin kendisine, başka bir kişiye, bir gruba veya topluluğa yönelik kişide yaralanma, ölüm, psikolojik zarar meydana getiren veya getirmesi muhtemel olan şiddet ve tehdit unsuru olarak kullanılma biçimi olarak tanımlanmıştır (DSÖ, 2002). Şiddet kavramı siyaset, hukuk, felsefe, din, sosyoloji, etik, insan hakları vb. birçok disiplin tarafından ele alınmaktadır (Dursun, 2011, ss. 1-18). Siyasal kuramcılar şiddeti iktidarın en bariz dışa vurumu olarak ele alırken (Yılmaz, 2015, ss. 199-207), hukukçular şiddeti “İnsanların birbirlerine yönelik önemli ya da önemsiz hasarlar veren, saldırganlık ve hoyratlık ifade eden hareketleridir.” şeklinde tanımlayarak şiddet ile kalıcı nitelikte bedensel hasar bırakma arasındaki bağı vurgulamaktadırlar (Polat, 2016; ss. 15-34). Felsefi olarak ele alınmak istendiğinde şiddetin tanımı; bir istenç kendini başka istençler üzerine dayattığı ve orada gönüllü bir boyun eğme ile karşılaşmadığı zaman kendi istencinde direktmek amacıyla zorunlu gördüğü ve başvurduğu son çare olarak yapılmaktadır (Bal, 2006). Din bilimciler ise şiddetin insanlık tarihi kadar eski olduğunu, ilk insan Hz. Adem’in oğlu Kabil’in kardeşine şiddet uygulayarak öldürmesi sebebiyle şiddetin sembollerinden biri olarak kabul edildiğini ve faydalı bir iş için olsa dahi herhangi bir canlıya yönelik fiziksel veya sözel şiddete başvurmanın, şiddete şiddetle karşılık vermenin “yasak kabul edildiğini vurgulamaktadırlar (Bulut, 2017). Sosyolojik açıdan şiddet sosyal sistem ve eşitsizliklerin sonucu olarak ortaya çıkan toplumsal bir sorun, sosyal kurumlar tarafından şekillenen sosyal bir olgudur (Bal, 2014, ss. 6-22). Tüm yaklaşımların bir sonucu olarak, şiddetin bütün toplumlar için bir insan hakları ihlali, halk sağlığı krizi ve sürdürülebilir kalkınma önünde önemli bir engel olduğunu söylemek mümkündür.

Şiddeti en çok yaşayan grubun yaşlı, kadın ve çocuklardan oluştuğu bilinmektedir. Kadın, çocuk ve yaşlıların aynı ailede bir arada yaşıyor olmaları sebebiyle “aile içi şiddet” şemsiyesi başlığı altında hepsini bir arada değerlendirmemiz mümkündür. Bu kavram teoride ailede

yaşayan bireylerin birbirine uyguladığı şiddeti karşılıyor olsa da, pratikte karşımıza genelde kadının erkeğe uyguladığı şiddet olarak çıkmakta, bunu sırasıyla çocuk ve yaşlı istismarı takip etmektedir (Polat, 2016, ss. 15-34). Şiddetin uygulanış biçimine göre fiziksel şiddet, psikolojik (sözel/duygusal) şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet olmak üzere dört türü bulunmaktadır (Gök & Ersoy, 2021).

2.2. Şiddet Türleri

2.2.1. Fiziksel şiddet

Fiziksel şiddet, bireyin bedenine yönelik acı, yaralanma ya da benzeri zararlarla sonuçlanan davranışları ifade etmektedir. Bununla birlikte, failin amacı yalnızca bedensel zarar vermekle sınırlı kalmayıp, çoğu zaman mağdurun kendi yaşamı üzerindeki kontrolünü zayıflatmak ve karar alma özgürlüğünü kısıtlamak da olabilmektedir. Bu tür şiddet, mağdura yöneltilen örtük ya da açık bir mesaj niteliği taşır: “Sana iraden dışında şeyler yaptırabilirim.” Fiziksel şiddet, kimi zaman güç dengesizliğini göstermek ya da belirli talepleri kabul ettirmek amacıyla sistematik biçimde kullanılmaktadır. Aile içi ilişkilerde sıkça görülen ve yaygınlığını her toplumda koruyan bu şiddet türü, mağdurun bedeninde gözle görülür izler bırakabilmesi sebebiyle en kolay fark edilen ve en çok gündeme getirilen şiddet biçimlerinden biridir. Beden bütünlüğüne ve sağlığa yönelik doğrudan saldırılar şeklinde ortaya çıkması sebebiyle Türk Ceza Kanunu kapsamında suç teşkil etmektedir (Özkan, 2017, ss. 533-564). Fiziksel şiddetin duygusal ilişkilerde ve aile içinde sıklıkla erkekten kadına yönelik gerçekleştiği bilinmekle beraber kadının maruz kaldığı şiddete itiraz edememesi, evi terk edememesi, yardım çağrılarına karşılık sabırlı olmasının telkin edilmesi fiziksel şiddetin sürekli hale gelmesine sebep olmaktadır (Kahraman & Çokamay, 2016, ss. 321-336).

2.2.2. Psikolojik şiddet

Şiddetin fiziksel formlarını içermeyen türlerini açıklarken ilk sıralarda karşımıza çıkan psikolojik şiddet; duygusal istismar ve karşıdakine kötü muamelede bulunma şeklinde kendini göstermekte olup fiziksel parametrelerin yokluğuna bağlı olarak tespiti en zor şiddet türüdür (Fallingstad & Rogers, 2014, ss. 595-611). Psikolojik şiddetin özellikle romantik ilişkilerde partnere yönelik kişisel alan ve özgürlüklerini kısıtlayacak nitelikte gittiği yerlere müdahale etme, kısıtlama, kontrol etme, sosyal yaşantıdan izole etmeye çalışma şeklinde kendini gösterdiği bilinmekle beraber; partnerini aşağılamak, karalamak, alay etmek, karşıdakinin benlik saygısını zedelemek, düşmanca tutum sergilemek, uzaklaşmak, pasif agresif biçimde

duygusal desteği ve bakımı kesmek, karşıdakine hükmetmek, gözünü korkutmak, açık veya örtük biçimde tehditkar davranışlarda bulunmak psikolojik şiddetin boyutlarından (Boyacıoğlu vd., 2020, ss. 20-55).

2.2.3. Cinsel şiddet

Kişinin kendi rızası olmaksızın başkaları tarafından cinsel olarak kötüye kullanılması, suistimal edilmesi, istemedikleri halde başkalarının cinsel yöneliminin hedefi olması durumuna cinsel şiddet denir (Subaşı vd., 2012, ss. 172-180). Cinsel şiddetin sözle, mimik ya da beden diliyle gönderilen mesajlarla, kadının cinsel organına herhangi bir cisimle saldırıda bulunmakla, doğum kontrolüne müdahale etmekle, fuhuşa zorlamakla gerçekleştiği bilinmekle beraber en ağır biçimi tecavüzdür. Tecavüz eden şahısla zorla evlendirmekte cinsel şiddet kapsamında değerlendirilmektedir (Onat & Kızılkaya, 2009, ss. 1-41).

Cinsel şiddetin diğer şiddet türlerine göre çok sonraları araştırma konusu olduğu, uzun süre fiziksel şiddet kapsamında değerlendirildiği ve özellikli çalışmaların son elli yıldır başladığı görülmektedir (Gürhan vd., 2020, ss. 59-55). Mevcut durumda cinsel suçlar en hızlı artış gösteren suç türüdür (Onat & Kızılkaya, 2009, ss. 1-41).

Tüm dünya ülkelerinde ve ülkemizde de görülen cinsel şiddet, önemli bir toplumsal sorundur. 15 yaşından büyük tüm kadınların %42'sinin hayatlarının herhangi bir evresinde eşlerinden ya da partnerlerinden fiziksel veya cinsel şiddet gördüğü, kırsalda ise bu oranın %47 civarında olduğu bilinmektedir (Bülbül & Mucuk, 2015, ss. 7-11). Bu durum, kırsal bölgelerde kadınların daha yüksek oranda şiddete maruz kaldığını, sosyo-ekonomik koşullar, eğitim düzeyi ve toplumsal cinsiyet rolleri gibi faktörlerin şiddetin yaygınlığını artırıcı bir etkiye sahip olabileceğini göstermektedir. Cinsiyet ve yaş dağılımı açısından bakıldığında ise cinsel şiddet vakası sonrası hayatta kalan mağdurlardan %69,6'sının yetişkin, %30,4'ünün çocuk olduğu, yetişkinlerden %64,3'ünün ve çocuklardan ise %68,8'inin kadınlardan oluştuğu görülmektedir (Emiroğlu, 2021). Bu veriler, kadınların cinsel şiddete maruz kalma riskinin erkeklere kıyasla çok daha yüksek olduğunu, ayrıca çocuk yaş grubunun da ciddi düzeyde risk altında bulunduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla cinsel şiddet, yalnızca yetişkin kadınların değil, çocukların da korunmasını gerektiren çok boyutlu bir toplumsal sorun olarak değerlendirilmelidir.

2.2.4. Ekonomik şiddet

Paranın ve ekonomik kaynakların bir tehdit, baskı, kontrol etme aracı olarak kullanılmasına ekonomik şiddet denir (Gürkan & Coşar, 2009, ss. 124-129). Ekonomik şiddet, çoğunlukla kadınların maruz kaldığı bir şiddet türü olarak öne çıkmaktadır. Bu kapsamda, kadının aile içinde ücretsiz iş gücü olarak görülmesi, emeğinin değersizleştirilmesi, çalışması durumunda kazancına el konulması, banka ve maaş kartlarının izinsiz kullanılması gibi örnekler sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca mirastan dışlanma ya da payların adil biçimde dağıtılmaması, kadının çalışmak istemesine rağmen engellenmesi, iş yaşamına katılımının kısıtlanarak sosyal güvenceden mahrum bırakılması da ekonomik şiddetin farklı biçimleridir. Başlık parası karşılığında zorla evlendirilme, fuhuşa yönlendirilme ya da zorlanma, aile bütçesi ve tasarruflarla ilgili bilgilere erişimin engellenmesi, boşanma sonrası kadın ve çocuk için nafakanın ödenmemesi gibi uygulamalar da kadınların ekonomik bağımsızlığını zedelemektedir. Bunun yanı sıra, işgücü piyasasında kadınların düşük ücretli, statüsü düşük ve güvencesiz işlere yönlendirilmesi, ekonomik açıdan güçlenmelerinin önünde ciddi bir engel oluşturmaktadır (Gökkaya, 2011, ss. 101-112).

2.3. Aile İçi Şiddet

Aile içi şiddet orijinal olarak yakın partner ilişkilerinde bireyin diğerine güç ve kontrol uygulamak amacıyla sürekli olarak sergilediği çeşitli zorlayıcı davranışların tümünü kapsar. DSÖ (2021) bu tür davranışların fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar verme potansiyeline sahip olduğunu ve kontrol edici davranışları da içerdiğini vurgulamaktadır DSÖ Benzer şekilde Amerikan Adalet Bakanlığı tanımı, aile içi şiddetin fiziksel, cinsel, duygusal, ekonomik, psikolojik ve hatta teknolojik yollarla uygulanabileceğini belirtir; ayrıca bu eylemlerin mağdurun yaşamını kontrol altına alma ve özgür irade hakkını azaltma amacı taşıdığını ifade eder (U.S. Department of Justice, 2025).

Bu tanımlar, şiddetin yalnızca fiziksel saldırı ile sınırlı kalmadığını gösterdiği gibi; davranışın mağdurda korku oluşturmak, izolasyon sağlamak, manipülasyon yapmak ve nihayetinde kontrolü pekiştirmek gibi işlevsel amaçlar taşıdığını da ortaya koyar. Ayrıca, bu davranışların yalnızca heteroseksüel ilişkilerde değil aynı cinsiyetten bireyler arasındaki ilişkilerde de gerçekleşebileceği, toplumun tüm sosyoekonomik ve demografik yapılarında yaygın olabileceği; dolayısıyla aile içi şiddetin kapsayıcı, çok boyutlu ve evrensel bir sorun olduğu anlaşılmaktadır.

Bu aile içi şiddet tartışması, kamuoyunu yakın partner ilişkilerindeki tacizin dinamikleri hakkında eğitmeyi ve mağdurların kendi deneyimlerini anlamalarına ve mağdurların ailelerinin ve arkadaşlarının sevdiklerinin ilişkilerindeki taciz belirtilerini fark etmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Kadına Yönelik Şiddet Yasası, Yasa kapsamında finanse edilen programları yöneten bir aile içi şiddet tanımı içerir. Aile içi şiddet; mağdur ve failin aile içinde bulunan bireylerden oluştuğu, evde veya dışarıda meydana gelen her türlü fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik şiddet eylemidir. (Avrupa Konseyi, 2011). Aile içi şiddete en sık maruz kalan grubun kadın, çocuk ve yaşlılar olduğu bilinmektedir (Vahip, 2002, ss. 312-319). Şiddet uygulayan bireylerden %60-72'sinin alkol ve madde bağımlısı olduğu, %85'inin ise antisosyal kişilik bozukluğu, borderline, edilgen ve saldırgan paranoid davranışlar, öfke denetim problemleri, denetim ve dürtü bozuklukları ile mücadele eden bireyler olduğu bilinmektedir. Tekrarlı biçimde aile içi şiddet gören bireylerde sıklıkla depresif belirtiler gözlemlendiğini söylemek mümkündür. Şiddet mağduru olan bireylerin ileride şiddet göstereceğini söylemek mümkün olmasa da, şiddet gösteren yetişkinlerin büyük kısmının çocukluğunda aile içi şiddete maruz kaldığı bilinmektedir. Aile içi şiddet kimi zaman güç faktörü ile ilişkilendirilmekte, erkeğin ev içerisinde kendini ekonomik ve sosyal açıdan güçsüz hissettiği, statü farkının kadının lehine döndüğü durumlarda şiddete başvurduğu ve ekonomik bunalım, iş stresi, işsizlik gibi sorunların tetikleyici olabileceği düşünülmektedir. Aile içi şiddetin var olduğu ailelerde sosyal izolasyonun daha fazla olduğu, şiddet uygulayan tarafından mağdurun izolasyonunun sağlandığı ve sosyal aktivitelere erişiminin engellendiği bilinmektedir (Ünal, 2005, ss. 1-8).

Aile içi şiddette failin alkol veya madde kullanım öyküsü, her iki tarafın kişilik özellikleri, mağdurun suçlanması, boşanmaya yönelik olumsuz tutumlar, namus kültürü, şiddetin toplum tarafından tanımlanışı, kadının toplum içerisindeki düşük statüsü, cinsiyetçilik, medya ve göç olgularının önemli değişkenler arasında olduğu bilinmektedir (Boyacıoğlu, 2016, ss. 126-145).

2.4. Kadına Yönelik Şiddet

Kadına yönelik şiddet, özellikle eşler arası fiziksel ve cinsel şiddet biçimleri, yalnızca bireysel bir travma değil, aynı zamanda küresel ölçekte ciddi bir halk sağlığı sorunu ve temel insan haklarının ihlalidir. DSÖ'nün yayımladığı güncel veriler, dünya genelindeki kadınların yaklaşık üçte birinin (%30), yaşamları boyunca en az bir kez fiziksel ve/veya cinsel nitelikte şiddete maruz kaldığını ortaya koymaktadır. Bu şiddetin büyük bir kısmı, kadınların mevcut veya eski partnerleri tarafından gerçekleştirilen yakın ilişki temelli şiddet türleridir. Özellikle 15-49 yaş aralığında olan ve romantik ilişkisi bulunan kadınların yaklaşık %27'si, partner şiddetine

uğradıklarını ifade etmektedir. Kadına yönelik şiddet; yalnızca fiziksel yaralanmalara değil, aynı zamanda ruh sağlığının bozulmasına, cinsel işlev bozukluklarına ve üreme sağlığı problemlerine sebep olabilmektedir. Ayrıca bazı sosyo-kültürel bağlamlarda, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar ve özellikle HIV gibi hastalıkların bulaşma riskini de artırarak, kadın sağlığı üzerinde çok yönlü olumsuz etkilere sebep olmaktadır (Çalışkan & Çevik 2018, ss. 218-233; DSÖ, 2021).

Kadına yönelik şiddet önlenabilir bir toplumsal sorundur ve bu süreçte sağlık sektörü, şiddete maruz kalan kadınlara kapsamlı sağlık hizmeti sunmak ve ihtiyaç duyabilecekleri diğer destek mekanizmalarına yönlendirmek açısından önemli bir giriş noktası işlevi görmektedir. Birleşmiş Milletler ise kadına yönelik şiddeti; kadınlara fiziksel, cinsel veya ruhsal zarar veren ya da bu sonuçları doğurması muhtemel olan, bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi özgürlük kısıtlamaları dahil olmak üzere, ister kamusal ister özel alanda gerçekleşen cinsiyete dayalı her türlü şiddet eylemi olarak tanımlamaktadır. Bu çerçevede yakın partner şiddeti, partner ya da eski partner tarafından gerçekleştirilen fiziksel saldırganlık, cinsel zorlama, psikolojik taciz ve kontrol edici davranışlar şeklinde ortaya çıkmaktadır (DSÖ, 2002). Kadına yönelik şiddetin en sık görülen hali kadının partneri tarafından istismar edilmesidir (Subaşı & Akın, 2003, ss. 231-249). Bireyler arası dinamikler, evlilik tatmininin düşük olması, bireylerin agresyonunun yüksek olması; ideoloji, ırk ve din farklılıkları, kadının mesleğinin eşinden daha iyi olması ve gelirinin daha yüksek olması, iletişim bozuklukları, evliliğe duyulan aşırı bağlılık kadının şiddete uğrama ihtimalini artırmaktadır.

Bu tür risk faktörlerinin etkisiyle kadının maruz kaldığı şiddetin sonuçları daha ağır bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Kadının şiddet sonrası fiziksel ve psikolojik açıdan yıprandığı, bu izleri ömür boyu taşıdığı, sosyal çevresinden destek görememesi ve gerekli kaynaklara erişememesi sebebiyle çözümsüz kaldığı ve durumu içselleştirdiği, zaman zaman suçluluk duygusu ve özgüven kaybı yaşadığı görülmektedir (Ünal, 2005, ss. 1-8). Kadına yönelik şiddetin failleri arasında her toplumdan, milliyetten, dinden, yaştan, eğitim seviyesinden veya ekonomik geçmişten insanlar bulunmakla birlikte sosyal baskının olduğu toplumlarda kendini daha çok açığa vurmaktadır. Dünya çapındaki faillerin çoğunluğu erkektir ve cinselleştirilmiş şiddet durumunda neredeyse sadece erkeklerdir. Çoğu, etkilenenlerin yakın sosyal çevresinden gelmektedir. Gece parkta bilinmeyen bir kişi tarafından tecavüzün yaygın görüntüsü aslında çok daha nadirdir. Failler eylemlerinden tek başlarına bireysel olarak sorumludur ve adalete teslim edilmeleri gerekmektedir. Ancak şiddetin yapısal sebeplerini tanımak ve bunlarla mücadele etmek de önemlidir (Küçükali, 2016, ss. 43-57).

UNFPA ile TKDF (2023) tarafından hazırlanan “Ev İçi Şiddet Acil Yardım Hattı 2007-2021 Yılları Arası Verilerinin İstatistiksel Analizi” raporunda, söz konusu dönemde hatta toplamda 28.198 çağrı alındığı belirtilmektedir. Bu başvuruların 900’den fazlasını aynı kişinin birden çok kez yardım araması oluşturmuştur. En yoğun çağrı artışı, pandemi döneminde eve kapanmaların yaşandığı 2020 yılında kaydedilmiştir. Çağrı yapanların %57’si doğrudan mağdurlar olurken, %16’sı aile bireyleri; geri kalanı ise komşular, arkadaşlar, kolluk kuvvetleri ve diğer vatandaşlardır. Bildirilen vakaların %80’inde kadına yönelik şiddet bulunmuş, bunların %10’unda ise çocuğa yönelik şiddet de eşlik etmiştir. Çağrılarının en çok İstanbul, Ankara ve İzmir’den gelmesi, bu illerde şiddetin yaygınlığından çok hattın bilinirliğinin yüksekliğine bağlanmıştır.

Mağdurların çoğunluğunu 31-55 yaş aralığındaki kadınlar oluşturmuş; bunların %73’ü evli, %3’ü yalnızca dini nikâh ile evli, %7’si boşanmış ve %12’si bekâr olarak kaydedilmiştir. Evli kadınların, bekâr kadınlara kıyasla %45 oranında daha fazla şiddete uğradığı görülmüştür. Bu bulgular, evlilik kurumunun kadına yönelik şiddeti önleyici değil, aksine risk artırıcı bir faktör olabildiğini göstermektedir. Fail profillerinde ise %63 oranla eşler, %21 ile aile bireyleri öne çıkmış; failerin %90’ı erkek, %7’si kadın, %3’ü ise karşılıklı şiddet uygulayıcılarıdır. Bu durum, kadına yönelik şiddetin büyük ölçüde erkek kaynaklı olduğunu ve aile içinden geldiğini ortaya koymaktadır. Fail grubunun yarısının 35 yaşın altında, %85’inin ise evli olduğu saptanmıştır. Bu veriler, genç yaş gruplarında da şiddetin yaygın olduğunu ve evli bireyler arasında şiddetin daha yüksek oranda ortaya çıktığını göstermektedir. Çağrılarının büyük bölümünde mağdurların öncelikle yer tespiti amacıyla, ikinci sırada ise psikolojik destek için başvurduğu görülmüş; bu da mağdurların güvenlik ve psikolojik iyileşme ihtiyacının öncelikli olduğunu ortaya koymaktadır.

Şiddet türlerine bakıldığında fiziksel, duygusal, ekonomik ve cinsel şiddet sıklıkla öne çıkmıştır. Fiziksel şiddet yaşayanların %79’u, duygusal şiddete maruz kalanların %76’sı, ekonomik şiddet yaşayanların %95’i ve cinsel şiddet mağdurlarının %73’ü kadınlardır. Failin eş, nişanlı veya aile bireyi olması durumunda şiddetin daha çok fiziksel; failin erkek arkadaş olması durumunda ise daha çok duygusal biçimde gerçekleştiği belirlenmiştir. TKDF tarafından yapılan yönlendirmelerin büyük kısmı adli merciler ve kolluk kuvvetlerine olurken, arayanların sıkça kadın konukevleri ve psikolojik destek hakkında bilgi talep ettiği görülmüştür. Ayrıca 6284 sayılı Kanun’un yürürlüğe girmesinin ardından kayıt sayılarındaki artış, şiddet konusunda farkındalığın yükselmesi ve daha çok vakanın resmi kayda geçmesiyle ilişkilendirilmiştir (UNFPA & TKDF, 2023).

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) 2019 verilerine göre Avrupa ve OECD ülkeleri arasında erkeklerden fiziksel ve cinsel şiddet gören kadın oranının en yüksek olduğu ülkenin Türkiye olarak belirlendiği, şiddet oranının %38 olarak belirlendiği ve her on kadından dördünün şiddete maruz kaldığı bilgisi edinilmiştir.

Hacettepe Üniversitesi tarafından gerçekleştirilen araştırmada (2014) şiddet mağduru her 10 kadından 6'sının 3 veya daha fazla kez yaralandığı, bu yaralanmaların yarısının tıbbi tedavi gerektirdiği, fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalanların 1/3'ünün hayatının bir döneminde intihar etmeyi düşündüğü tespit edilmiştir. Şiddet görmeyen kadınlarda ise intiharı düşünme 1/10 oranındadır. Şiddet mağduru kadınların intihar girişiminde bulunma oranının 5 kat daha fazla olduğu görülmektedir. Bu veriler, kadına yönelik şiddetin yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda ruhsal açıdan da ağır sonuçlar doğurduğunu ve intihar riskini ciddi düzeyde artırdığını göstermektedir. Dolayısıyla şiddet mağdurlarına yönelik psikososyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi ve ruh sağlığı hizmetlerine erişimin kolaylaştırılması elzem bir ihtiyaç olarak değerlendirilmektedir.

Yine aynı çalışmada şiddet gören kadınların %44'ünün gördüğü şiddetten kimseye bahsetmediği ve yalnız mücadele ettiği, ancak kadının eğitim düzeyi arttıkça şiddeti saklama eğiliminin azaldığı saptanmıştır. Bu bulgu, eğitim düzeyinin şiddeti görünür kılma ve çözüm arama davranışlarını olumlu yönde etkilediğini ortaya koymaktadır. Şiddetle mücadele eden kadınların önce yakın çevresiyle paylaştığı, evi terk ettiği, 10 kadından 3'ünün fiziksel karşılık verdiği, yalnızca %11'inin kurumsal başvuruda bulunduğu görülmüştür. Kurumsal başvuruların bu denli düşük olmasının sebepleri arasında şiddeti ciddi bir sorun olarak algılamamak, çocukların mutsuz olacağından endişe etmek, şiddet faili eşin değişeceğine inanmak, başvurulacak kurumları bilmemek ve kamu kurumlarına yönelik olumsuz algılar yer almaktadır (Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2014). Bu sonuçlar, toplumsal farkındalık çalışmalarının yaygınlaştırılmasının, şiddet mağduru kadınların kurumsal başvuru kanallarına erişiminin kolaylaştırılmasının ve özellikle kamu kurumlarına olan güvenin artırılmasının şiddetle mücadelede vazgeçilmez olduğunu göstermektedir.

Walker (1999, ss. 21-29) aile içi şiddetin bir döngü halinde gerçekleştiğini ve üç aşamada incelenebileceğini belirtmektedir. İlk aşama “gerilim dönemi” olarak tanımlanmakta; bu evrede fail, kıskançlık ve tartışma çıkarmaya yönelik davranışlar sergilemekte, kadının yaşamını denetlemeye çalışmakta ve psikolojik baskı uygulamaktadır. Bu süreç, fiziksel şiddetin zeminini hazırlamaktadır. İkinci aşama ise “şiddet dönemi” dir. Bu aşamada artan gerilim, failin öfkesini kontrol edememesiyle sonuçlanmakta ve fiziksel saldırıya dönüşmektedir. Şiddet

eyleminin ardından ise fail, davranışlarını gerekçelendirmeye çalışmaktadır. Üçüncü aşama ise literatürde “balayı dönemi” olarak adlandırılmakta; fail bu evrede pişmanlık göstererek özür dilemekte, yeniden şiddete başvurmayacağına dair sözler vermekte, hediye alma gibi uzlaştırıcı davranışlarla mağdurun güvenini kazanmaya çalışmaktadır. Ancak bu evre geçicidir ve sürecin yeniden ilk aşamaya dönmesiyle döngü devam etmektedir.

Türkiye’de yapılan çalışmalar da bu modeli destekler niteliktedir. Örneğin Açıkgöz’ün (2014) araştırmasında, şiddet mağduru kadınların önemli bir kısmı (%67), eşlerinin şiddet sonrasında pişmanlık gösterdiğini, özür dilediğini ve nazik davrandığını belirtmiştir. Kadınların ifade ettikleri gerekçeler arasında anlık öfke patlamaları, kötü alışkanlıklar, ruhsal sorunlar, ev işlerinin ihmal edilmesi, eve geç gelme, mağdurun davranışları, zorla evlendirilme, izinsiz dışarı çıkma ve söz dinlememe gibi faktörler öne çıkmıştır. (Ozan Açıkgöz, 2014).

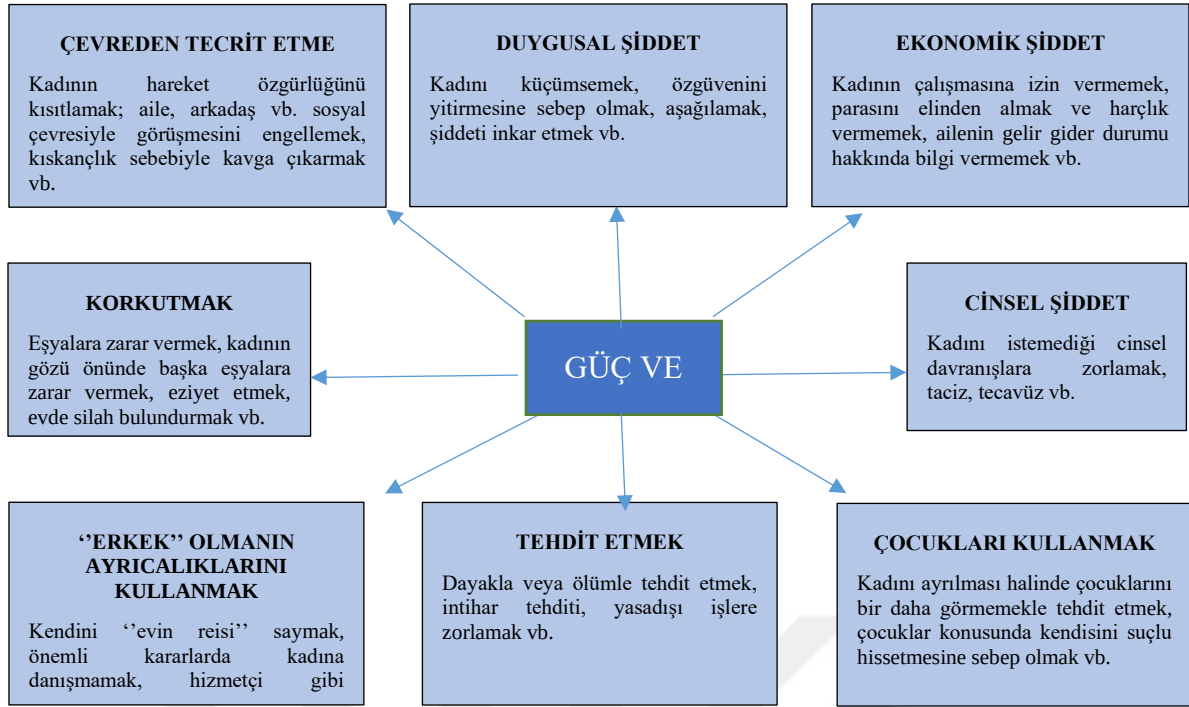
Avrupa Birliği (AB) ülkeleri, kadınlara yönelik şiddetle mücadelede politika, yasama, kurumsal ve yargısal gelişmeler aracılığıyla iltica prosedürü kapsamında kadınlar ve kız çocukları için güvenceleri iyileştirmeye devam etmektedir. Bu bağlamdaki en güncel gelişmeler 2025 İltica Raporu’nda (European Union Agency for Asylum (EUAA), 2025) yer almakta olup, özellikle Avrupa Birliği Adalet Divanı’nın (ABAD) 2024 yılında verdiği üç önemli kararda, iltica süreçlerinde daha hassas ve cinsiyete dayalı bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Ulusal ve Avrupa düzeyindeki içtihatlar, cinsiyetin zulüm için geçerli bir gerekçe olarak tanınmasına yönelik açık bir eğilim olduğunu göstermektedir. Bu çerçevede, cinsiyete dayalı şiddet mağduru olan veya risk altındaki kadınların çoğunlukla “belirli bir sosyal gruba üyelik” gerekçesiyle 1951 Cenevre Sözleşmesi kapsamında mülteci statüsü elde edebildiği görülmektedir. Cinsiyete dayalı şiddetin ciddi zararlar doğurabileceği kabul edilmekle birlikte, bazı ulusal mahkemeler bu kişilere ikincil koruma statüsü sağlamaktadır.

Raporda, cinsiyete dayalı şiddete ilişkin içtihatları daha iyi kavrayabilmek için öncelikle yasal çerçeve tanıtılmakta, ardından cinsiyetin belirli bir sosyal grubu tanımlamak için bir kriter olarak değerlendirilmesine ilişkin kararlar örneklenmektedir. Bu kararlar arasında; cinsiyet temelli şiddete maruz kalan kadınlar, AB üyesi bir devlette yaşadıktan sonra eşitlik değerlerini benimseyen kadınlar, devlet tarafından uygulanan ayrımcı önlemlere maruz kalan kadınlar, zorla evlilikten kaçanlar, boşanmış kadınlar, büyücülükle suçlananlar, cinsel şiddet mağdurları ve yasadışı kürtaj yaptıran kadın ve kızlara ilişkin içtihatlar öne çıkmaktadır. Ayrıca, sığınma makamlarının olguları ve koşulları değerlendirmesine, savunmasız kadınların prosedürlere etkin şekilde katılımını sağlamak için özel usul güvencelerinin uygulanmasına yönelik kritik ihtiyaçlar da raporda yer almaktadır.

Raporun kapsadığı içtihatlar 1 Ocak 2020 ile 4 Ekim 2024 dönemine aittir ve kapsamın sınırlı olduğu belirtilmiştir. İnsan ticareti mağduru kadınlara ilişkin içtihatlar ise bu çalışmaya dahil edilmemiştir; çünkü konu Avrupa Birliği Sığınma Ajansı'nın Sığınma ve Kabulde İnsan Ticareti Mağdurları Hakkındaki Durumsal Güncelleme No. 21 (Ağustos 2024) (European Union Agency for Asylum (EUAA), 2025) raporunda kapsamlı biçimde ele alınmıştır. Sonuç olarak, kadına yönelik şiddetle mücadele bağlamında; yasal kararlar, toplumsal farkındalık ve zihniyet dönüşümü, kadının sosyo-ekonomik statüsünün güçlendirilmesi, koruyucu hizmetler, tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri ile kurumlar arası işbirliği gibi alanlarda iyileştirmelerin yapılmasının gerekli olduğu değerlendirilmektedir (Tatlilioğlu & Küçükköse, 2015, ss. 194-209).

Konu ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında Ozan Açıkgöz'ün 2014 tarihli çalışmasında kadının fiziksel şiddet maruziyetini artıran etkenler kendisinin veya eşinin köyde doğmuş olması, okuma yazmasının olmaması, görücü usulü evlendirilmiş olması, eşinin sigara, alkol veya madde kullanım geçmişinin olması, karakol cezasının bulunması şeklinde sıralanmış, evlilik yaşı düştükçe fiziksel şiddetin arttığı, fiziksel şiddet gören kadınlarda intihar düşüncesi ve girişiminin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Aynı çalışmada boşanmış kadınların daha fazla ekonomik şiddete maruz kaldığı, sosyal güvencesi olmayan ve evin kira olduğu ailelerde ekonomik şiddetin daha sık görüldüğü, kadının evlilik yaşı düştükçe cinsel şiddete maruz kalma oranının arttığı, cinsel şiddet mağduru kadınlarda intihar düşüncesi, girişi ve psikiyatrik hastalık görülme sıklığının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Açıkgöz, 2014).

Aşağıda verilen güç ve denetim çemberi kadına yönelik şiddetin boyutlarını ortaya koymaktadır.

Şekil 2.1. Güç ve Denetim Çemberi (Korkut Owen, 2008).

2.4.1. Kadına yönelik şiddetin sebepleri

Toplumsal cinsiyete bağlı roller ve buna bağlı sosyal statüler, kadınların toplum içerisindeki konumunu belirleyen temel unsurlar arasında yer almaktadır. Duygusal ilişkilerde kadın ve erkeğe atfedilen roller, kültürel normlarla şekillendirilmekte ve bu normlar mülkiyet hakkının kullanımında erkeğin öncelikli olduğuna dair kabulleri de beslemektedir. Ailenin erkeğin kontrolünde olması gereken bir kurum olarak görülmesi ve şiddetin bir sorun çözme aracı şeklinde tanımlanması, kadınların ekonomik ve sosyal açıdan bağımlı hale gelmesine yol açmaktadır. Kadının finansal kaynaklara erişiminin sınırlı olması, miras, mülkiyet ve arazi haklarında boşanma ya da eş kaybı sonrası ortaya çıkan ayrımcı uygulamalar, istihdam ve eğitime erişim önündeki engeller bu bağımlılığı daha da pekiştirmektedir. Yasalarda veya yasaların uygulanmasında kadınların statüsünün düşük görülmesi, aile içi şiddet, istismar ve tecavüz gibi konulardaki tanım sorunları, kadınların yasal okur yazarlığının düşük olması ve adli kurumlarda duyarlılık eksikliği, kadınların korunmasız kalmasına sebep olmaktadır. Bunun yanı sıra kadınların siyasette, medyada ve yüksek statülü mesleklerde eksik temsil edilmesi, şiddetin ciddiyetinin toplum tarafından yeterince kavranamaması, ailenin devlet kontrolünün dışında özel bir alan olarak kabul edilmesi, statükonun ve dini kuralların kadın aleyhine yorumlanması, kadınların politik bir güç olarak örgütlenmelerindeki sınırlılıklar ve mevcut

politik sisteme katılımlarının kısıtlı olması, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin devamını destekleyen diğer önemli faktörlerdir (Ayman & Şenol, 2012).

2.4.2. Kadına yönelik şiddetin sonuçları

Şiddet mağdurlarında zaman içerisinde öğrenilmiş çaresizlik, yoğun korku, panik, kaygı, güvensizlik, ümitsizlik ve utanç duyguları gelişebilmektedir. Bunun yanı sıra ağır yaralanmalar, fiziksel engellilik, tekrarlanan yeni şiddet vakaları, hatta ölümle sonuçlanan olaylar yaşanabilmektedir. Bazı durumlarda birey, kendini koruma amacıyla cinayet işleme noktasına gelebilmekte ya da intihar düşüncesi ve girişiminde bulunabilmektedir. Ayrıca boşanma, alkol ve madde bağımlılığı, yeme ve uyku bozuklukları gibi sosyal ve psikolojik sorunlar da sıkça görülmektedir. Travma sonrası stres bozukluğu, depresyon ve psikolojik temelli fiziksel şikayetler mağduru yaşam kalitesini önemli ölçüde düşürürken, bu süreç çocukların da dahil olduğu geniş toplum kesimlerinde olumsuz etkiler yaratabilmektedir (Kutluoğlu, 2019).

2.4.3. Kadına yönelik şiddete ilişkin yasal düzenlemeler

Türkiye’de kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin yasal düzenlemeler, 1998 yılında kabul edilen 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ile başlamıştır. Ancak bu kanun, kapsamının yalnızca evli kadınlarla sınırlı olması ve uygulamada yetersiz kalması sebebiyle eleştirilmiştir. Bu eksiklikler doğrultusunda 2012 yılında yürürlüğe giren 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, şiddet mağdurlarına yönelik daha geniş ve kapsayıcı bir koruma mekanizması oluşturmuştur. Bu düzenleme, yalnızca eşleri değil, evli olmayan veya boşanmış kadınları da kapsayarak kadınların korunmasına yönelik önemli bir ilerleme sağlamıştır (Karahana vd., 2022, ss. 36-41).

6284 sayılı Kanun, şiddet mağdurlarına yönelik koruyucu ve önleyici tedbirler içermektedir. Bu tedbirler arasında, uzaklaştırma kararları, barınma imkânı, geçici maddi yardım, iş ve meslek edindirme desteği ve psikolojik destek gibi uygulamalar bulunmaktadır. Kanunun en önemli katkılarından biri, mağdurların çok yönlü ihtiyaçlarını karşılamak üzere sosyal, hukuki, tıbbi ve ekonomik destek mekanizmalarını birlikte düzenlemiş olmasıdır. Ayrıca kanun kapsamında kurulan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM), uygulamanın daha etkin ve sürdürülebilir bir şekilde hayata geçirilmesine katkı sağlamaktadır (Erdoğan, 2014, ss. 225-250).

Ulusal mevzuatın gelişimi yalnızca iç dinamiklerle değil, aynı zamanda kadın hakları alanında yapılan akademik ve toplumsal çalışmalarla da desteklenmiştir. Yapılan araştırmalar, yasal

düzenlemelerin şiddeti tamamen ortadan kaldırmada tek başına yeterli olmadığını; etkin uygulama, toplumsal farkındalık ve kurumlar arası işbirliğinin zorunlu olduğunu ortaya koymaktadır (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2021; Karal & Aydemir, 2012; Resmî Gazete, 2012;). Bu açıdan 6284 sayılı Kanun'un sunduğu yasal çerçeve önemli bir adım olmakla birlikte, uygulama aşamasında karşılaşılan sorunların çözülmesi gerekmektedir (İstanbul Barosu, 2023; Kocaağalar, 2025, ss. 29-45).

6284 sayılı kanun, şiddet mağduru olan veya mağdur olma riski altında olan kadınları, çocukları, aile üyelerini ve sürekli tek taraflı taciz mağdurlarını korumayı ve bu kişilere yönelik şiddeti önlemeyi amaçlamaktadır. Bu amaç kapsamında, 6284 sayılı Kanunun 14. maddesi uyarınca Şiddetin Önlenmesi ve İzlenmesi Merkezlerinin (ŞÖNİM) açılması öngörülmekte, yürütülecek hizmet ve faaliyetler kanunla düzenlenmektedir. 2013 yılında kadın konukevlerinin açılması ve işletilmesine ilişkin yönetmelik yürürlüğe girmiştir (Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2015).

Aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet uzun yıllardır varlığını sürdürmektedir ve dünyanın dört bir yanındaki ülkeler bu sorunu çözmek için hem uluslararası sözleşmelere taraf olmakta hem de kendi ulusal yasalarını düzenlemektedir. Türkiye'de aile içi şiddetin önlenmesine ilişkin çıkarılan ilk düzenleme, 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'dur. Bu kanun; resmi ve geçerli evliliği olan eş ve çocukları, aynı çatı altında yaşayan kişileri, evli ancak mahkeme kararıyla ayrı yaşayan çiftleri kapsıyordu. Ancak evli olmayan ve aynı evde yaşamayan birçok kişi şiddet mağduru olmasına rağmen bu yasadan yararlanamamıştır (Toprak, 2020).

Bu eksikliklerin giderilmesi amacıyla 2012 yılında yürürlüğe giren 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Hakkında Kanun, kadın, erkek, çocuk fark etmeksizin tüm aile bireylerine yönelik şiddeti önlemeyi amaçlamaktadır (Bölükbaşı, 2014; Resmî Gazete, 2012). Yasa; şiddete maruz kalan veya şiddete maruz kalma riski bulunan kadın, çocuk ve aile bireylerinin korunmasına yönelik önlemleri düzenlemekte, aynı zamanda tek taraflı ısrarlı takip ve taciz gibi eylemlerin de önlenmesini hedeflemektedir. Şiddet olayının yaşanmaması için sadece mevcut mağdurların değil, potansiyel risk altındaki kişilerin de koruma kapsamına alınması, yasanın en önemli yönlerinden biri olarak öne çıkmaktadır.

Yasaların öngördüğü tedbirler; koruma ve önleme tedbiri olarak ikiye ayrılmıştır. Koruyucu önlemler, korumadan yararlanan kişiyi ilgilendirirken, önleyici tedbirler, şiddet uygulayan veya işlemesi muhtemel kişiyle ilgili bir dizi düzenlemeyi içerir. 4320 sayılı Kanun sadece şiddet uygulayan kişi için önleyici tedbirleri içerirken, şiddete maruz kalan kişi için koruyucu kararlar

dahil edilmemiştir. Şiddet mağduru adına etkin koruma sağlamak için koruyucu önlemlerin eklenmesi önemlidir (Yağcıoğlu, 2017, ss. 913-966).

Mülk amiri tarafından alınacak koruyucu ihtiyati kararlar, şiddet mağdurunun güvenliğini sağlamak ve yeniden şiddete maruz kalmasını önlemek amacıyla düzenlenmiştir. Bu kapsamda, mağdura ve beraberindeki çocuklarına bulunduğu yerde ya da başka bir yerde uygun konaklama sağlanabilmekte; barınma imkânlarının yetersiz olduğu durumlarda bakanlığa ait veya bakanlığın gözetiminde bulunan tesislerden yararlanılmaktadır. Gerektiğinde kamu kurum ve kuruluşlarının da desteğiyle geçici konaklama imkânı oluşturulmakta ve güvenli ulaşım sağlanana kadar koruma sürdürülmektedir. Ayrıca, mağdurun ekonomik bağımlılığını ortadan kaldırmak ve yeniden muhtaç hale gelmesini önlemek amacıyla geçici mali yardım sağlanabilmektedir (Kahraman, 2020). Bunun yanında, şiddete maruz kalan, şiddet riski altında bulunan ya da şiddete tanık olmuş bireyler için psikolojik, mesleki, hukuki ve sosyal alanlarda rehberlik ve danışmanlık hizmetleri sunulmaktadır. Ölüm tehlikesi bulunan durumlarda ise mülk amiri, mağduru failden gelebilecek tehditlerden korumak üzere yirmi dört saat esasına dayalı geçici koruma kararı verebilmektedir. Şiddet mağdurunun çocuğu bulunması halinde, on altı yaşından büyükler için asgari ücretin yarısını aşmamak ve dört çocuk ile sınırlı olmak kaydıyla kreş desteği sağlanabilmekte, böylece mağdurun çalışma hayatına katılımı desteklenmektedir.

Hakim tarafından alınabilecek önleyici tedbir kararları, 6284 sayılı *Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun* kapsamında düzenlenmiştir (Resmî Gazete, 2012). Buna göre hâkim, şiddet uygulayan kişiye yönelik olarak mağdura karşı şiddet tehdidi, hakaret veya aşağılama içeren söz ve davranışlarda bulunmama; ortak konuttan uzaklaştırma ve bu konutun mağdura tahsisi; mağdurun bulunduğu ikametgâh, işyeri veya okula yaklaşmama; çocuklarla kişisel ilişkinin refakatçi eşliğinde kurulması, sınırlandırılması veya kaldırılması; mağdurun kişisel eşyalarına zarar vermeme; iletişim araçlarıyla rahatsız etmeme; silahların kolluğa teslim edilmesi; kamu görevi sebebiyle taşıdığı silahın da kurumuna bırakılması ve mağdurun bulunduğu alanlarda alkol ya da uyuşturucu madde kullanmama gibi çeşitli tedbirlere hükmedebilmektedir.(Resmî Gazete, 2012).

Acil durumlarda ise gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde kolluk kuvvetleri, hâkim onayına sunulmak üzere derhal bazı önleyici tedbirleri (ortak konuttan uzaklaştırma, mağdura yaklaşmama, hakaret ve tehditte bulunmama gibi) uygulayabilir. Bu kararların, en geç 24 saat içinde hâkimin onayına sunulması gerekmekte olup, onaylanmayan kararlar kendiliğinden hükümsüz hale gelir (Çokçalışkan, 2024).

Ayrıca hâkim, 6284 sayılı Kanun'daki tedbirlere paralel olarak 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu çerçevesinde de çocuklara yönelik koruma ve destek tedbirlerine hükmedebilir. Bu kapsamda velayet, vesayet, nafaka ve kişisel ilişkilere dair düzenlemeler yapılabilmektedir. Öte yandan, şiddet uygulayan kişinin ailenin geçimini sağlayan veya buna katkıda bulunan kişi olması hâlinde, hâkim talep edilmese bile mağdurun yaşam koşullarını dikkate alarak Türk Medeni Kanunu'nun (4721 sayılı Kanun) ilgili hükümleri uyarınca geçici nafakaya karar verebilir. Böylece mağdurun ekonomik güvenliği korunmaya çalışılmaktadır. (Çalışkanlar Aşilioğlu, 2024).

Merkezlerin Kurulması, Destek Hizmetleri ve Koordinasyon

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Kanunu'nun 14. maddesi, şiddetin önlenmesi ve koruyucu-önleyici tedbirlerin etkin biçimde uygulanması için Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin (ŞÖNİM) kurulmasını öngörmektedir (Resmî Gazete, 2012). Bu merkezler yedi gün yirmi dört saat esasına göre çalışmakta, uzman ve tercihen kadın personel istihdam etmekte, destek ve izleme hizmetleri sağlamaktadır. Kanunda, bu merkezlerin çalışma esaslarının yönetmelikle belirleneceği ifade edilmiş; bu kapsamda “Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri Hakkında Yönetmelik” ile mağdurların korunması ve tedbirlerin uygulanmasının izlenmesi için kurumsal bir yapı oluşturulmuştur (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2016b).

Aynı kanunun 15. maddesi, destek hizmetlerini ayrıntılı şekilde düzenlemektedir. Buna göre merkezler, koruyucu ve önleyici tedbir kararlarının kaydını tutmakta, barınma, geçici mali yardım, sağlık, adli yardım gibi hizmetleri koordine etmektedir. Ayrıca gerektiğinde geçici tedbir kararları için talepte bulunmak, şiddetin sona erdirilmesine yönelik bireysel ve sosyal programlar hazırlamak ve ALO 183 hattı aracılığıyla yapılan başvuruları izlemekle yükümlüdürler. Kanunda, mağdura hakları konusunda rehberlik yapılması, mesleki eğitim kurslarına yönlendirilmesi ve iş arama sürecinde destek olunması da hükme bağlanmıştır. Bununla birlikte, hâkim talebi üzerine mağdur veya fail hakkında sosyal inceleme raporları hazırlanması, tedbirlerin mağdur ve fail üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi ve psikososyal destek sağlanması da merkezlerin görev alanındadır. Ayrıca şiddet uygulayan failerin öfke kontrolü, stresle baş etme ve rehabilitasyon programlarına katılması; bağımlılık sorunlarının tedavi edilmesi ve mesleki beceri kazandırıcı faaliyetlere yönlendirilmesi de bu madde kapsamında düzenlenmiştir (Bölükbaşı, 2014).

Kanunun 16. maddesi kurumlar arası koordinasyonu düzenlemekte ve tüm kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin, kanunun uygulanmasına ilişkin görevlerini yerine getirmek ve alınan tedbir kararlarına uymakla yükümlü olduklarını belirtmektedir. Ayrıca Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ve diğer yayın organlarının kadın hakları ve şiddetle mücadeleyle yönelik bilgilendirme programlarını yayınlaması zorunlu tutulmuş; bu yayınların süre ve içerikleri Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından denetim altına alınmıştır. (Albayrak, 2024)

Son olarak, 17. maddede kamu kurumları ve meslek kuruluşlarının personeline kadın hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği konularında eğitim verilmesi zorunlu hale getirilmiştir (Resmî Gazete, 2012). Bu eğitim programlarının Bakanlık tarafından hazırlanacağı ve koordine edileceği belirtilmiş, ayrıca kadınların insan hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliğine dair konuların ilköğretim ve ortaöğretim müfredatına dahil edilmesi hüküm altına alınmıştır.

2.5. Çocuğa Yönelik Şiddet

Çocuğa yönelik şiddeti yaralanmadan ölüme kadar gidebilecek fiziksel hasara yol açan, beraberinde duygusal örselenme getiren, genellikle ebeveyn tarafından elle veya bir cisimle vurma, yakma vb. girişimler şeklinde kendini gösteren ve deride morara, ezik, yanık, kemiklerde kırık, zehirlenme şeklinde belirtileri olan fiziksel şiddet, çocuğun önemsenmemesi, korkutulması, kabul edilmemesi, açık biçimde reddedilmesi, aile içi problemlerin çocuğa yüklenmesi, tehdit ve hakarete maruz bırakılması, rencide edilmesi şeklinde kendisini gösteren ve fiziksel şiddetle beraber uygulanabileceği gibi tek başına da görülebilen duygusal şiddet, bir yetişkin bireyin çocukla ilişki kurarak cinsel uyarı ve haz için onu kullanması, çocuk üzerinden cinsel doyum sağlamayı amaçlaması olarak kendini gösteren cinsel şiddet (Tezel, 2002, ss. 93-100) ve çocuk haklarını ihlal ederek çocuğun fizyolojik ve duygusal gelişimini olumsuz etkileyecek biçimde ücretsiz veya düşük ücretli işlerde çalışmaya zorlamak şeklinde kendini gösteren ekonomik şiddet olarak sıralamak mümkündür (Aktay, 2020, ss. 169-184).

Aile içinde anneleri şiddete maruz kalan çocukların diğerlerine göre daha fazla hırçınlaşarak ağlamak, çekingen veya içe kapanık yapıya bürünmek vb. sorunlu davranış gösterdiği, özellikle erkek çocuklar açısından çocukluk döneminde şiddet görmenin ya da annenin gördüğü şiddete tanık olmanın yetişkin olduğu dönemde şiddet uygulama eğilimini artırdığı, tüm erkeklerin 1/3'ünün, şiddet uygulayan erkeklerin ise 1/2'sinin babasının davranışlarını benimsediği saptanmıştır. (Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2014).

Konu ile ilgili yapılan çalışmalarda aile içi şiddete maruz kalan kadınların çocuğuna şiddet uygulama eğiliminin daha yüksek olduğu, kendisi şiddet gören veya anne babanın gördüğü şiddete tanık olan çocukların ise erken yaştaki bu deneyimleri sebebiyle şiddeti “normalleştirdiği” saptanmıştır. Bu durum şiddetin toplumda yaygınlaşmasına, kuşaktan kuşağa aktarılmasına sebep olmaktadır. Şiddete yönelik tutumu bu yönde gelişen çocuk (özellikle kız çocukları), ileri yaşlarında şiddeti makul görme eğiliminde olmaktadır. Bu sebeple çocukluğunda aile içi şiddete maruz kalan veya tanık olan kız çocuklarının yetişkinlik döneminde eşinden şiddet görme ihtimalinin daha yüksek olduğunu söylemek mümkündür. Çocukluk döneminde şiddete maruz kalan yetişkinler şiddetin uygulayıcısı, destekleyicisi, kabullenicisi olabilmektedirler (Boyacıoğlu, 2016, ss. 126-145).

2.5.1. Çocuğa yönelik şiddete ilişkin risk faktörleri

Aile içi faktörler çocuğa yönelik istismar riskini artıran önemli etmenler arasında yer almaktadır. Ebeveynlerin kendi çocukluklarında fiziksel ya da cinsel istismar öyküsüne sahip olmaları, genç yaşta evlenmiş olmaları, tek ebeveynlik ya da üvey ebeveyn varlığı gibi durumlar bu riski yükseltmektedir. Duygusal yetersizlik, aile içindeki iletişimin zayıf olması ve ebeveynlerin düşük özsaygı düzeyleri, çocukların ihmal ve istismara açık hale gelmesine yol açabilmektedir. Ayrıca ebeveynlerde alkol veya madde bağımlılığı öyküsünün bulunması, sosyal destek mekanizmalarının yetersizliği ve geçmiş aile yaşantılarında şiddete maruz kalmış olma durumu, olumsuz davranışların kuşaklar arası aktarımına sebep olabilmektedir. Ebeveyn olmanın getirdiği streslere hazır olmadan bebek dünyaya getirmek, ebeveynlik vasıf ve yeteneklerinde eksiklik yaşamak, çok çocuklu aile yapısı içerisinde her çocuğa yeterli ilgiyi gösterememek de risk faktörleri arasında sayılmaktadır. Ailede görülen psikiyatrik rahatsızlıkların varlığı, istenmeyen veya plansız ebeveynlik deneyimleri ve benimsenmeyen çocukların aile içinde bulunması da çocukların istismar ve ihmal edilme olasılığını artırmaktadır. (Deveci & Açık, 2003, ss. 396-405).

2.5.1.1. Çocuk ile ilgili faktörler

Çocuğun bireysel özellikleri de şiddete maruz kalma riskini artırabilmektedir. Fiziksel veya zihinsel engelli olma durumu, hiperaktif ve huysuz davranışlar sergileme ya da olumsuz davranış biçimleri geliştirme, çocuğu istismar açısından daha kırılgan bir konuma getirebilmektedir. Ayrıca prematüre doğmuş olmak, düşük doğum ağırlığı ile dünyaya gelmek veya doğum sonrası çeşitli sebeplerle uzun süre anneden ayrı kalmak da çocukların gelişimsel

süreçlerinde olumsuz etkiler yaratmakta ve şiddete maruz kalma riskini artırmaktadır. (Deveci & Açık, 2003, ss. 396-405).

2.5.1.2. Toplumsal/kurumsal faktörler

Yoksulluk, işsizlik, sosyal servislerin yetersizliği veya hiç bulunmaması ve suç oranının yüksek olması, şiddet olgusunun ortaya çıkışında etkili olabilen önemli risk faktörleri arasında yer almaktadır. (Deveci & Açık, 2003, ss. 396-405).

2.5.2. Çocuğun şiddete maruz kaldığına dair belirtiler

2.5.2.1. Fiziksel şiddete ilişkin belirtiler

Düşük özsaygı, akademik başarısızlık, okul aktivitelerine düşük katılım gösterme, bir yetişkinin kendisine dokunmasından çekinme, anne ve babadan aşırı korkma, eve gitmekten korkma ya da gitmek istememe gibi davranışlar çocuklarda görülebilmektedir. Ayrıca çevreyi gözlemlerken fazla sakin olma, ağrı verici uyarılara tepki vermeme, kolay kolay ağlamama gibi tepkisizlikler de dikkat çekmektedir. Bunun yanı sıra regresyon davranışları da gözlenebilir; örneğin tuvalet eğitimi tamamlamış çocukların yeniden alt ıslatmaya başlaması ya da emzik kullanımını bırakmış çocukların tekrar emzik istemesi gibi. İleri yaşlarda evden kaçma, alkol, sigara, madde ya da ilaç bağımlılığı, hırsızlık ve yalan söyleme gibi davranışlar da çocukluk döneminde yaşanan olumsuz deneyimlerin yansımaları arasında yer almaktadır (Bahçecik & Kavaklı, 1993, ss. 33-37).

2.5.2.2. Duygusal şiddete ilişkin belirtiler

Çocuklarda konuşma bozuklukları, organik temeli olmayan fiziksel ve duygusal gelişim gerilikleri, baş ağrısı ve mide bulantısı gibi psikosomatik şikâyetler, enüresiz, oyun isteğinin olmaması ve beklenmedik korkular gözlenebilmektedir. Bunun yanı sıra histeri, obsesyon, hipokondriak reaksiyonlar, hiperaktivite, güçsüzlük duygusu, kaygı bozukluğu, konsantrasyon ve oryantasyon sorunları da ortaya çıkabilmektedir. Ayrıca parmak emme ve yalan söyleme gibi davranışlar da bu belirtiler arasında yer almaktadır. (Bilir vd., 1991).

2.5.2.3. Cinsel şiddete ilişkin belirtiler

Çocuklarda cinsel istismara işaret edebilecek fiziksel bulgular arasında genital bölge, ağız, kol, bacak ve ense gibi bölgelerde ekimoz ve sıyrıkların bulunması, ısırık izleri, rektal dokuda yırtılmalar, vajinal açıklıkta dilatasyon, vajinal ve rektal kanamalar sayılabilir. Ayrıca yürürken

ve otururken güçlük yaşanması, cinsel yolla bulaşan hastalıkların varlığı, genital veya rektal bölgede aşırı hassasiyet, ağrı, şişlik, koku ya da kaşıntı ile birlikte tekrar eden üriner enfeksiyonlar da önemli göstergeler arasında yer almaktadır. Fiziksel belirti olmamasına karşın, 2 yaşında bir çocuğun bezi açılırken aşırı tepki göstermesi ya da 4 yaşında bir çocuğun genital muayene sırasında hiçbir tepki göstermemesi gibi davranışsal özellikler de cinsel istismara maruz kalındığını düşündürebilmektedir. (Bahçecik & Kavaklı, 1993, ss. 33-37).

2.6. Şiddetle Mücadele Eden Kadınlar İçin Bir Liman: Kadın Konukevleri

Gördüğü şiddet sebebiyle kadın konukevi desteğinde bulunan müracaatçının kolluk görevlileri eşliğinde ifadesinin alınması, davacı ve şikayetçi olunmasının sağlanması, koruyucu/önleyici tedbir kararı talep edilmesi akabinde yine kolluk görevlileri eşliğinde kadın konukevine teslimi gerçekleşir. Bu başvuru acil olmayan durumlar için kolluk görevlileri devreye girmeksizin Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi Müdürlüğü'ne de bizzat gerçekleşebilir.

Kadın misafirhaneleri, şiddetten uzak bir yaşam hakkını koruma anlayışı temelinde faaliyet gösteren ve kadınların sosyal, psikolojik ve ekonomik açıdan güçlenmelerini hedefleyen yatılı kurumlardır. Bu kurumlarda işlemler, kadının beyanının esas alınması ilkesine dayanmaktadır; beyanın doğrulanması için ek kanıt sunma zorunluluğu bulunmamaktadır. İnsan haklarına dayalı, insan onuruna saygılı, toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetken ve sosyal devlet ilkelerini temel alan bir yaklaşımla hizmet sunulmaktadır (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2013).

Kadın konukevinde kalan kadınlar, kendilerine uygulanacak veya önerilen tüm işlemler hakkında ayrıntılı olarak bilgilendirilir. Kadın, aldığı kararların olumlu ya da olumsuz sonuçlarından bizzat sorumludur. Kurum çalışanları, kadınları korumak amacıyla dahi olsa, mevzuatta yer alan kurallar dışında ek yaptırım veya sınırlama uygulayamaz; kadınların temel hak ve özgürlüklerine müdahale edemez. Konukevindeki sosyal, psikolojik ve mesleki faaliyetlere katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışanların, şiddet uygulayan kişi ile mağduru uzlaştırması veya arabuluculuk yapması mümkün değildir (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2016b).

Kadın konukevinin adresi, telefon numarası, kadın ve çocukların ile personelin kimlik bilgileri gizli tutulur ve bu gizliliğin sağlanması ve korunmasından ilgili tüm taraflar sorumludur. Binanın kadın misafirhanesi olarak tahsis edilebilmesi için resmi kurumlara erişimi kolay, dış güvenliği etkin bir şekilde sağlayabilen, kolluk birimlerine yakın ve bulunduğu alanda dış görünüşleri ile dikkat çekmeyen binaların bulunmasına özel önem verilmektedir. Kadın ve

çocukların güvenliği için avlu ve bahçede duvarlarla çevrili müstakil binalar tercih ediliyor (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığından, 2013).

En az yirmi, en fazla kırk kişi kapasiteli kadın misafirhaneleri oluşturulmuştur. Çalışanların ihtiyaçlarını fiziksel olarak karşılayabilecek sayı ve büyüklükte idari hizmetlerin ve ofislerin mevcudiyetine ve kadın konukevine kabul edilen kadınlar ve refakatçi çocuklar üzerinde profesyonel çalışma için en az bir görüşme odasının bulunmasına özellikle dikkat edilir. Bu odanın aydınlık ve ferah olmasını sağlamak için. Her kadına refakatçi çocuklarının yanında kalabilmesi için bir oda tahsis edilmeli, gerekirse en fazla iki kadınla, özellikle de bebekli kadınlar için ayrı bir oda olmak üzere bir odayı paylaşmaya özen gösterilmeli ve ranza sistemi kullanılmamalıdır. Odalarda banyo ve bağımsız tuvalet bulunabilirliği öncelikli olmakla birlikte, aksi takdirde ortak tuvaletler üçten fazla kadın tarafından kullanılmamalı, kapasiteye uygun sayı ve genişlikte salon, oturma odası, aktivite odası ve yemek odası bulunmalıdır. Çocukların kullanabileceği kreş, eğitim ve rehabilitasyon, oyun ve aktivite odaları; binanın fiziki koşullarına ve bulunduğu yerin iklimine bağlı olarak mutfak, kiler, depo, çamaşır odası gibi ihtiyaç duyulacak diğer odaların varlığına dikkat edilmesi planlanmaktadır. kurutma odası, ütü odası, ısıtma ve klima. Kadın konukevlerinde, kadın ve çocukların huzurlu bir yaşam alanı oluşturulmasına özen gösterilmektedir. Kadın konukevlerinin hizmet ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurum araçları tahsis edilmektedir. Kadın konukevinin binalarının engelli kişiler tarafından erişilebilir olmasına özen gösterilmektedir (Çiltaş, 2019).

Kadın konukevlerinin büyük çoğunluğu tam kapasite ve fazla kapasite ile faaliyet gösteren kurumlardır, konumları güvenlik sebebiyle büyük ölçüde bilinmemektedir ve bunları bilmemek daha iyidir. Son yıllarda inşa edilen ve devreye alınan binalar, fiziki altyapı ve üstyapılar bakımından ortalama bir otelin verdiği hizmeti aşan bir hizmet sunmakta; ekipman, ikram, barınma hizmetleri ve hizmet alanlarının büyük çoğunluğu oldukça memnun kalmaktadır (Küçükali, 2016, ss. 43-57).

Şiddet mağduru kadınlar, ŞÖNİM'E, benzeri kamu kurum ve kuruluşlarına, yetkili sevk birimlerine veya kolluk kuvvetlerine barınma desteği talebiyle başvurabilirler. Şiddetin farkında olan üçüncü şahıslardan gelen bildirimler bildirim olarak kabul edilir. Kadın konukevine şahsen başvurmak mümkün değildir. İlgili kadın başvuru için ŞÖNİM veya kolluk birimine sevk edilir. Kadınların kuruluşu kabul sürecinde adaydan herhangi bir belge istenmemektedir. Bir kadının kimlik belgesi yoksa dahi kimlik belgesi çıkarılması sürecinde kendisine destek sağlanır (Aysu, 2020).

Başvuranın kadın konukevine kabulü; mülki amir, aile mahkemesi hakimi veya kolluk görevlisinin kararı ile sağlanır. ŞÖNİM'E hitaben yapılan başvurularda kadının yazılı talebi alındıktan sonra yapılan değerlendirme süreci ve barınma yardımına ihtiyacı olduğuna dair görüş bulunması halinde kabulü uygun görülen kadın ve çocuklar ilk kabul birimine sevk edilir. Bazı büyük illerde ŞÖNİM yerine direkt ilk kabul birimlerinden kabul sağlanır. (Altıparmak, 2015)

Şiddet mağduru olan veya şiddet görme riski altında olan tüm kadınlar hiçbir ayırım gözetilmeksizin refakatçi çocuklarıyla birlikte kuruma kabul edilir. Kuruluşlarda kız çocuklar on sekiz, erkek çocuklar on iki yaşına dek anne yanında hizmet alabilmektedir. Çocukların da şiddet mağduru olma durumlarına dair iş ve işlemler ilgili mesleki personel aracılığıyla yürütülür ve takip edilir. Anne yanında olmayan çocuklara ilişkin mesleki çalışmanın ilgili kurumdan talep edilmesi adına mesleki çalışma gerçekleştirilir. (Uysal, 2024)

Psikiyatrik takip gerektiren vakalarda ilgili Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi desteğiyle takip ve tedavi sağlanır. Bulaşıcı hastalıkları olan veya sürekli tıbbi tedavi gerektiren ciddi hastalıkları olan kadınların tedavi süreçlerinin izlenmesi sağlanır. Altmış yaşın üzerindeki şiddet mağduru kadınlar, ruh sağlığı ve ruh sağlığı bozukluğu olan veya zihinsel engelli kadınlar, uygun sosyal hizmet kuruluşlarına yerleştirilmeleri için ilgili birimlere bildirilerek uygun kuruluşlara yerleştirilir. Alkol ve uyuşturucu bağımlıları, tedaviyi kabul etmeleri koşuluyla kadın konukevine kabul edilir. Herhangi bir suçtan dolayı adli makamlarca arama, tutuklama, zorla çıkarma veya tutuklama kararnamesine konu olan kadınlar derhal kolluk birimlerine bildirilir ve genel hükümler çerçevesinde tedbirler alınır (Altıparmak, 2015).

Kadın konukevinin giriş çıkış saatlerinin güvenliğinin sağlanması, bölge şartları ve başvuranın durumu dikkate alınarak yöneticinin önerisi ve ŞÖNİM'in onayı ile belirlenir.

Kadın konukevinde tüm ortak alanlar ve kuruluş çevresini görüntülemek amacıyla farklı açılara yerleştirilmiş güvenlik kameraları mevcut olup numarası görünür olmayan bir telefon hattı bulunmaktadır. Hiçbir belge, materyal, basılı veya görsel medya, internet yayınları, kadın konukevinin dışı, çalışanları ve hizmet alanları ile ilgili fotoğraf içeremez. Yargı yetkisinin kullanıldığı durumlar dışında hiçbir kamu görevlisi kadın konukevinde kalan kadın hakkında kişisel bilgi talep edemez, misafirhaneye ziyaretçi alınmaz, adres gizli tutulur ve ŞÖNİM'İN adresi resmi yazışmalarda kullanılır. Kamu kurum ve kuruluşları, konukevinde kalan kadın ve çocukları ile ilgili her türlü resmi yazışmalarda bilgi, iletişim ve yayma araçlarının kullanımında gizlilik kuralını sağlamakta ve bu gizliliğin ihlaline yol açabilecek durumlarda gecikmeksizin

önleyici tedbirler alınmaktadır. Kadın konukevinde silah ve benzeri zararlı maddelere izin verilmez, misafirhanede kamera, ses kayıt cihazı veya kamera ile kayıt yapılmaz, kadın konukevinin gizliliğinin sağlanması için birçok önlem alınır. (Gençdal, 2024)

Kadınların kadın konukevi sürecinde şiddet mağduru olanlara sunulacak hizmetler oldukça çeşitlidir. Öncelikli olarak güvenliklerinden emin olunması ve vakaya ilişkin mesleki görüşmenin sağlanması sürecin temel adımlarını oluşturmaktadır. Bununla birlikte, mağdurların ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendirilmesi, psikolojik ve hukuki destek alabilmeleri büyük önem taşımaktadır. Tıbbi destek hizmetlerinin yanı sıra geçici mali yardımın sağlanması, kadınların ekonomik olarak güçlenmelerine katkı sunmaktadır. İş bulma süreçlerinde destek verilmesi ve kreş imkânlarının oluşturulması, mağdurların sosyal yaşamlarına daha hızlı uyum sağlamalarına yardımcı olmaktadır. Ayrıca mesleki eğitim kursları, grup çalışmaları ve çocuklara yönelik burs olanakları, mağdurların hem kendileri hem de aileleri için sürdürülebilir çözümler yaratmaktadır. Sosyal, sanatsal ve sportif faaliyetler ise mağdurların toplumsal entegrasyonlarını kolaylaştırarak özgüvenlerinin yeniden inşa edilmesine katkıda bulunmaktadır. Kadın konukevleri ve ŞÖNİM'ler hizmetlerin kesintisiz devam edebilmesi ve anlık taleplerin değerlendirilebilmesi için yedi gün boyunca yirmi dört saat aralıksız mesai sistemi ile çalışmaktadır (Salman, 2015).

Aday, isteği üzerine veya kadın konukevi süresinin sonunda ya da bu süreyi beklemezsizin kadın konukevinden ayrılabilir veya güvenlik ya da başka sebeplerle aynı ilde veya il dışında başka bir kadın konukevine nakil edilebilir. Kadın konukevinden ayrılan bir kadın, tekrar ihtiyacı olması durumunda birden fazla kez kadın konukevine kabul edilebilir (Güler, 2023).

Kadın konukevlerinde görev yapan mesleki personelin sorumlulukları oldukça kapsamlı olup öncelikli olarak kuruluşa kabülü sağlanan kadınlar ve beraberlerindeki çocuklarla görüşmeler gerçekleştirerek kuruluş işleyişi ve amacı hakkında bilgi vermek, kuralların öğrenilmesini sağlamak ve uyum sürecini desteklemek adımları sağlanmaktadır. Çocukla kabul edilen kadınlara ilişkin olarak 5395 sayılı Kanun hükümlerine uygun biçimde sosyal inceleme raporları hazırlanmakta ve gerektiğinde yönetime sunulmaktadır. Kadınların iş ve meslek edinmelerine yardımcı olunmakta; tıbbi, hukuki ve maddi ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için ilgili kurumlarla iletişim kurulmakta, gerekli durumlarda sosyal inceleme raporları düzenlenerek yönetime iletilmektedir. Çalışmalar gizlilik ilkesi çerçevesinde kayıt altına alınmakta, rapor ve dosyalar düzenli bir şekilde tutulmaktadır. Ayrıca kadınlar ve çocuklara yönelik grup çalışmaları ve sosyal etkinlikler düzenlenerek sorunların çözümünde tavsiye ve rehberlik sağlanmaktadır. (Güvenç, 2020)

Personelin görevleri yalnızca mağdurların desteklenmesiyle sınırlı kalmayıp, çalışanların sürekli eğitim programlarına katılmaları ve bu programların uygulanmasına katkı sunmaları da beklenmektedir. Kadın ve çocukların kişisel hijyen ve bakım ihtiyaçlarının gözetilmesi, günlük ihtiyaçlarının belirlenerek yönetime bildirilmesi, faaliyetlerin diğer profesyonellerle iş birliği içinde yürütülmesi ve yöneticinin talimatları doğrultusunda ek görevlerin yerine getirilmesi görev tanımının bir parçasıdır. Bu süreçte sosyal çalışmacılar ve diğer meslek elemanları; kadın ve çocukların sorunları ve ihtiyaçları çerçevesinde mesleki çalışmalar yürütmekte; gerektiğinde ŞÖNİM'e raporlar sunarak tedbirlerin süresi, şekli ve sürekliliği hakkında önerilerde bulunmakta, kabul edilen kadınların ve çocukların uyum süreçlerini değerlendirmekte, müdahale planları hazırlamakta, psikolojik destek sağlamak ve gerektiğinde psikiyatrik desteğe yönlendirme yapmakta, çocukların sağlık, gelişim ve yetiştirilme düzeylerini izleyerek anne-çocuk ilişkisini destekleyici çalışmalar yürütmekte, uygun gelişim programları hazırlamakta, kadınların okuryazarlık becerilerini geliştirmelerine, mesleki eğitim almalarına, beceri geliştirme ve boş zaman etkinliklerine katılmalarına rehberlik etmekte, okul çağındaki çocukların eğitim süreçlerini takip ederek kayıt işlemlerini desteklemektedir (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2013). Tüm bu görevler, kadın konukevlerinde hizmet veren uzmanların çok yönlü rolünü ve mağdurların yeniden toplumsal yaşama kazandırılmasındaki kritik işlevlerini ortaya koymaktadır.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Kuramsal ve kavramsal çerçevenin ardından, bu araştırmada belirlenen sorulara yanıt aramak üzere kullanılan yöntemsel yaklaşım aşağıda sunulmaktadır.

Bu bölümde, araştırmanın bilimsel niteliğini oluşturan yöntemsel süreç ayrıntılı biçimde ele alınmaktadır. Araştırma modeli, katılımcı grubunun yani araştırma evreni ve örnekleminin özellikleri, veri toplama araçlarının nitelikleri, verilerin hangi yöntemle toplandığı ve elde edilen verilerin hangi istatistiksel analiz teknikleriyle değerlendirildiği detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Araştırmanın temel amacı, aile içi şiddet mağduru kadınların çocuğa yönelik şiddete dair duyarlılık düzeylerini belirlemek ve bu duyarlılıkların bazı sosyo-demografik değişkenlerle nasıl bir ilişki içinde olduğunu analiz etmektir. Bu hedef doğrultusunda, sosyal bilimlerde sıklıkla tercih edilen ve bireyler arası değişken ilişkilerini ortaya koymaya yönelik nicel araştırma yöntemlerinden biri olan “ilişkisel tarama modeli” kullanılmıştır. Karasar (2009) çalışmasında, ilişkisel tarama modelini “iki ya da daha çok değişken arasındaki birlikte değişim düzeyini belirlemeye yönelik bir araştırma modeli” olarak açıklamıştır.

İlişkisel tarama modeli, değişkenler arasında mevcut olan ilişkiyi tanımlamak ve istatistiksel olarak değerlendirmek amacıyla kullanılan sistematik bir model olup, araştırmanın ampirik bir temele oturmasını sağlamaktadır. Bu bağlamda çalışmada, aile içi şiddet türlerinin çeşitliliği ve süresi ile çocuğa yönelik şiddete duyarlılık düzeyleri arasındaki muhtemel ilişki analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında veriler, İstanbul Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü’ne bağlı olarak faaliyet gösteren Kadın Konukevleri’nde geçici süreyle barınma hizmeti alan kadınlarla yapılan bire bir görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcıların seçimi, belirli ölçütlere dayalı olarak yapılmış ve gönüllülük esasına göre yürütülmüştür. Verilerin sağlıklı şekilde elde edilmesi amacıyla, görüşmeler mahremiyete uygun, dikkatli ve etik kurallar gözetilerek gerçekleştirilmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2008) çalışmalarında, sosyal bilimlerde yürütülen saha araştırmalarında etik kuralların titizlikle uygulanmasının güvenilirliği artıran temel bir unsur olduğunu vurgulamışlardır.

Araştırmanın güvenilirliği ve geçerliliği, alan yazında sıkça kullanılan, psikometrik özellikleri kanıtlanmış ve standartlaştırılmış iki farklı ölçme aracı ile sağlanmıştır. Kullanılan ölçeklerin daha önce Türkçeye uyarlanmış ve geçerlik-güvenirlik analizleri yapılmış olması, araştırmanın metodolojik sağlamlığını artırmıştır. Büyüköztürk (2018) çalışmasında, sosyal bilimlerde kullanılan ölçme araçlarının en temel niteliklerinden birinin güvenilirlik olduğunu ve Cronbach’s Alpha katsayısının iç tutarlılığı değerlendirmede yaygın biçimde kullanıldığını ifade etmiştir.

Verilerin işlenmesi ve analizi sürecinde SPSS 26.0 istatistiksel paket programı kullanılmış; betimleyici istatistikler, korelasyon analizleri ve regresyon testleri gibi çeşitli nicel analiz tekniklerinden yararlanılmıştır. (Field, 2013) çalışmasında, SPSS'in özellikle sosyal bilimlerde regresyon, korelasyon ve betimsel istatistikler için yaygın olarak tercih edilen güçlü bir analiz aracı olduğunu belirtmiştir. Elde edilen bulgular, istatistiksel anlamlılık düzeyine göre değerlendirilmiş ve araştırmanın problemine uygun olarak yorumlanmıştır. Tüm bu süreç boyunca, bilimsel etik kurallara ve gizlilik ilkelerine titizlikle riayet edilmiş; katılımcıların kimlik bilgileri gizli tutulmuş ve elde edilen veriler sadece araştırma amacıyla değerlendirilmiştir.

3.1. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, İstanbul ilinde yer alan ve İstanbul Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'ne bağlı olarak faaliyet gösteren kadın konukevlerinde barınma hizmeti alan aile içi şiddet mağduru kadınlar oluşturmaktadır. Araştırmanın evreninin İstanbul olarak seçilmesinin birkaç önemli sebebi bulunmaktadır. Öncelikle İstanbul, Türkiye'nin en büyük metropolü olması sebebiyle yalnızca yüksek nüfus yoğunluğuna değil, aynı zamanda çok çeşitli sosyo-ekonomik ve kültürel yapıları sahip bireylerin bir arada yaşadığı geniş bir demografik yelpazeye sahiptir. Bu durum, araştırmanın farklı yaş, eğitim, gelir düzeyi ve şiddet deneyimi çeşitliliğine sahip katılımcılara ulaşabilmesi açısından önemli bir avantaj sağlamaktadır. Ayrıca İstanbul, Türkiye genelinde hizmet sunan kadın konukevlerinin en yoğun bulunduğu illerden biri olup, kadınların çeşitli şiddet türlerine maruz kalma biçimlerine dair zengin ve temsil niteliği yüksek veri elde etmeye olanak tanımaktadır.

Araştırmanın örneklemini, İstanbul Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'ne bağlı 10 numaralı Kadın Konukevi'nde barınmakta olan, araştırmaya katılmayı kabul etmiş, 18 yaş ve üzeri, en az bir çocuğu bulunan 100 kadın oluşturmaktadır. Çalışmaya konu olan bu konukevinin toplam kapasitesi 40 kişidir (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB), 2024). Araştırma üç aya yayılarak yürütüldüğü için bu süreçte giriş-çıkışlar yaşanmış, farklı dönemlerde barınan kadınlarla görüşmeler yapılmış ve toplamda 100 katılımcıya ulaşılmıştır. Bu sayı, merkezin 40 kişilik kapasitesinin yaklaşık %250'sine denk gelmektedir. Bu durum, çalışmaya dahil edilen örneklemin merkezin kapasitesine kıyasla çok yüksek bir temsiliyet gücü taşıdığını göstermektedir.

Örneklemin temsil gücü yalnızca çalışmaya konu olan kurum ölçeğinde değil, İstanbul ölçeğinde de değerlendirilebilir. ASHB'nın 2024 yılı sonu verilerine göre İstanbul'daki kadın

konukevlerinin toplam kapasitesi 413 kişidir (ASHB, 2024). Bu bağlamda, araştırmaya dahil edilen 100 katılımcı, İstanbul genel kapasitesinin yaklaşık %24,2'sini temsil etmektedir. Türkiye genelinde ise aynı dönemde toplam 150 kadın konukevi bulunmakta olup, bu kurumların kapasitesi 3683 kişi olarak belirlenmiştir (ASHB, 2024). Dolayısıyla, araştırmaya katılan örneklem Türkiye genel kapasitesinin yaklaşık %2,7'sine karşılık gelmektedir.

Örneklem seçiminde kullanılan başlıca kriterler arasında; katılımcıların araştırma döneminde aktif olarak konukevinde ikamet ediyor olması, çocuğa sahip olmaları, fiziksel ya da psikolojik şiddet sebebiyle konukevine başvurmuş olmaları ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmeleri yer almaktadır. Araştırmada örneklem oluşturulurken, basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, örnekleme dahil edilen her bireyin eşit seçilme olasılığına sahip olduğu bir yaklaşım olup, örneklemin evreni temsil etme gücünü artırmaktadır.

Araştırma başlamadan önce katılımcılara, araştırmanın amacı, içeriği ve kapsamı hakkında yazılı ve sözlü bilgilendirme yapılmış; katılımın tamamen gönüllülük esasına dayalı olduğu, katılımcıların istedikleri zaman hiçbir gerekçe göstermeksizin araştırmadan çekilebilecekleri açıkça belirtilmiştir. Böylelikle etik ilkelere uygun bir araştırma süreci sağlanmıştır. Katılımcıların kimlik bilgilerinin gizliliğini temin etmek amacıyla, anket formları üzerinde herhangi bir kişisel bilgi yer almamış, her bir katılımcıya sistematik olarak belirlenen bir kod numarası atanmıştır. Bu kodlama yöntemi ile toplanan veriler anonim hale getirilmiş, veri güvenliği ilkelerine riayet edilmiştir. Toplanan veriler, yalnızca bilimsel amaçlarla değerlendirilmiş ve üçüncü şahıslarla hiçbir şekilde paylaşılmamıştır. Ayrıca, veri toplama süreci boyunca herhangi bir psikolojik rahatsızlık veya duygusal yoğunluk yaşayan katılımcılara kurum psikoloğu ve sosyal çalışmacı eşliğinde gerekli destek sağlanmıştır.

Örneklem büyüklüğü olarak belirlenen 100 katılımcı, çalışmanın korelasyonel analizler ve betimleyici istatistik teknikleri açısından yeterli istatistiksel güce ulaşmasını sağlamıştır. Bu sayede elde edilen bulguların güvenilirliği artmış ve araştırmanın genel geçerliliği desteklenmiştir. Aynı zamanda, hem mikro düzeyde (çalışmaya konu olan konukevinin kapasitesi) hem de makro düzeyde (İstanbul ve Türkiye geneli kapasitesi) sağlanan oranlar, araştırmanın temsil gücünü çok boyutlu bir şekilde ortaya koymaktadır.

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, sosyal bilimler literatüründe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış, bilimsel açıdan kabul gören iki farklı ölçek tercih edilmiştir. Bu ölçekler; “Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği” ile “Çocuğa Yönelik Şiddete Duyarlılık Ölçeği”dir.

Her iki ölçek de daha önce farklı araştırmalarda kullanılmış, psikometrik özellikleri test edilmiş ve sosyal hizmet, psikoloji, sosyoloji gibi disiplinlerde kullanılabilirliği onaylanmış araçlardır (Başer & Döğücü, 2021, ss. 278-313; Çevik vd., 2023, ss. 159-171; Kula & Akbulut, 2020, ss. 917-932; Özyürek vd., 2020, ss. 19-24; Yalçın & Turan, 2023, ss. 403-418; Yıldız & Evcili, 2020, s. 232). Ölçeklerin seçiminde, araştırmanın temel problemi ile olan kavramsal uyumu dikkate alınmış, ölçmek istenen değişkenleri doğrudan karşılayabilecek nitelikte olmaları önceliklendirilmiştir. Bu bağlamda, kullanılan ölçme araçları hem kadınların maruz kaldıkları şiddet türlerini ve bu şiddetin düzeylerini hem de çocuğa yönelik şiddet algılarına dair tutumlarını kapsamlı bir şekilde değerlendirebilecek içeriğe sahiptir.

“Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği” ile kadınların geçmişte ve günümüzde eşlerinden ya da partnerlerinden gördükleri fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik şiddet deneyimleri nicel olarak ölçülmüş; yaşadıkları şiddetin sıklığı, türleri ve yoğunluk düzeyleri belirlenmiştir. Bu sayede bireyin travmatik yaşam olayları karşısındaki maruziyet düzeyi bilimsel olarak ortaya konmuştur. Ölçek, katılımcıların yaşadıkları şiddeti açıkça ifade edebilecekleri bir yapı sunmakta; bu da araştırmanın sahadan sağlıklı veri elde etmesine olanak sağlamaktadır.

Diğer yandan “Çocuğa Yönelik Şiddete Duyarlılık Ölçeği” kullanılarak katılımcıların çocuklara yönelik şiddet içeren tutum ve davranışlara karşı farkındalık düzeyleri ve tepkisel eğilimleri analiz edilmiştir. Kadınların kendi yaşadıkları şiddet deneyiminin, çocuklara karşı sergiledikleri yaklaşımları ne şekilde etkilediği bu ölçek aracılığıyla ortaya konmuştur. Bu ölçüm sayesinde, çocuğa yönelik şiddet eğilimleri ile kadınların bireysel geçmişlerindeki şiddet maruziyeti arasındaki ilişkiler istatistiksel olarak değerlendirilebilmiştir.

Her iki ölçek de yapılandırılmış, Likert tipi derecelendirmeye dayalı olup katılımcıların yanıtlarına göre puanlama yapılmış ve bu puanlamalar aracılığıyla analizler gerçekleştirilmiştir. Bu ölçeklerin kullanımı, araştırmanın amacına ulaşabilmesi açısından önemli bir dayanak sağlamış; şiddet döngüsünün nesiller arası aktarımına yönelik ampirik verilerin elde edilmesine katkıda bulunmuştur. Ayrıca bu araçlar, araştırmanın bilimsel geçerlilik temelini güçlendirerek, hem uygulayıcı hem de akademik çevreler için güvenilir çıkarımlar yapılmasına imkân tanımıştır.

3.3. Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği

Araştırmada kullanılan Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği, kadınların eş veya partnerlerinden gördükleri şiddetin türünü, sıklığını ve yoğunluğunu belirlemek amacıyla geliştirilmiş, geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmış standart bir ölçme aracıdır. Ölçek, kadına

yönelik şiddeti bütüncül bir bakış açısıyla ele almakta ve bireyin maruz kaldığı şiddet deneyimlerini hem türsel hem de niceliksel olarak değerlendirmeyi mümkün kılmaktadır. Bu yönüyle yalnızca fiziksel şiddeti değil, psikolojik, cinsel ve ekonomik şiddet türlerini de kapsayarak çok boyutlu bir veri seti sunmaktadır.

Toplam 30 maddeden oluşan ölçek, beşli Likert tipi (1 = Hiçbir zaman, 5 = Her zaman) derecelendirme yöntemiyle puanlanmaktadır. Bu yapı sayesinde, kadının her bir şiddet türüne ne sıklıkla maruz kaldığı ayrıntılı biçimde ölçülmektedir. Ölçekten alınabilecek toplam puan 30 ile 150 arasında değişmektedir. Puanın yükselmesi, bireyin daha sık ve daha yoğun şiddet deneyimlerine maruz kaldığını göstermektedir. Dolayısıyla yüksek puanlar, kadının risk altında olduğunu ve acil sosyal destek ile müdahale mekanizmalarına ihtiyaç duyduğunu işaret etmektedir.

Ölçek dört alt boyuttan oluşmaktadır:

- Fiziksel şiddet: Yumruk atma, itme, vurma gibi doğrudan bedensel zarar içeren davranışlar,
- Psikolojik şiddet: Aşağılama, tehdit etme, izolasyon gibi duygusal zarar verici davranışlar,
- Cinsel şiddet: Rızaya dayalı olmayan cinsel davranışlar veya cinselliğe zorlanma,
- Ekonomik şiddet: Kadının maddi kaynaklara erişiminin engellenmesi, gelirin el konulması gibi davranışlar.

Ölçeğin geçerlilik ve güvenirlik çalışmaları ilk olarak Kılıç (1999) tarafından yapılmış ve ölçeğin genel Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı 0.94, alt boyutlar için ise 0.71–0.84 aralığında bulunmuştur. Daha güncel bir uygulamada Çalışkan'ın (2021), infertil kadınlar üzerinde yaptıkları çalışmada Cronbach's Alpha değerini 0.83 olarak rapor etmişlerdir. Bu bulgular, ölçeğin farklı örneklemeler üzerinde de güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır.

Mevcut araştırmada elde edilen veriler üzerinden yapılan güvenirlik analizi sonucunda ölçeğin Cronbach's Alpha değeri 0.89 olarak hesaplanmıştır. Bu oran, ölçeğin içsel tutarlılık düzeyinin yüksek olduğunu ve araştırmanın örnekleme bağlamında güvenilir bir şekilde kullanılabileceğini göstermektedir.

Araştırma sürecinde ölçek, yüz yüze görüşmeler sırasında katılımcılara açıklayıcı bilgiler verilerek uygulanmış, yanıtların doğru ve anlaşılır biçimde alınmasına özen gösterilmiştir. Gerekli durumlarda ölçek maddeleri sosyal çalışmacı eşliğinde açıklanmış, böylece şiddet

deneyimlerinin daha sağlıklı biçimde ifade edilmesi sağlanmıştır. Ölçeğin uygulanması sonucunda, kadınların şiddetle karşılaşma biçimleri detaylı olarak belirlenmiş ve bu veriler çocuğa yönelik şiddete dair tutumlarla ilişkilendirilerek analiz sürecine dâhil edilmiştir. Bu bağlamda ölçek, araştırmanın temel hedeflerinden biri olan “şiddet deneyiminin duyarlılık düzeyleri üzerindeki etkisini ölçme” amacına doğrudan hizmet etmiş ve bilimsel çözümlemelerin temeline önemli katkı sağlamıştır.

3.4. Çocuğa Yönelik Şiddete Duyarlılık Ölçeği

Çocuğa Yönelik Şiddete Duyarlılık Ölçeği, ebeveynlerin çocuklarına yönelik şiddet içeren tutum ve davranışlara karşı farkındalık düzeylerini ve bu tür davranışlara karşı geliştirdikleri duyarlılığı ölçmek amacıyla geliştirilmiş bilimsel bir ölçme aracıdır. Araştırmanın temel amacı doğrultusunda, kadınların maruz kaldıkları şiddetin çocuklarına yönelik tutumlarını nasıl etkilediğini anlamak için bu ölçek, temel veri toplama aracı olarak işlev görmüştür. Ölçek, bireylerin çocuklara yönelik şiddeti ne ölçüde kabul ettiklerini ya da reddettiklerini, çeşitli senaryolar ve durumlara verdikleri yanıtlar üzerinden analiz etmeye olanak tanımaktadır. Özellikle çocuğun fiziksel bütünlüğü, duygusal güvenliği ve bireysel hakları karşısında ebeveynin tutumunu ortaya koyan ifadelerle yapılandırılmıştır.

Ölçek toplam 25 maddeden oluşmakta ve her bir madde, beşli Likert tipi (1 = Kesinlikle katılmıyorum, 5 = Kesinlikle katılıyorum) derecelendirme sistemiyle puanlanmaktadır. Bu yapı, katılımcıların belirli bir davranışa yönelik tutumlarının yoğunluğunu ölçmeye yardımcı olmaktadır. Ölçekten alınabilecek toplam puan 25 ile 125 arasında değişmektedir. Elde edilen toplam puanın yüksek olması, bireyin çocuğa yönelik şiddet içerikli davranışlara karşı daha fazla duyarlılığa sahip olduğunu, yani bu tür eylemleri daha güçlü bir biçimde reddettiğini göstermektedir. Düşük puanlar ise bireyin bu tür davranışları ya tolere ettiğini ya da farkındalığının yetersiz olduğunu işaret edebilir. Bu yönüyle ölçek, yalnızca davranışı değil, davranışa dair bilinç düzeyini de değerlendirme kapasitesine sahiptir.

Ölçeğin geçerlilik ve güvenirlik çalışmaları, ilk olarak (Özyürek, 2017) tarafından gerçekleştirilmiş ve Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.82 olarak rapor edilmiştir. Daha sonraki çalışmalarda da ölçeğin güvenilirliğinin korunduğu görülmektedir. Örneğin, (Yıldız& Evcili, 2020, s. 232) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada Cronbach's Alpha değeri 0.83 bulunmuş ve ölçeğin farklı örneklemelerde de geçerli olduğu teyit edilmiştir. Mevcut araştırma kapsamında yapılan analizler sonucunda ise ölçeğin içsel tutarlılığı 0.86

olarak hesaplanmıştır. Bu sonuç, araştırmanın örnekleme bağlamında ölçeğin güvenilirliğini güçlendirmekte ve elde edilen verilerin bilimsel geçerliliğini desteklemektedir.

Ölçek uygulaması, katılımcılara yüz yüze görüşme tekniğiyle gerçekleştirilmiş, her bireye önceden hazırlanan anket formu içerisinde yer alan açıklayıcı bilgiler sunulmuştur. Katılımcıların ölçekteki ifadeleri doğru anlaması, sorulara içten ve gerçek yanıtlar verebilmesi adına, veri toplama sürecinde açıklayıcı yönlendirmelerde bulunulmuş ve katılımcıların her türlü sorusu yanıtlanmıştır. Özellikle eğitim düzeyi düşük olan bireylerin anlayabileceği bir dille açıklamalar yapılmış, böylece ölçüm hatalarının önüne geçilmeye çalışılmıştır. Ölçek uygulaması sırasında herhangi bir duygusal rahatsızlık ya da tetiklenme yaşanması durumunda, konukevinde görevli sosyal çalışmacı sürece eşlik etmiş ve gerekli yönlendirmeler yapılmıştır.

Bu ölçeğin kullanılması, kadına yönelik şiddetin çocuklara olan dolaylı etkilerini istatistiksel verilerle ortaya koyma açısından büyük önem taşımaktadır. Elde edilen sonuçlar, araştırmanın temel hipotezlerini test etmede ve kadınların şiddet geçmişi ile çocuklarına karşı tutumları arasında anlamlı bir bağ olup olmadığını değerlendirmede işlevsel bir dayanak sağlamıştır. Aynı zamanda sosyal hizmet alanında politika üretimi, eğitim ve müdahale programlarının oluşturulması açısından da ölçekte toplanan veriler önemli katkılar sunmuştur.

3.5. Veri Toplama Süreci

Araştırma kapsamında gerekli veriler, İstanbul Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'ne bağlı olarak faaliyet gösteren 10 numaralı Kadın Konukevi'nde barınmakta olan şiddet mağduru kadınlardan, 2024 yılı Eylül ile Kasım ayları arasında sistematik bir süreçle toplanmıştır. Veri toplama sürecine geçilmeden önce, etik ve idari protokollere titizlikle uyulmuş; Yalova Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Etik Kurulu'ndan resmi etik kurul onayı alınmıştır. Ardından, İstanbul Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'nden araştırmanın uygulamaya konulabilmesi adına gerekli kurumsal izinler temin edilmiştir. Bu belgeler doğrultusunda veri toplama faaliyetleri resmi çerçeveye uygun biçimde başlatılmıştır.

Veri toplama sürecinin ilk adımı olarak, kadın konukevinde kalan uygun katılımcılarla bire bir görüşmeler gerçekleştirilmiş; araştırmanın amacı, kapsamı, yöntemi ve gizlilik esasları hakkında kapsamlı bilgilendirme yapılmıştır. Katılımcılara, araştırmanın bilimsel bir tez çalışması kapsamında yürütüldüğü, elde edilen verilerin yalnızca istatistiksel amaçlarla analiz edileceği ve hiçbir kişisel bilginin kullanılmayacağı açık bir şekilde ifade edilmiştir. Katılımcıların yazılı ve sözlü onamları alınmış; katılımın tamamen gönüllülük esasına dayandığı, hiçbir baskı unsuru içermediği ve istedikleri anda araştırmadan çekilme haklarının

bulunduğu özellikle vurgulanmıştır. Bu süreç, araştırmanın etik standartlara uygunluğu açısından büyük önem arz etmiştir.

Katılımcı mahremiyetine azami düzeyde önem verilmiş; kimlik bilgileri hiçbir aşamada kaydedilmemiş, her bir katılımcıya özel olarak belirlenen kod numaraları ile veri seti oluşturulmuştur. Böylece veriler hem anonimleştirilmiş hem de analiz sürecinde kişisel veri ihlali riski ortadan kaldırılmıştır. Kodlama sistemi aracılığıyla oluşturulan bu yapı, araştırma sonuçlarının güvenilirliğini ve etik bütünlüğünü desteklemiştir.

Veri toplama sürecinde, katılımcılarla yapılan yüz yüze görüşmelerde standartlaştırılmış veri toplama formları kullanılmış; her bir görüşme ortalama olarak 30 ila 40 dakika arasında sürmüştür. Bu sürenin esnek tutulması, katılımcının duygusal ve psikolojik durumuna göre şekillendirilmiş, herhangi bir baskı hissine sebep olmadan uygulama gerçekleştirilmiştir. Uygulama sırasında, katılımcıların yaşadıkları travmaların yeniden tetiklenmesini önlemek adına görüşmeler dikkatli ve empatik bir yaklaşımla yürütülmüş; olası zorlanma ya da duygusal reaksiyonlar durumunda, konukevinde görevli psikolog veya psikososyal destek birimi sürece dahil edilmiştir.

Araştırmacı, veri toplama süreci boyunca ölçeklerin doğru şekilde uygulanması için yönlendirici fakat müdahale etmeyen bir rol üstlenmiş; katılımcılara sadece teknik açıklamalar yapılarak, ölçek maddelerinin anlaşılır kılınmasına katkı sağlanmıştır. Katılımcıların verdiği yanıtlar üzerinde herhangi bir yorum, yönlendirme veya düzeltme yapılmamış; beyanlara mutlak saygı gösterilmiştir. Bu yaklaşım, veri kalitesinin artırılmasına olduğu kadar, katılımcıların kendilerini güvende hissetmesine de katkı sunmuştur.

Tüm veriler toplandıktan sonra, anket formları tek tek kontrol edilerek eksik ya da hatalı doldurulmuş formlar belirlenmiş ve veri girişine yalnızca uygun olanlar dahil edilmiştir. Ardından, katılımcıların yanıtları manuel olarak dijital ortama aktarılmış ve analiz işlemlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla SPSS 26.0 istatistiksel paket programına kod numaralarıyla birlikte yüklenmiştir. Bu süreçte veri giriş hatalarını minimize etmek amacıyla çift kontrol yöntemi uygulanmış, analiz öncesi veri seti istatistiksel anlamda temizlenmiştir. Uygulama sürecinin tamamı, bilimsel şeffaflık, etik duyarlılık ve katılımcı güvenliği esas alınarak yürütülmüştür.

3.6. Veri Analizi

Araştırmada elde edilen nicel verilerin analizinde, sosyal bilimlerde yaygın olarak kullanılan ve güvenilirliği kanıtlanmış istatistiksel bir yazılım olan SPSS (Statistical Package for Social

Sciences) 26.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. SPSS programı, ölçeklerden elde edilen çok boyutlu veri setlerini sistematik biçimde analiz edebilme ve sonuçları istatistiksel olarak yorumlayabilme imkânı sağlaması sebebiyle tercih edilmiştir. Veri analizi süreci, belirli bir aşama sırasına göre yürütülmüş; ilk aşamada verilerin doğruluğu ve tutarlılığı kontrol edilmiş, eksik veya hatalı veri girişi içeren formlar belirlenerek veri seti temizlenmiştir. Bu temizlik süreciyle birlikte istatistiksel analizlerin güvenilirliği artırılmıştır.

Veri setinin uygun hale getirilmesinin ardından, ilk olarak katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini betimlemek amacıyla tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Bu aşamada, frekans dağılımları, yüzdeler, aritmetik ortalamalar ve standart sapmalar hesaplanarak katılımcı profilinin genel görünümü ortaya konmuştur. Bu betimsel veriler, çalışmada kullanılan bağımsız değişkenlerin genel eğilimlerinin anlaşılmasına katkı sağlamış ve daha ileri düzey istatistiksel analizler için ön zemin hazırlamıştır.

Araştırma kapsamında elde edilen sürekli değişkenlerin normal dağılıma uygun olup olmadığını test etmek amacıyla Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmıştır. Bu test ile verilerin parametrik testlere uygunluk gösterip göstermediği istatistiksel olarak değerlendirilmiştir. Analiz sonucunda verilerin normal dağılım varsayımını karşıladığı görülmüş ve bu sebeple analizlerde parametrik testler tercih edilmiştir. Parametrik testlerin kullanılması, elde edilen sonuçların güvenilirliğini ve yorumlanabilirliğini artırmıştır.

Katılımcıların farklı gruplar içerisinde yer alan özellikleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için iki tür analiz gerçekleştirilmiştir. İki grup arasındaki farkları belirlemek için Bağımsız Örneklem T-Testi (Independent Samples T-Test) kullanılmıştır. Örneğin, eğitim düzeyi düşük ve yüksek olan kadınların çocuğa yönelik şiddete duyarlılık düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığı bu testle değerlendirilmiştir. İki'den fazla grup arasındaki ortalamaların karşılaştırılması gerektiği durumlarda ise Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) yöntemi kullanılmıştır. ANOVA testi ile, örneğin yaş gruplarına göre şiddet duyarlılığı puanlarının anlamlı bir biçimde değişip değişmediği istatistiksel olarak test edilmiştir.

Araştırmanın temel sorularından biri olan, kadına yönelik şiddet deneyimi ile çocuğa yönelik şiddete duyarlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla, Pearson Korelasyon Analizi uygulanmıştır. Bu analiz sayesinde değişkenler arasındaki doğrusal ilişki düzeyi, yönü ve anlamlılık seviyesi ortaya konmuştur. Korelasyon katsayısı (r), iki değişkenin birbirini hangi düzeyde yordadığını göstermiş; elde edilen sonuçlar istatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0.05$ temel

alınarak yorumlanmıştır. Korelasyonun pozitif ya da negatif yönlü olması, değişkenlerin birlikte artıp azalmalarını ifade etmiştir.

Araştırmanın ileri analiz aşamasında, bağımsız değişkenlerin (örneğin kadının yaşı, eğitim düzeyi, maruz kaldığı şiddet türleri vb.) bağımlı değişken üzerindeki (çocuğa yönelik şiddete duyarlılık düzeyi) etkisini ölçmek için Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi yapılmıştır. Bu analiz sayesinde birden fazla bağımsız değişkenin, bağımlı değişken üzerindeki birlikte etkileri değerlendirilmiş, hangi değişkenlerin daha güçlü bir yordayıcı olduğu belirlenmiştir. Ayrıca regresyon modeli içerisinde yer alan her bir değişkenin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı da test edilmiştir.

Tüm istatistiksel analizler, sosyal bilimlerde yaygın olarak kabul gören %95 güven düzeyi temel alınarak gerçekleştirilmiş ve anlamlılık düzeyi olarak $p < 0.05$ kriteri esas alınmıştır. Anlamlı sonuçlar grafiklerle desteklenmiş, analizler sonucunda elde edilen bulgular araştırmanın hipotezlerini test etmekte temel dayanak olarak kullanılmıştır. Elde edilen tüm analiz sonuçları, sonraki bölüm olan "Bulgular" kısmında tablo ve grafikler eşliğinde ayrıntılı şekilde sunulmuştur.

4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Belirtilen yöntemsel çerçeve doğrultusunda elde edilen verilerin analizi aşağıda sunulmakta ve katılımcıların sosyo-demografik özelliklerinden başlayarak bulgular detaylandırılmaktadır.

4.1. Sosyo-Demografik Bulgular

Tablo 4.1. Sosyo-demografik özelliklerin incelenmesi (n=100)

Sosyo-Demografik Özellikler		N	%
Yaş	18-24	6	6,00
	25-31	18	18,00
	32-38	22	22,00
	39-45	24	24,00
	46-52	14	14,00
	52-58	11	11,00
	59-65	3	3,00
	65+	2	2,00
Meslek	Ev hanımı	57	57,00
	Tekstil İşçisi	12	12,00
	Fabrika İşçisi	3	3,00
	Mutfak Personeli	7	7,00
	Market Elemanı	5	5,00
	Temizlik	9	9,00
	Diğer	7	7,00
Eğitim Durumu	Okur yazar değil	7	7,00
	Okur yazar	2	2,00
	İlkokul	35	35,00
	Ortaokul	17	32,00
	Lise veya dengi	30	30,00
	Önlisans	7	7,00
	Lisans	2	2,00
Ekonomik Durum	Çok yetersiz	10	10,00
	Yetersiz	44	44,00
	Yeterli	30	30,00
	Çok yeterli	16	16,00
Şiddete Maruz Kalındığında Yardım Alınacak Kişiler	Aile	48	48,00
	Arkadaşlar	9	9,00
	Kolluk kuvvetleri	25	25,00
	ASHB Kuruluşları (ŞÖNİM, SHM vb.)	18	18,00

Tablo 4.1. Devamı

Yaşadığı Yer	Köy	10	10,00
	İlçe	30	30,00
	Şehir	56	56,00
	Yurtdışı	4	4,00
Çocuk Sayısı	0	12	12,00
	1	28	28,00
	2	32	32,00
	3	14	14,00
	4	6	6,00
	5+	8	8,00
Medeni Durum	Evli	70	70,00
	Bekar	5	5,00
	Nikahsız/dini nikahlı birliktelik	10	10,00
	Boşanmış	15	15,00
Evlilik Biçimi	Tanışıp anlaşılarak	42	42,00
	Görücü usulü	58	58,00
Evlilik Yaşı	14-20	38	38,00
	21-27	44	44,00
	28-34	15	15,00
	35+	3	3,00
Evlilik Süresi	0-5 Yıl	20	20,00
	6-10 Yıl	21	21,00
	11-15 Yıl	21	21,00
	16+ Yıl	38	38,00

Tablo 4.1, araştırmaya katılan 100 şiddet mağduru kadının temel sosyo-demografik özelliklerini göstermektedir. Katılımcıların çoğunluğu orta yaşlı (39-45 yaş), ev hanımı, ilkokul mezunu ve ekonomik durumu yetersiz olarak değerlendiren kadınlardan oluşmaktadır. Şiddete maruz kaldıklarında en çok ailelerinden yardım beklemekte olup, şehirlerde yaşamaktadırlar. Çoğunlukla iki çocuk sahibi ve evli olan bu kadınların evlilikleri genellikle görücü usulüyle gerçekleşmiş ve uzun süredir evli olanlar daha fazladır.

4.2. Ölçek Puanlarına Göre Bulgular

Tablo 4.2. Katılımcıların Ölçek Puanlarının İncelenmesi (n=100)

ÖLÇEKLER	Ortalama	Std. Sapma	Min.	Maks.
Çocuğa Yönelik Şiddete Duyarlılık Ölçeği	49,68	6,22	23	57
Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği	67,01	7,32	54	92
Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği Alt boyutları				
Fiziksel şiddet	16,19	0,88	10	14
Sözel şiddet	14,00	2,37	12	26
Cinsel şiddet	13,97	2,1	10	21
Duygusal şiddet	12,01	2,69	10	20
Ekonomik şiddet	10,43	1,48	10	18

Tablo 4.2, katılımcıların ölçek puanlarının ortalamalarını ve dağılımlarını göstermektedir. Katılımcıların çocuğa yönelik şiddete duyarlılık puanları ortalama düzeydedir. Aile içi kadına yönelik şiddet puanları ise daha yüksek bir ortalamaya sahiptir. Şiddetin alt boyutları incelendiğinde, fiziksel şiddet puanlarının ortalaması diğer alt boyutlara göre biraz daha yüksektir.

4.3. Sosyo-demografik Özelliklere Göre Çocuğa Yönelik Şiddete Duyarlılık Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Bulguları

Tablo 4.3. Katılımcıların Sosyo-demografik özelliklerine göre çocuğa yönelik şiddete duyarlılık ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=100)

Özellikler	N	Ort.	Std. Sapma	p
Yaş	18-24	6	117.99	11.95
	25-31	18	120.17	11.60
	32-38	22	113.38	12.66
	39-45	24	115.00	11.27
	46-52	14	129.43	11.58
	52-58	11	125.74	12.46
	59-65	3	129.03	11.12
	65+	2	120.27	12.91

0,001

Tablo 4.3. Devamı

Maslek	Ev hanımı	57	122.91	11.45	0,105
	Tekstil İşçisi	12	121.23	12.36	
	Fabrika İşçisi	3	120.30	11.97	
	Mutfak Personeli	7	121.37	12.99	
	Market Elemanı	5	119.70	12.03	
	Temizlik	9	123.85	12.00	
	Diğer	7	115.42	11.13	
Eğitim Durumu	Okur yazar değil	7	121.69	11.80	0,001
	Okur yazar	2	122.87	12.42	
	İlkokul	35	118.94	12.84	
	Ortaokul	17	121.19	12.24	
	Lise veya dengi	30	128.42	12.75	
	Önlisans	7	121.99	11.23	
	Lisans	12	116.47	12.07	
Ekonomik Durum	Çok yetersiz	10	121.34	12.54	0,126
	Yetersiz	44	123.51	12.01	
	Yeterli	30	111.41	11.88	
	Çok yeterli	16	115.67	12.06	
Şiddete Maruz Kalındığında Yardım Alınacak Kişiler	Aile	48	123.16	12.39	0,001
	Arkadaşlar	9	112.01	11.67	
	Kolluk kuvvetleri	25	111.72	11.21	
	ASHB Kuruluşları (ŞÖNİM, SHM vb.)	18	102.83	11.87	
Yaşadığı Yer	Köy	10	120.32	11.85	0,213
	İlçe	30	123.25	12.90	
	Şehir	56	114.05	12.52	
	Yurtdışı	4	113.18	12.70	
Çocuk Sayısı	0	12	113.99	12.43	0,001
	1	28	114.56	11.81	
	2	32	123.12	11.48	
	3	14	127.34	12.85	
	4	6	121.12	11.82	
	5+	8	128.75	11.65	
Medeni Durum	Evli	70	124.69	12.74	0,001
	Bekar	5	115.61	11.02	
	Nikahsız/dini nkahlı birliktelik	10	115.22	11.62	
	Boşanmış	15	124.33	12.11	
Evlilik Biçimi	Tanışıp anlaşılarak	42	112.18	12.00	0,12
	Görücü usulü	58	123.22	11.94	
Evlilik Yaşı	14-20	38	115.46	11.37	0
	21-27	44	116.36	12.50	
	28-34	15	114.56	11.70	
	35+	3	126.38	12.04	
Evlilik Süresi	0-5 Yıl	20	115.46	11.43	0,107
	6-10 Yıl	21	122.30	11.11j	
	11-15 Yıl	21	121.28	12.48	
	16+ Yıl	38	119.64	12.23	

P<0,05

Tablo 4.3., katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine göre Çocuğa Yönelik Şiddete Duyarlılık Ölçeği puanlarının karşılaştırmasını sunmaktadır. Yaş grupları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p<0,001$). Buna göre, 46-52, 52-58 ve 59-65 yaş aralığındaki kadınların çocuğa yönelik şiddete duyarlılık puanları diğer yaş gruplarına göre daha yüksektir. Eğitim durumu da çocuğa yönelik şiddete duyarlılıkta anlamlı bir farklılık göstermektedir. ($p<0,001$). Lise veya dengi okul mezunu olanların duyarlılık puanları diğer eğitim düzeylerine göre daha yüksektir. Şiddete maruz kalındığında yardım alınacak kişilere göre de anlamlı farklılıklar gözlemlenmiştir ($p<0,001$); ASHB kuruluşlarından yardım almayı düşünenlerin duyarlılık puanları diğer gruplara göre daha düşüktür. Çocuk sayısı da duyarlılık düzeyinde anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır ($p<0,001$); 3 ve 5+ çocuğu olanların duyarlılık puanları daha düşüktür. Medeni durumda da anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p<0,001$); evli ve boşanmış kadınların duyarlılık puanları bekar ve nikahsız/dini nikahlı birliktelik yaşayanlara göre daha yüksektir. Meslek, ekonomik durum, yaşanan yer, evlilik biçimi ve evlilik süresi değişkenlerinde ise çocuğa yönelik şiddete duyarlılık puanları açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

4.4. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılma Bulguları

Tablo 4.4. Katılımcıların Sosyo-Demografik özelliklerine göre aile içi kadına yönelik şiddet ölçeği puanlarının karşılaştırılması (n=100)

Özellikler	Fiziksel Şiddet			Cinsel Şiddet			Sözel Şiddet			Ekonomik Şiddet			Duygusal Şiddet		
	Ort,	Std,	Sapma	Ort,	Std,	Sapma	Ort,	Std,	Sapma	Ort,	Std,	Sapma	Ort,	Std,	Sapma
Yaş															
18-24	11,97	6,58		12,17	4,06		13,37	8,01		12,18	4,58		10,23	3,73	
25-31	16,49	9,06		11,31	3,77		13,43	8,04		13,95	5,25		11,03	4,03	
32-38	16,91	9,29		11,8	3,93		16,36	9,8		11,67	4,39		14,15	5,16	
39-45	14,84	8,15		11,37	3,79		12,76	7,64		15,79	5,94		13,15	4,8	
46-52	16,75	9,2		16,9	5,63		11,23	6,72		12,74	4,79		15,27	5,57	
52-58	13,99	7,69		11,14	3,71		10,92	6,54		10,81	4,07		10,32	3,77	
59-65	15,84	8,7		15,28	5,09		11,2	6,71		14,65	5,51		14,22	5,19	
65+	11,94	6,56		13,71	4,57		16,77	10,04		12,48	4,7		13,2	4,82	

Tablo 4.4. Devamı

F/p	10,8	0,001	13,58	0,000	14,23	0,001	15,53	0,001	11,83	0,000
Meslek										
Ev hanımı	14,03	7,71	12,38	4,13	15,91	9,53	14,01	5,27	13,98	5,1
Tekstil İşçisi	15,64	8,59	13,41	4,47	12,94	7,75	13,72	5,16	14,79	5,4
Fabrika İşçisi	13,63	7,49	11,91	3,97	10,12	6,06	10,14	3,81	11,82	4,31
Mutfak Personeli	12,23	6,72	13,97	4,66	12,01	7,19	15,8	5,94	15,66	5,72
Market Elemanı	12,55	6,9	14,82	4,94	13,21	7,91	14,35	5,4	16,63	6,07
Temizlik	11,45	6,29	16,16	5,39	10,08	6,04	14,62	5,5	10,05	3,67
Diğer	11,87	6,52	12,2	4,07	10,02	6	11,65	4,38	13,39	4,89
F/p	14,95	0,001	11,48	0,126	12,92	0,218	17	0,002	13,23	0,000
Eğitim Durumu										
Okur yazar değil	11,98	6,58	13,32	4,44	14,26	8,54	14,68	5,52	15,47	5,65
Okur yazar	10,06	5,53	12,11	4,04	14,14	8,47	16,88	6,35	11,19	4,08
İlkokul	10,42	5,73	12,33	4,11	16,53	9,9	16,62	6,25	14,05	5,13
Ortaokul	12,68	6,97	10,95	3,65	15,56	9,32	10,48	3,94	16,89	6,16
Lise veya dengi	16,72	9,19	12,43	4,14	10,83	6,49	16,76	6,31	12,88	4,7
Önlisans	12,19	6,7	15,9	5,3	10,97	6,57	15,03	5,65	15,16	5,53
Lisans	13,36	7,34	14,25	4,75	13,73	8,22	11,39	4,29	14,58	5,32
F/p	16,24	0,000	14,49	0,036	13,01	0,000	10,37	0,069	11,1	0,073
Ekonomik Durum										
Çok yetersiz	15,2	8,35	15,75	5,25	16,48	9,87	11,85	4,46	10,77	3,93
Yetersiz	13,18	7,24	13,59	4,53	14,91	8,93	14,12	5,31	10,63	3,88
Yeterli	13,74	7,55	14,09	4,7	15,42	9,23	13,24	4,98	14,63	5,34
Çok yeterli	10,2	5,6	10,7	3,57	14,77	8,84	16,7	6,28	15,05	5,49
F/p	15,15	0,001	14,85	0,169	12,99	0,317	13,12	0,000		0,223
Şiddete Maruz Kalındığında Yardım Alınacak Kişiler										
Aile	15,19	8,35	12,79	4,26	15,99	9,57	12,65	4,76	12,24	4,47
Arkadaşlar	15,73	8,64	16	5,33	16,82	10,07	10,53	3,96	16,38	5,98
Kolluk kuvvetleri	16,25	8,93	16,51	5,5	10,6	6,35	10,93	4,11	16,6	6,06
ASHB Kuruluşları (ŞÖNİM, SHM vb.)	15,09	8,29	13	4,33	12,42	7,44	15,92	5,99	16,87	6,16
F/p	15,01	0,113	12,47	0,361	10,61	0,479	12,67	0,108	14,64	0,216
Yaşadığı Yer										
Köy	13,49	7,41	10	3,33	13,69	8,2	10,98	4,13	13,47	4,92
İlçe	10,03	5,51	12,85	4,28	12,8	7,66	16,64	6,26	10,21	3,73
Şehir	15,85	8,71	10,35	3,45	13,09	7,84	10,5	3,95	13,9	5,07
Yurtdışı	11,88	6,53	16,28	5,43	10,84	6,49	15,72	5,91	13,8	5,04

Tablo 4.4. Devamı

F/p	11,93	0,406	16,61	0,163	15,3	0,216	15,04	0,067	13,11	0,503
Çocuk Sayısı										
0	11,72	6,44	10,94	3,65	13,28	7,95	15,38	5,79	16,46	6,01
1	14,37	7,9	14,4	4,8	12,63	7,56	13,02	4,9	15,71	5,73
2	15,4	8,46	10,59	3,53	12,26	7,34	11,27	4,24	15,98	5,83
3	13,96	7,67	16,03	5,34	12,36	7,4	11,07	4,16	12,37	4,51
4	15,83	8,7	10,25	3,42	11,08	6,63	11,05	4,16	14,69	5,36
5+	12,25	6,73	16,65	5,55	10,66	6,38	12,98	4,88	11,22	4,09
F/p	11,66	0,001	11,3	0,000	12,7	0,000	10,56	0,003		0,000
Medeni Durum										
Evli	10,36	5,69	15,54	5,18	15,08	9,03	15,33	5,77	16,32	5,96
Bekar	15,35	8,43	11,51	3,84	11,57	6,93	13,93	5,24	13,58	4,96
Nikahsız/dini nikahlı birliktelik	14,2	6,76	14,52	4,18	16,12	5,17	12,05	2,26	14	3,84
Boşanmış	16,41	9,02	13,89	4,63	13,27	7,95	14,9	5,61	10,99	4,01
F/p	14,2	0,002	14,52	0,000	16,12	0,001	12,05	0,003	14	0,000
Evlilik Biçimi										
Tanışıp anlaşılarak	13,92	7,65	14,39	4,8	14,53	8,7	14,02	5,27	11,34	4,14
Görücü usulü	16,68	9,16	16,74	5,58	13,78	8,25	10,33	3,89	12,38	4,52
F/p	11,52	0,123	11,86	0,067	13,53	0,406	14,98	0,103	11,14	0,159
Evlilik Yaşı										
14-20	10,69	5,87	11,96	3,99	10,31	6,17	16,83	6,33	11,09	4,05
21-27	13,55	7,45	11,02	3,67	10,24	6,13	16,04	6,03	11,6	4,23
28-34	13,45	7,39	14,61	4,87	14,66	8,78	14,32	5,39	15,24	5,56
35+	15,81	8,69	10,67	3,56	15,65	9,37	12,96	4,88	12,36	4,51
F/p	16,84	0,000	14,04	0,000	16,92	0,001	11,56	0,002	12,79	0,003
Evlilik Süresi										
0-5 Yıl	12,31	6,76	13,07	4,36	12,13	7,26	13,81	5,2	10,32	3,77
6-10 Yıl	15,51	8,52	16,23	5,41	16,31	9,77	15,78	5,94	11,38	4,15
11-15 Yıl	11,73	6,45	12,72	4,24	11,5	6,89	14,31	5,38	12,03	4,39
16+ Yıl	10,62	5,84	12,95	4,32	12,03	7,2	16,37	6,16	12,05	4,4
F/p	14,89	0,001	13,66	0,000	12,97	0,001	15,32	0,002	10,31	0,001

Grupların ortalamaları arasındaki farklılıkları gösterir. Bonferroni düzeltmesinde üçlü grupta $p < 0.017$ anlamlılık olarak kabul edilmiştir. F:One-way ANOVA testi, t:Bağımsız örneklem t testi $p < 0,05$

Tablo 4.4. şiddet mağduru kadınların sosyo-demografik özelliklerine göre maruz kaldıkları aile içi şiddetin türlerini karşılaştırmaktadır. Sonuçlara göre, kadınların yaşı, mesleği, eğitim durumu, ekonomik durumu, çocuk sayısı, medeni durumu, evlilik yaşı ve evlilik süresi gibi faktörler, maruz kaldıkları fiziksel, cinsel, sözel ve ekonomik şiddetin düzeyinde anlamlı farklılıklara yol açmaktadır. Örneğin, belirli yaş gruplarındaki, meslek gruplarındaki veya

eğitim düzeylerindeki kadınlar, bazı şiddet türlerini diğerlerine göre daha fazla deneyimlemektedir. Benzer şekilde, çocuk sayısı, medeni durum ve evlilik süresi gibi faktörler de şiddetin farklı türlerinin yaşanma sıklığı ve şiddeti üzerinde etkili görünmektedir. Ancak, şiddete maruz kalındığında yardım alınacak kişiler ve evlilik biçimi gibi faktörlerin tüm şiddet türleri üzerinde tutarlı bir etkisi bulunmamaktadır. Özetle, bu tablo, kadınların sosyo-demografik özelliklerinin, maruz kaldıkları aile içi şiddetin farklı boyutlarıyla yakından ilişkili olduğunu göstermektedir.

4.5. Demografik özellikler ve ölçek puanları arasındaki ilişki bulguları

Tablo 4.5. Katılımcıların demografik özellikleri ile çocuğa yönelik şiddete duyarlılık ölçeği ve aile içi kadına yönelik şiddet ölçek ve boyutları arasındaki ilişkisinin incelenmesine yönelik pearson korelasyon testi (n=100)

Özellikler	AKŞÖ	ÇYŞDÖ	Fiziksel Şiddet	Cinsel Şiddet	Sözel Şiddet	Ekonomik Şiddet	Duygusal Şiddet
Yaş	0.155	0.213	0.124	0.118	0.025	0.032	0.174
Meslek	0.099	0.038	0.008	0.060	0.090	0.021	0.095
Eğitim durumu	0.312	0.104	0.303	0.486	0.257	0.390	0.290
Ekonomik Durum	0.007	0.079	0.115	0.096	0.034		0.003
Şiddete Maruz Kalındığında Yardım Alınacak Kişiler	0.124	0.158	0.178	0.079	0.095	0.115	0.094
Yaşadığı Yer	0.018	0.093	0.052	0.061	0.094	0.012	0.044
Çocuk Sayısı	0.167	0.189	0.254	0.142	0.164	0.103	0.270
Medeni Durum	0.374	0.265	0.174	0.377	0.312	0.418	0.406
Evlilik Yaşı	0.070	0.049	0.173	0.095	0.011	0.010	0.094
Evlilik Süresi	-0.216	0.274	-0.108	-0.274	-0.028	-0.193	-0.116

Tablo 4.5.'e göre, şiddet mağduru kadınların demografik özelliklerinden eğitim durumu ve medeni durum, aile içi şiddetin genel düzeyi ve bazı alt boyutlarıyla (özellikle cinsel ve ekonomik şiddet) zayıf ila orta düzeyde pozitif ilişkiler göstermektedir. Evlilik süresi ile aile içi şiddet arasında zayıf negatif bir ilişki bulunurken, çocuğa yönelik şiddete duyarlılık ile zayıf pozitif bir ilişki gözlemlenmiştir. Diğer demografik özellikler (yaş, meslek, ekonomik durum vb.) ile şiddet deneyimleri ve duyarlılık arasındaki ilişkiler ise genellikle zayıf düzeydedir.

4.6. Çocuğa Yönelik Şiddete Duyarlılık ve Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Arasındaki Pearson Korelasyon Bulguları

Tablo 4.6. Çocuğa yönelik şiddete duyarlılık ölçeği ile aile içi kadına yönelik şiddet ölçeği arasındaki ilişkisinin incelenmesine yönelik pearson korelasyon testi (n=100)

Özellikler	ÇYŞD Ö	Fiziksel Şiddet	Duygusal Şiddet	Sözel Şiddet	Cinsel Şiddet	Ekonomik Şiddet
ÇYŞDÖ	1	0,428	0,517	0,336	0,483	0,559
Fiziksel Şiddet	0,428	1	0,107	0,016	0,187	0,374
Duygusal Şiddet	0,517	0,107	1	-0,217	0,131	0,245
Sözel Şiddet	0,336	0,016	-0,217	1	0,008	0,192
Cinsel Şiddet	0,483	0,187	0,131	0,008	1	0,113
Ekonomik Şiddet	0,559	0,374	0,245	0,192	0,113	1

Tablo 4.6, şiddet mağduru kadınlarda aile içi şiddetin farklı türleri ile çocuğa yönelik şiddete duyarlılık arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Sonuçlar, kadına yönelik şiddetin (fiziksel, duygusal, sözel, cinsel, ekonomik) artmasıyla birlikte, çocuğa yönelik şiddete karşı duyarlılığın da genel olarak arttığını göstermektedir. Özellikle ekonomik, duygusal ve cinsel şiddet deneyimleri, çocuğa yönelik şiddete duyarlılıkla daha güçlü bir şekilde ilişkilidir. Bu durum, aile içinde şiddete maruz kalan kadınların, çocukların da şiddetten korunması konusunda daha hassas olabileceğini düşündürmektedir. Aile içi şiddetin kendi alt boyutları arasındaki ilişkiler ise daha değişkendir ve bazı şiddet türleri arasında belirgin bir bağlantı saptanmamıştır. Bu bulgu, farklı şiddet biçimlerinin bir arada yaşanma örüntülerinin karmaşık olabileceğine işaret etmektedir.

4.7. Bağımsız Değişkenlerin Çocuğa Yönelik Şiddete Duyarlılık Ölçeği Puanları Üzerindeki Etkisine Yönelik Bulgular

Tablo 4.7. Bağımsız değişkenlerin ÇYŞDÖ ölçeği üzerindeki etkilerin incelenmesi

	Standardize olmayan katsayı		t	P	95,0% CI for B	
	B	St. Error			Alt sınır	Üst sınır
Yaş	4,24	3,13	3,32	0,000	1,17	0,01
Meslek	7,20	2,12	4,29	0,133	1,24	0,03
Eğitim Durumu	6,31	1,14	2,23	0,001	1,18	0,00
Ekonomik Durum	9,17	2,12	2,19	0,000	1,30	0,01

Tablo 4.7. Devamı

Şiddete Maruz Kalındığında Yardım Alınacak Kişiler	13,20	3,28	3,33	0,243	1,21	0,00
Yaşadığı Yer	11,29	2,46	1,23	0,117	1,25	0,02
Çocuk Sayısı	7,15	2,17	1,21	0,000	1,19	0,04
Medeni Durum	-8,34	3,14	2,32	0,001	1,15	0,01
Evlilik Biçimi	13,19	2,23	2,14	0,211	1,30	-0,02
Evlilik Yaşı	10,28	1,26	3,21	0,000	1,27	0,00
Evlilik Süresi	-9,24	2,41	1,26	0,000	0,02	0,01

F:32,45, p:0,000 R2:0,203

Tablo 7'deki regresyon analizi, şiddet mağduru kadınların çocuğa yönelik şiddete duyarlılıklarını etkileyen önemli faktörleri ortaya koymaktadır. Yaşın ilerlemesi, eğitim seviyesinin yükselmesi, ekonomik durumun iyileşmesi, çocuk sayısının artması ve evliliğin daha ileri yaşlarda yapılması, bu kadınların çocuğa yönelik şiddete karşı daha duyarlı olmalarıyla ilişkilidir. Buna karşılık, evlilik süresinin uzaması, çocuğa yönelik şiddete duyarlılık düzeyinde bir azalmaya işaret etmektedir. İncelenen diğer faktörler (meslek, yardım arayışı, yaşam yeri ve evlilik biçimi) ise bu duyarlılık üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip değildir. Bu model, çocuğa yönelik şiddete duyarlılığın demografik ve sosyal değişkenlerle kısmen açıklanabildiğini göstermekte olup, bu alanda daha kapsamlı araştırmaların gerekliliğini vurgulamaktadır.

4.8. Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Üzerindeki Bağımsız Değişkenlerin Etkisine Yönelik Bulgular

Tablo 4.8. Bağımsız değişkenlerin aile içi kadına yönelik şiddet ölçeği üzerindeki etkilerin incelenmesi

	Standardize olmayan katsayı		t	p	95,0% CI for B	
	B	St. Error			Alt sınır	Üst sınır
Yaş	0,03	1,32	1,37	0,002	1,10	1,31
Meslek	0,00	1,17	1,05	0,241	1,29	1,27
Eğitim Durumu	0,01	1,13	1,04	0,000	1,10	1,28
Ekonomik Durum	0,01	1,16	1,34	0,000	1,60	1,15
Şiddete Maruz Kalındığında Yardım Alınacak Kişiler	0,02	1,74	1,22	0,107	1,42	1,11
Yaşadığı Yer	0,03	1,48	1,48	0,243	1,33	1,32
Çocuk Sayısı	0,00	1,10	1,47	0,002	1,36	1,41
Medeni Durum	0,00	1,65	1,72	0,003	1,13	1,57
Evlilik Biçimi	1,39	1,34	1,62	0,027	1,59	1,20
Evlilik Yaşı	1,39	1,05	1,12	0,001	1,31	1,67
Evlilik Süresi	1,70	1,25	1,14	0,001	1,38	1,38

Tablo 8'deki regresyon analizi, şiddet mağduru kadınlarda yaş, eğitim durumu, ekonomik durum, çocuk sayısı, medeni durum, evlilik biçimi, evlilik yaşı ve evlilik süresinin aile içi şiddet düzeylerini anlamlı şekilde etkilediğini göstermektedir. Yaş, eğitim, ekonomik durum, çocuk sayısı, evlilik biçimi, evlilik yaşı ve evlilik süresi arttıkça, maruz kalınan aile içi şiddetin düzeyi de artmaktadır. Medeni durum da aile içi şiddetle anlamlı bir ilişki göstermektedir, ancak bu ilişkinin yönü referans kategoriye bağlıdır. Meslek, yardım alınacak kişiler ve yaşanılan yerin ise aile içi şiddet üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamıştır. Bu değişkenler, aile içi şiddet düzeyinin yaklaşık %24.6'sını açıklamaktadır.

Bu bölümde ortaya konan bulgular, mevcut literatür ve araştırmanın hipotezleri ışığında tartışılarak daha kapsamlı bir değerlendirme yapılacaktır.

5. TARTIŞMA

Bu araştırmada elde edilen bulgular, aile içi şiddet mağduru kadınların çocuklarına yönelik şiddete dair duyarlılıklarının, yaşadıkları şiddet deneyimleri ile doğrudan ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle psikolojik şiddete maruz kalmış kadınların çocuklarına yönelik duyarlılıklarının düşük çıkması, şiddetin yalnızca bireysel değil, aynı zamanda ebeveynlik rollerini dönüştürücü bir etkisi olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, kadına yönelik şiddetin sonuçlarını yalnızca mağduriyetle sınırlı görmeyip, nesiller arası bir aktarım döngüsünü de dikkate almamız gerektiğini ortaya koymaktadır. Nitekim literatürde sıklıkla tartışılan “şiddet gören kişi şiddet uygulayıcıya mı dönüşür, yoksa şiddete karşı daha hassas hale mi gelir?” sorusu bu araştırmanın temel eksenlerinden biridir. Bulgular, her iki eğilimin de mevcut olduğunu, bazı kadınların şiddeti reddederek daha duyarlı hale geldiğini, bazı kadınların ise şiddeti normalleştirerek çocuklarına yönelik tutumlarını bu yönde şekillendirdiğini göstermektedir.

Araştırma bulguları, psikolojik şiddetin mağdurlar üzerinde özgüven kaybı ve motivasyon eksikliği oluşturduğu, bunun da ebeveynlik davranışlarını olumsuz etkileyebileceğini ortaya koymaktadır. Türkiye’de yapılan çalışmalar da benzer sonuçlara işaret etmektedir. Parlak ve Çamaş (2021, ss. 261-273), çocukluk döneminde şiddete maruz kalan kadınların annelik rollerinde daha fazla duygusal zorluk yaşadıklarını, bunun da ebeveyn-çocuk ilişkisini olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Benzer şekilde Başoğlu ve arkadaşları (2017, ss. 123-135), aile içi şiddetin ebeveynlik becerilerini zayıflattığını ve çocuklara karşı duyarlılığı azalttığını göstermiştir.

Basar ve Demirci (2018, s. 660) ise Türkiye’de kadınların büyük çoğunluğunun duygusal ve sözel şiddete maruz kaldığını ve bunun ruhsal sağlıkla birlikte aile içi ilişkiler üzerinde kalıcı etkiler yarattığını ortaya koymuştur. Bu bulgular, şiddetin yalnızca bireyin kendisine değil, aile içindeki ilişkilerine ve özellikle çocuklara yansıdığını vurgulayan uluslararası araştırmalarla da paraleldir (Brockstedt, Baysal, & Daştan, 2025, s. 5). Dolayısıyla, bu çalışma bulguları mevcut literatürle tutarlıdır ve kadına yönelik şiddetin çocuklara yönelik duyarlılık, ebeveynlik rolleri ve psikolojik sağlamlık üzerindeki dolaylı ama güçlü etkilerini yeniden doğrulamaktadır.

Araştırmadan elde edilen bir diğer önemli sonuç, eğitim düzeyi yükseldikçe kadınların çocuklarına yönelik şiddeti daha fazla reddetmeleri ve duyarlılık göstermeleridir. Bu durum, Subaşı ve Akın’ın (2003, ss. 231-249) çalışmasında da vurgulandığı üzere, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin ve kültürel kabullerin şiddeti meşrulaştırmadaki rolüyle ilişkilidir. Eğitim,

kadınların hem haklarını bilmesini hem de çocuk yetiştirme sürecinde şiddeti bir disiplin yöntemi olarak reddetmelerini sağlayan öncelikli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda, çalışmamızın bulguları, kadınların eğitim düzeyinin yükseltilmesinin yalnızca bireysel güçlenme değil, aynı zamanda çocukların korunması açısından da önemli bir işlev taşıdığını ortaya koymaktadır.

Uluslararası literatürde de benzer eğilimler dikkat çekmektedir. aile içi şiddet mağduru kadınların çocuklarına yönelik ebeveynlik tutumlarında farklı yönelimler sergileyebildiklerini göstermektedir. Literatürde bu durum iki yönlü bir modelle açıklanmaktadır: Bir grup kadın, şiddet deneyimlerinin ardından çocuklarına karşı daha koruyucu ve şiddet karşıtı davranışlar geliştirirken, diğer bir grup kadın ise şiddeti olağanlaştıran ve yeniden üreten bir yaklaşım sergilemektedir (Holt vd., 2008, ss. 797-810). Benzer biçimde, Chiesa ve arkadaşlarının (2018, ss. 285-300) sistematik derlemesi, yakın partner şiddeti mağduru annelerin ebeveynlik davranışlarının çoğunlukla olumsuz ebeveynlik biçimleri (ör. sert disiplin, ihmal, düşük sıcaklık) ile ilişkili olduğunu, ancak bazı bağlamlarda daha duyarlı ve koruyucu tutumların da gelişebildiğini ortaya koymaktadır. Bu bulgu, bizim araştırmamızda da görülen ikili eğilim ile büyük ölçüde örtüşmektedir. Ayrıca Dünya Sağlık Örgütü'nün (2013) raporları da, kadına yönelik şiddetin çocukların ruhsal ve sosyal gelişimi üzerinde olumsuz etkiler yarattığını, ancak annenin şiddet algısına ve baş etme stratejilerine bağlı olarak bu etkinin farklı biçimlerde şekillendiğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, bu çalışmanın ulaştığı sonuçlar yalnızca ulusal değil, uluslararası literatürle de uyumlu görünmektedir.

Bulguların bir diğer dikkat çekici yönü, kadınların sosyal destek mekanizmalarına erişimlerinin çocuklarına yönelik şiddet duyarlılıklarını artırmasıdır. Kadın konukevleri, psikososyal destek programları ve sosyal hizmet uzmanlarının rehberliği, kadınların şiddeti normalleştirme eğilimlerini zayıflatmakta ve çocuklara karşı daha koruyucu bir bakış açısı geliştirmelerine katkı sunmaktadır. Bu sonuç, Gök ve Ersoy'un (2021, ss. 531-559) sosyal hizmet müdahalelerini ele aldığı çalışmayla da uyumludur. Söz konusu çalışmada, kadınların sosyal destek mekanizmalarına erişiminin yalnızca bireysel travmaları azaltmadığı, aynı zamanda ebeveynlik pratiklerini de dönüştürdüğü vurgulanmıştır.

Araştırma bulguları, demografik değişkenlerin kadınların çocuklarına yönelik şiddet duyarlılığı üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu göstermektedir. Özellikle eğitim düzeyi, medeni durum, evlilik süresi ve ekonomik bağımsızlık, kadınların şiddet algısını ve ebeveynlik davranışlarını biçimlendiren başlıca faktörler olarak öne çıkmıştır. Eğitim düzeyinin yükselmesi, kadınların şiddete yönelik farkındalıklarının artmasına ve çocuklarına karşı daha duyarlı tutumlar

sergilemelerine katkı sağlamaktadır. Bu sonuç, literatürdeki pek çok çalışmayla uyumludur. Örneğin, Açıkgöz'ün (2014) kadınların eğitim düzeyi ile gördükleri şiddet türleri arasındaki ilişkiyi analiz ettiği çalışmasında, eğitim düzeyinin yalnızca kadının uğradığı şiddeti değil, aynı zamanda şiddeti algılama biçimini de etkilediği belirtilmiştir. Benzer şekilde, bu araştırmada da düşük eğitim seviyesine sahip kadınların şiddeti daha olağan gördükleri ve çocuklarına yönelik şiddet konusunda daha düşük duyarlılık gösterdikleri saptanmıştır.

Medeni durum ve evlilik süresi de bulgular arasında dikkat çeken değişkenlerdir. Uzun süreli evliliklerde kadınların şiddeti daha fazla içselleştirdiği ve çocuklarına karşı daha toleranslı bir yaklaşım geliştirdiği görülmüştür. Bu bulgu, Ünal'ın (2005, ss. 1-8) aile içi şiddet üzerine yaptığı çalışmada ortaya koyduğu “uzun süreli ilişkilerde şiddetin normalleşme eğilimi” ile örtüşmektedir. Özellikle geleneksel aile yapısının hâkim olduğu topluluklarda, şiddetin aile içi bir mesele olarak görülmesi ve dış müdahaleye kapalı olması, kadınların yaşadıkları şiddeti kabullenmelerine yol açmaktadır. Bu durum, çocuklara yönelik şiddetin de olağanlaştırılmasına zemin hazırlamaktadır.

Araştırmada ortaya çıkan bir diğer önemli nokta, ekonomik bağımsızlığın kadınların şiddet algısı üzerindeki belirleyici rolüdür. Ekonomik açıdan bağımsız olmayan kadınların, şiddet ortamında kalma olasılıklarının daha yüksek olduğu ve bu sebeple çocuklarına yönelik şiddeti meşru görebildikleri belirlenmiştir. Gürkan ve Coşar'ın (2009, ss. 124-129) ekonomik şiddet üzerine yaptıkları araştırmada da benzer şekilde, ekonomik bağımsızlıktan yoksun kadınların şiddeti daha çok tolere etmek zorunda kaldıkları ve çocuklarına yönelik ebeveynlik davranışlarının olumsuz etkilendiği vurgulanmıştır. Bu araştırmanın bulguları da ekonomik bağımsızlığın yalnızca bireysel güçlenme açısından değil, aynı zamanda çocukların korunması açısından da kritik bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır.

Çocuk sayısı ile şiddet duyarlılığı arasındaki ilişki ise dikkat çekici bir başka bulgudur. Araştırmada, çocuk sayısı arttıkça kadınların çocuklara yönelik şiddeti olağan görme eğilimlerinin de arttığı tespit edilmiştir. Bu sonuç, çocuk yetiştirme sürecinde ebeveynlerin yaşadığı psikolojik ve ekonomik baskılarla açıklanabilir. Nitekim Holt, Buckley ve Whelan'ın (2008, ss. 797-810) aile içi şiddetin çocuk üzerindeki etkilerini inceledikleri çalışmada, çok çocuklu ailelerde ebeveynlerin şiddeti disiplin aracı olarak kullanma olasılıklarının daha yüksek olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda, çalışmamızın bulguları, literatürde yer alan bu gözlemleri doğrulamaktadır.

Araştırmadan elde edilen veriler ayrıca, yaş değişkeninin kadınların şiddet algısı üzerinde belirli bir farklılık yarattığını göstermektedir. Genç yaş grubundaki kadınların çocuklarına karşı daha yüksek düzeyde duyarlılık gösterdikleri, orta ve ileri yaş grubundaki kadınların ise şiddeti daha fazla içselleştirdikleri gözlemlenmiştir. Bu bulgu, kültürel normların ve ataerkil değerlerin farklı yaş gruplarında şiddeti algılama biçimlerini nasıl şekillendirdiğini göstermektedir. Özellikle kırsal bölgelerde büyüyen ve ataerkil değerlerle sosyalleşen kadınların, çocuklara yönelik şiddeti daha olağan görmeleri, toplumsal normların bireysel algılar üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, araştırmada demografik faktörlerin kadınların şiddet algısı ve çocuklarına yönelik duyarlılıkları üzerinde belirleyici bir rol oynadığı görülmüştür. Eğitim düzeyi, ekonomik bağımsızlık, medeni durum ve çocuk sayısı gibi değişkenler, kadının şiddeti algılamasını doğrudan şekillendirmekte ve ebeveynlik davranışlarını etkilemektedir. Bu bulgular, literatürdeki çalışmalarla karşılaştırıldığında büyük ölçüde tutarlılık göstermekte ve şiddetle mücadelede sosyo-demografik faktörlerin mutlaka dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Araştırmanın bulgularını uluslararası literatür bağlamında değerlendirmek, sonuçların genellenebilirliğini ve kuramsal önemini daha iyi anlamamıza olanak sağlamaktadır. Kadına yönelik şiddet ve bunun çocuklara yansımaları, yalnızca Türkiye’de değil, dünya genelinde de uzun yıllardır sosyal bilimcilerin, hukukçuların ve sağlık profesyonellerinin gündeminde olan bir konudur. Dünya Sağlık Örgütü’nün (2013) küresel raporunda, dünya genelinde her üç kadından birinin yaşamı boyunca en az bir kez fiziksel ya da cinsel şiddete maruz kaldığı vurgulanmıştır. Bu bulgu, araştırmamızda kadınların büyük çoğunluğunun farklı şiddet türlerine maruz kaldığını ortaya koyan sonuçlarla örtüşmektedir. Ayrıca, raporda şiddete maruz kalan annelerin çocuklarına yönelik koruyucu davranışlar geliştirmekte zorlandıkları, bazı durumlarda şiddeti disiplin aracı olarak benimsedikleri belirtilmektedir. Bu yönüyle araştırmamızın bulguları, küresel ölçekte elde edilen verilerle büyük ölçüde paralellik göstermektedir.

Holt, Buckley ve Whelan’ın (2008, ss. 797-810) çocukların aile içi şiddete tanıklığının etkilerini ele aldığı çalışmada, şiddet ortamında büyüyen çocukların gelecekte ya şiddet uygulayıcısı ya da şiddet mağduru olma olasılığının arttığı ileri sürülmüştür. Bu bulgu, araştırmamızda saptanan “şiddeti normalleştirme eğilimi” ile doğrudan ilişkilidir. Özellikle psikolojik ve fiziksel şiddete uzun süre maruz kalan kadınların çocuklarına karşı şiddeti olağan görmeleri, nesiller arası aktarımın ne denli güçlü olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda araştırmamız,

aile içi şiddetin kuşaklar arası sürekliliğini vurgulayan uluslararası literatüre güçlü bir katkı sunmaktadır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan çalışmalarda da benzer eğilimler görülmektedir. Örneğin, Edleson (1999, ss. 839-870) aile içi şiddetin çocukların gelişimsel süreçleri üzerindeki etkilerini incelediği çalışmasında, şiddet mağduru annelerin ebeveynlik rollerinde belirgin zayıflamalar yaşadığını ve bunun çocukların davranışsal sorunlarıyla yakından ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuç, araştırmamızda da gözlemlendiği üzere, şiddetin yalnızca kadınlar üzerinde değil, aynı zamanda çocukların psiko-sosyal gelişiminde de yıkıcı sonuçlar doğurduğunu göstermektedir.

Kuramsal açıdan bakıldığında, bu bulgular sosyal öğrenme teorisi ile uyumludur. Bandura'nın (1977) ortaya koyduğu sosyal öğrenme yaklaşımı, bireylerin şiddeti gözlem yoluyla öğrenebileceğini ve şiddetin aile içinde bir davranış modeli olarak yeniden üretilabileceğini savunur. Araştırmamızda saptanan şiddeti içselleştirme eğilimi, bu kuramsal çerçeveye birebir örtüşmektedir. Şiddet gören kadınların bazıları çocuklarına karşı aynı davranış biçimlerini sergileyebilmekte, böylece şiddet bir tür “öğrenilmiş davranış” olarak nesilden nesile aktarılmaktadır.

Diğer yandan, araştırmamızda bazı kadınların şiddet deneyimlerine rağmen çocuklarına karşı daha duyarlı ve koruyucu tutumlar sergiledikleri görülmüştür. Bu bulgu, dayanıklılık (resilience) kuramı ile ilişkilendirilebilir. Dayanıklılık literatürü, bireylerin travmatik olaylara maruz kalsalar bile güçlü başa çıkma mekanizmaları geliştirebileceğini ve olumsuzluklara rağmen pozitif ebeveynlik davranışları gösterebileceklerini ileri sürmektedir (Masten, 2001, s. 227). Dolayısıyla araştırmamız, sosyal öğrenme teorisinin öngördüğü şiddetin yeniden üretimi ile dayanıklılık kuramının ortaya koyduğu koruyucu ebeveynlik eğilimlerinin aynı anda gözlemlenebileceğini göstermektedir. Bu da aile içi şiddet çalışmalarına daha bütüncül bir bakış açısı kazandırmaktadır.

Son olarak, kültürel bağlamın sonuçlar üzerindeki etkisi de göz ardı edilmemelidir. Türkiye'de ataerkil normların ve geleneksel aile yapısının güçlü etkileri, kadınların şiddeti kabullenme ve içselleştirme eğilimlerini artırabilmektedir. Bu durum, özellikle Batı Avrupa ülkelerinde yapılan araştırmalarla karşılaştırıldığında belirgin bir farklılık ortaya koymaktadır. Örneğin, Almanya'da yapılan bir çalışmada (Schrötte & Müller, 2004) kadınların şiddete karşı daha düşük tolerans geliştirdikleri ve sosyal destek mekanizmalarına erişimlerinin daha güçlü olduğu

belirtilmiştir. Bu fark, kültürel normların ve sosyal politika farklılıklarının araştırma bulguları üzerinde ne denli belirleyici olduğunu göstermektedir.

Araştırmadan elde edilen bulguların uygulamaya ve politikalara yansımaları oldukça önemlidir. Öncelikle, kadınların sosyal destek mekanizmalarına erişimlerinin çocuklara yönelik şiddete dair duyarlılıklarını artırdığı bulgusu, mevcut hizmetlerin kapsamının genişletilmesi gerektiğini göstermektedir. Kadın konukevlerinde yalnızca barınma değil, aynı zamanda ebeveynlik becerilerini destekleyici eğitimlerin verilmesi, çocukların şiddetten korunmasında mühim bir rol oynayacaktır. Bu noktada, ASHB'nin yürüttüğü programlara, çocuk odaklı psikososyal destek uygulamalarının entegre edilmesi büyük önem taşımaktadır.

Elde edilen sonuçlar, aynı zamanda toplumsal düzeyde eğitim ve farkındalık çalışmalarının gerekliliğini de ortaya koymaktadır. Eğitim düzeyinin yükselmesi ile şiddete karşı duyarlılığın artması arasındaki ilişki, kadınların ve kız çocuklarının eğitim fırsatlarına erişiminin güçlendirilmesinin önemini bir kez daha teyit etmektedir. Bu bağlamda, özellikle kırsal bölgelerde yaşayan kadınlara yönelik mesleki eğitim programları, okuryazarlık kursları ve farkındalık artırıcı seminerler yaygınlaştırılmalıdır. Ayrıca, çocuklara yönelik şiddetin olağanlaştırılmasını engellemek amacıyla, okul müfredatlarında toplumsal cinsiyet eşitliği, insan hakları ve sağlıklı iletişim konularına yer verilmesi gerekmektedir.

Araştırma sonuçları, yalnızca kadınlara yönelik değil, aynı zamanda şiddet uygulayan bireylere yönelik programların da önemini ortaya koymaktadır. Şiddet döngüsünün kırılabilmesi için fail odaklı rehabilitasyon çalışmalarının yaygınlaştırılması gerekmektedir. Öfke kontrolü, stres yönetimi ve empati becerilerini geliştirmeye yönelik psikoeğitim programları, aile içi şiddetin yeniden üretilmesini engellemede etkili olabilir. Bu noktada, sosyal hizmet uzmanları, psikologlar ve hukukçular arasında kurulacak disiplinler arası işbirliği, hem kadınların hem de çocukların korunmasına daha bütüncül bir katkı sağlayacaktır.

Bununla birlikte, araştırmanın sınırlılıkları da dikkate alınmalıdır. Çalışma yalnızca İstanbul'daki bir kadın konukevinde yürütülmüş olup, örneklem sayısı sınırlıdır. Bu sebeple, bulguların tüm Türkiye geneline genellenmesi ihtiyatla ele alınmalıdır. Ayrıca, kullanılan ölçeklerin öz-bildirimlere dayanması, katılımcıların sosyal beğenirlik etkisiyle bazı yanıtları farklı ifade etmesine yol açmış olabilir. Gelecek araştırmalarda daha geniş örneklem, nitel görüşmeler ve farklı illerde yapılacak saha çalışmaları ile konunun daha kapsamlı biçimde ele alınması mümkündür.

Bu sınırlılıklara rağmen araştırmanın literatüre önemli katkılar sunduğu söylenebilir. Öncelikle, aile içi şiddet mağduru kadınların çocuklarına yönelik şiddet algılarını nicel ölçümlerle incelemesi, literatürdeki boşluğu dolduran bir yaklaşım ortaya koymaktadır. Ayrıca, bulguların hem sosyal öğrenme teorisi hem de dayanıklılık kuramı ile ilişkilendirilmesi, şiddetin ebeveynlik üzerindeki etkilerini çok boyutlu bir perspektifle açıklamaktadır. Ulusal ve uluslararası çalışmalarla karşılaştırmalı bir çerçeve sunması, araştırmanın akademik değerini artırmaktadır.

Sonuç olarak, bu araştırma, aile içi şiddetin yalnızca kadınlar üzerinde değil, aynı zamanda çocuklar üzerinde de çok yönlü ve uzun vadeli etkiler yarattığını ortaya koymaktadır. Bulgular, sosyal hizmet politikalarının yeniden gözden geçirilmesi, kadınlara yönelik psikososyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi ve toplumsal farkındalığın artırılması gerektiğini açıkça göstermektedir. Aynı zamanda, şiddetle mücadelede yalnızca mağdurlara değil, fail bireylere de odaklanan bütüncül yaklaşımların benimsenmesi, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde şiddetin azaltılmasına katkı sağlayacaktır. Bu yönüyle araştırma, hem literatüre hem de uygulamaya yol gösterici veriler sunmakta, gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutmaktadır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma, aile içi şiddet mağduru kadınların çocuklara yönelik şiddet konusundaki duyarlılıklarını anlamayı ve bu duyarlılığın sosyo-demografik değişkenler ile yaşanan şiddet deneyimleriyle nasıl ilişkilendiğini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular, kadına yönelik şiddetin yalnızca bireysel düzeyde kalmadığını, aynı zamanda kuşaklar arası aktarım riskini de beraberinde getirdiğini göstermektedir. Özellikle psikolojik şiddete maruz kalan kadınların çocuklarına yönelik şiddet duyarlılıklarının düşük çıkması, şiddetin ebeveynlik pratiklerini dönüştürücü bir etkisi olduğunu ortaya koymaktadır.

Çalışmada ulaşılan bir diğer önemli sonuç, eğitim düzeyi, ekonomik bağımsızlık, medeni durum ve çocuk sayısı gibi demografik faktörlerin, kadınların şiddete ilişkin algıları üzerinde belirleyici olduğudur. Eğitim düzeyi yükseldikçe kadınların şiddete karşı duyarlılıklarının arttığı, ekonomik bağımsızlığın ise şiddeti normalleştirme eğilimini azalttığı görülmüştür. Bu bulgular, sosyal hizmet alanında yapılan ulusal ve uluslararası çalışmalarla paralellik göstermekte; eğitim ve ekonomik güçlenmenin, şiddet döngüsünü kırmada kritik bir rol oynadığını desteklemektedir.

Araştırmada elde edilen bulgular, sosyal öğrenme kuramı ve dayanıklılık yaklaşımı çerçevesinde değerlendirildiğinde, aile içi şiddetin farklı kadınlarda farklı ebeveynlik tutumlarına yol açtığı görülmektedir. Bir kısım kadın, şiddeti gözlem ve deneyim yoluyla içselleştirerek çocuklarına karşı daha toleranslı davranışlar sergilerken; bir kısım kadın ise aynı deneyimden yola çıkarak çocuklarını korumaya yönelik daha duyarlı tutumlar geliştirmiştir. Bu ikili eğilim, aile içi şiddetin tek boyutlu bir olgu olmadığını, bireylerin kişisel özellikleri, sosyal destek düzeyleri ve toplumsal bağlamlarıyla birlikte şekillendiğini göstermektedir.

Sonuç olarak, bu çalışma aile içi şiddetin bireysel, ailesel ve toplumsal düzeyde çok katmanlı sonuçlar doğurduğunu ortaya koymaktadır. Araştırmadan elde edilen veriler, hem akademik literatüre katkı sağlamakta hem de sosyal hizmet uygulamalarında dikkate alınması gereken önemli ipuçları sunmaktadır.

Araştırmadan elde edilen bulgular, sosyal hizmet uygulamaları açısından dikkate değer sonuçlar ortaya koymaktadır. Öncelikle, kadınların çocuklara yönelik şiddet konusundaki duyarlılıklarının, maruz kaldıkları şiddet deneyimlerinden ve sahip oldukları sosyo-demografik özelliklerden doğrudan etkilendiği görülmektedir. Bu durum, şiddetle mücadelede yalnızca kadınların bireysel yaşantılarını değil, aynı zamanda ebeveynlik rollerini de kapsayan çok boyutlu bir yaklaşımın gerekli olduğunu göstermektedir. Sosyal hizmet uzmanları için bu

bulgu, kadınlarla yürütülen bireysel danışmanlık ve grup çalışmaları sırasında ebeveynlik boyutuna özel bir önem verilmesi gerektiğini işaret etmektedir.

Eğitim düzeyi ile şiddete duyarlılık arasındaki güçlü ilişki, kadınların güçlenmesi ve çocukların korunması için eğitim programlarının önemli rolünü ortaya koymaktadır. Sosyal hizmet uygulamalarında, özellikle düşük eğitim seviyesine sahip kadınlara yönelik bilinçlendirme çalışmaları, farkındalık atölyeleri ve ebeveynlik becerilerini geliştiren eğitim programları önemli bir müdahale aracı olabilir. Bu tür programlar, kadınların şiddeti olağan görme eğilimini azaltarak, çocuklara yönelik daha koruyucu tutumlar geliştirmelerine katkı sunabilir.

Benzer şekilde, ekonomik bağımsızlığın şiddet algısı üzerindeki belirleyici rolü, sosyal hizmet politikalarının ekonomik destek mekanizmalarıyla güçlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Kadınların işgücüne katılımını artıran projeler, mesleki eğitim programları ve mikro kredi uygulamaları, yalnızca kadınların kendi yaşamlarını güçlendirmekle kalmayıp aynı zamanda çocuklarının güvenliğini de dolaylı olarak sağlamaktadır. Bu açıdan, araştırma bulguları sosyal hizmet uygulamalarında “ekonomik güçlenme” yaklaşımının önemini vurgulamaktadır.

Araştırmada ortaya çıkan bir diğer önemli nokta, sosyal destek mekanizmalarının etkinliğidir. Kadınların sosyal destek hizmetlerine erişimlerinin çocuklara yönelik şiddete dair duyarlılıklarını artırdığı görülmüştür. Bu bulgu, konukevlerinde sunulan hizmetlerin yalnızca geçici barınma değil, aynı zamanda uzun vadeli psiko-sosyal destek ve ebeveynlik eğitimlerini de kapsaması gerektiğini göstermektedir. Sosyal hizmet uzmanlarının, kadınlarla çalışırken aile içi şiddetin çocuklara yansımalarını da merkeze alan bütüncül bir yaklaşım benimsemeleri, araştırma bulgularının ortaya koyduğu en önemli uygulama önerilerinden biridir.

Sonuç olarak, araştırma bulguları sosyal hizmet alanında hem bireysel hem de toplumsal düzeyde yapılacak müdahalelere ışık tutmaktadır. Kadınların eğitim, ekonomik güçlenme ve sosyal destek alanlarında desteklenmesi, yalnızca şiddet mağduru kadınların yaşam kalitesini yükseltmekle kalmayacak; aynı zamanda çocukların şiddetten korunmasına da katkı sağlayacaktır.

Araştırmadan elde edilen bulgular, yalnızca akademik literatüre değil, aynı zamanda politika yapıcı kurumlara da önemli mesajlar sunmaktadır. Kadına yönelik şiddetin çocuklara yansıyan etkileri göz önünde bulundurulduğunda, aile içi şiddetle mücadelede bütüncül ve çok düzeyli politikaların geliştirilmesi kaçınılmazdır. Öncelikle, kadınların şiddete dair duyarlılıklarını artırmak amacıyla eğitim ve farkındalık kampanyalarının yaygınlaştırılması büyük önem

taşımaktadır. Özellikle kırsal bölgelerde ve dezavantajlı gruplarda, çocuk yetiştirme süreçlerinde şiddetin olağan bir disiplin yöntemi olarak görülmesini engelleyecek sosyal politikaların hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Araştırma sonuçları, ekonomik bağımsızlığın kadınların şiddet algısını dönüştürücü bir etkisi olduğunu ortaya koymuştur. Bu sebeple, kadın istihdamını destekleyen, mesleki becerilerini artıran ve finansal okuryazarlıklarını güçlendiren politikaların öncelikli olarak uygulanması gerekmektedir. İstihdam olanaklarının artırılması ve kadın girişimciliğinin teşvik edilmesi, şiddet döngüsünü kırmaya yönelik kalıcı adımlar arasında sayılabilir. Bu bağlamda, devlet kurumlarının yanı sıra yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve özel sektörün işbirliği kritik önemdedir.

Politika düzeyinde dikkat çekilmesi gereken bir diğer unsur ise çocukların korunmasına yönelik mekanizmaların güçlendirilmesidir. Araştırma bulguları, kadınların şiddet duyarlılığının düşük olduğu durumlarda çocukların daha fazla risk altında olduğunu göstermektedir. Bu noktada, çocuk koruma sisteminin etkin işleyişi, sosyal hizmet uzmanlarının ailelerle düzenli temas kurması ve riskli durumlarda hızlı müdahale mekanizmalarının devreye sokulması büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, okulların ve öğretmenlerin de şiddetin erken fark edilmesi ve bildirilmesinde aktif rol üstlenmesi gerekmektedir.

Gelecek araştırmalara yönelik olarak, bu çalışmanın sınırlılıkları dikkate alındığında daha geniş örneklemelerle, farklı illerde ve farklı sosyo-kültürel bağlamlarda yapılacak saha araştırmaları önerilmektedir. Nitel yöntemlerin kullanılması, kadınların şiddet deneyimlerini daha derinlemesine anlamaya ve çocuklara yönelik duyarlılıklarını şekillendiren faktörleri ayrıntılı biçimde ortaya koymaya katkı sağlayacaktır. Ayrıca, yalnızca kadınların değil, çocukların ve şiddet uygulayan bireylerin de dahil edileceği çok boyutlu araştırmaların yapılması, şiddetin dinamiklerini daha bütüncül bir perspektifle anlamaya imkân tanıyacaktır.

Sonuç olarak, bu çalışma aile içi şiddetin bireysel, toplumsal ve kurumsal düzeylerde ele alınması gerektiğini bir kez daha göstermiştir. Araştırma bulguları, yalnızca mevcut sorunları teşhis etmekle kalmamakta, aynı zamanda çözüm odaklı sosyal politika ve uygulamalara zemin hazırlamaktadır.

Bu araştırma, şiddet mağduru kadınların çocuklarına yönelik şiddete dair duyarlılıklarının çok katmanlı bir olgu olduğunu ortaya koymuştur. Bulgular, aile içi şiddetin yalnızca kadınların ruhsal ve fiziksel sağlıklarını etkilemekle kalmadığını; aynı zamanda ebeveynlik pratiklerini, çocuk yetiştirme biçimlerini ve kuşaklar arası ilişkileri derinden dönüştürdüğünü

göstermektedir. Bu sonuç, aile içi şiddetle mücadelenin yalnızca bireysel değil, toplumsal bir sorumluluk olduğunu bir kez daha ortaya koymaktadır.

Araştırma, literatürde sıklıkla dile getirilen sosyal öğrenme kuramı ve dayanıklılık yaklaşımını destekler nitelikte bulgular üretmiştir. Kadınların bir kısmı şiddet deneyimlerini içselleştirerek çocuklarına karşı daha toleranslı ve duyarsız tutumlar sergilerken, bir kısmı aynı deneyimden yola çıkarak çocuklarını şiddetten korumak için daha duyarlı bir ebeveynlik geliştirmiştir. Bu çift yönlü eğilim, şiddetin etkilerinin tek bir açıklama ile sınırlandırılmayacağını, bireysel özelliklerin, sosyal destek ağlarının ve kültürel bağlamın birlikte değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Toplumsal açıdan bakıldığında, bu araştırma aile içi şiddetin önlenmesinde eğitimin ve ekonomik güçlenmenin kilit rolünü bir kez daha teyit etmektedir. Eğitim fırsatlarına erişimin artması, kadınların haklarını bilmesini ve şiddeti reddetmesini sağlamakta; ekonomik bağımsızlık ise şiddetin tolere edilmesini azaltmaktadır. Sosyal hizmet alanında bu bulgular, kadınların hem bireysel hem de ailesel düzeyde desteklenmesi gerektiğini ortaya koymakta; politika yapıcılar için somut yol haritaları sunmaktadır.

Bu çalışmanın sınırlılıklarına rağmen, ulaşılan sonuçlar hem akademik hem de pratik açıdan önemli katkılar sağlamaktadır. Çalışma, şiddetin yalnızca bireysel bir mağduriyet olarak değil, aynı zamanda toplumsal bir sorun olarak ele alınması gerektiğini; kuşaklar arası aktarım riskinin önlenmesi için eğitim, sosyal hizmet ve politika düzeyinde eş zamanlı müdahalelerin zorunlu olduğunu vurgulamaktadır.

Sonuç olarak, bu tez yalnızca bilimsel bir araştırma olmanın ötesinde, kadınların ve çocukların daha güvenli bir toplumsal yaşam sürdürebilmeleri için atılması gereken adımları hatırlatan bir farkındalık çalışması niteliğindedir. Bulgular, aile içi şiddetin bireylerin hayatlarında yarattığı tahribatı gözler önüne sererken, aynı zamanda bu döngünün kırılabileceğini ve daha adil bir toplumsal düzenin inşa edilebileceğini göstermektedir. Bu bağlamda, araştırmanın sunduğu katkı hem akademik dünyaya hem de uygulamaya ışık tutacak niteliktedir.

6.1. Öneriler

Bu araştırmanın bulgularına dayalı olarak aile içi kadına yönelik şiddet ile çocuğa yönelik şiddete dair duyarlılığın artırılması ve şiddetin azaltılmasına yönelik uygulamalar, politikalar ve gelecekte yapılacak araştırmalar açısından aşağıdaki öneriler sunulmaktadır.

6.1.1. Sosyal hizmet politikaları açısından öneriler

Araştırmada aile içi şiddetin özellikle ekonomik zorluk yaşayan kadınlar arasında daha yoğun olduğu gözlenmiştir. Ekonomik şiddet ve fiziksel şiddetin bu gruplarda yüksek seviyede rapor edilmesi sebebiyle, kadın konukevlerinde barınan kadınlara yönelik ekonomik güçlendirme programlarının artırılması ve yaygınlaştırılması önerilmektedir. Kadınların ekonomik olarak bağımsız hale gelebilmesi için mesleki eğitim programları, mikro-kredi uygulamaları ve iş imkânlarının çeşitlendirilmesi gibi önlemler önem kazanmaktadır.

Eğitim düzeyinin şiddet türleri üzerindeki etkileri dikkate alındığında, eğitim seviyesinin artırılması ve eğitime erişimin kolaylaştırılması için politika geliştirilmesi önem arz etmektedir. Özellikle kadınların eğitimini teşvik eden burs, ücretsiz eğitim ve yetişkin eğitim programları aracılığıyla toplumun genelinde şiddete yönelik farkındalık düzeyinin artırılması hedeflenmelidir.

Kadınların aile içinde maruz kaldıkları şiddet biçimleri ve şiddet algılarının ekonomik durum ve eğitim seviyesiyle yakından ilişkili olduğu görülmüştür. Bu sebeple ekonomik durumu yetersiz bireylerin sosyal yardım sistemlerine erişiminin kolaylaştırılması, yoksullukla mücadeleye yönelik sosyal destek ve yardım mekanizmalarının güçlendirilmesi önerilmektedir.

6.1.2. Kurumlar arası iş birliği ve eş güdüm

Kolluk kuvvetlerine başvuran kadınların, özellikle fiziksel ve cinsel şiddete maruz kaldıkları dikkate alındığında, kolluk birimleri ve sosyal hizmet kuruluşları arasında daha etkili iş birliği modellerinin oluşturulması önemlidir. Kolluk kuvvetleri personelinin şiddet mağduru kadınlara yönelik yaklaşım ve destek sağlama konusunda düzenli eğitimlere tabi tutulması gereklidir.

Sosyal hizmet kuruluşlarının kolluk kuvvetleri ile entegre çalışmasını sağlayacak ortak veri tabanı ve raporlama sistemlerinin oluşturulması önerilmektedir. Bu sistem, mağdur kadınların sosyal hizmet desteğine daha hızlı ve etkili biçimde erişimini kolaylaştırabilir.

6.1.3. Psikososyal destek programları ve eğitimler

Araştırma bulgularına göre duygusal ve sözel şiddetin kadınlar arasında oldukça yaygın olduğu görülmüştür. Duygusal şiddetin yol açtığı uzun vadeli psikolojik etkilerin azaltılması için psikolojik destek ve rehabilitasyon programlarının artırılması ve erişilebilir hale getirilmesi önerilmektedir. Özellikle konukevlerinde barınan kadınlar için uzun vadeli psikososyal destek programları oluşturulmalıdır.

Çocuk sayısının artışıyla çocuğa yönelik şiddete duyarlılığın arttığı göz önünde bulundurularak çok çocuklu ailelere yönelik özel destek ve eğitim programları düzenlenmelidir. Bu programlar, ebeveynlik becerileri ve aile içi iletişim tekniklerini geliştirici eğitimleri kapsamalıdır.

6.1.4. Eğitim ve farkındalık artırıcı programlar

Görücü usulüyle evlilik yapan kadınların fiziksel ve cinsel şiddet konusunda daha yüksek puanlar alması sebebiyle, evlilik öncesi eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması önerilmektedir. Bu eğitimlerde çiftlere iletişim becerileri, çatışma çözme stratejileri ve cinsel sağlık eğitimi sağlanmalıdır.

Eğitim düzeyi arttıkça cinsel şiddet duyarlılığının yükseldiği bulgusu ışığında, eğitim kurumlarında genç yaşlardan itibaren cinsel şiddetin tanımlanması ve önlenmesine yönelik eğitim programlarının zorunlu olarak verilmesi önerilmektedir.

6.1.5. Sosyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi

Sosyal ağların güçlendirilmesi ve kadınların şiddete maruz kaldıklarında başvurabilecekleri alternatif destek mekanizmalarının artırılması önemlidir. Kadınların aile veya kolluk kuvvetleri dışında sosyal hizmet kurumları, sivil toplum kuruluşları ve gönüllü oluşumlara da güvenerek başvuru yapabilmeleri sağlanmalıdır.

Arkadaş ve sosyal çevre desteğinin güçlendirilmesi için toplum temelli destek gruplarının kurulması ve aktif hale getirilmesi önerilmektedir. Böylelikle kadınların maruz kaldıkları sözel ve duygusal şiddeti daha kolay ifade etmeleri ve bu durumun sonuçlarıyla daha iyi başa çıkmaları mümkün olabilir.

6.1.6. Bilinçlendirme kampanyaları ve toplumsal farkındalık

Ulusal düzeyde medya kampanyaları, eğitimler, kamu spotları ve sosyal medya araçları kullanılarak şiddetin tüm türleri ve etkileri konusunda toplum genelinde farkındalık yaratılması önerilmektedir. Bu kampanyalar, aile içi şiddetin kabul edilemez olduğunun toplum tarafından benimsenmesini teşvik etmelidir.

Cinsel şiddet ve istismar konusunda toplumun bilinç düzeyini artırıcı, tabuları kırıcı ve destekleyici tutumları teşvik eden farkındalık kampanyaları düzenlenmelidir.

6.1.7. Araştırmalara yönelik neriler

Bu araştırma sonuçlarının genellenebilirliğini artırmak adına daha geniş ve farklı bölgelerde yapılacak benzer çalışmalar önerilmektedir. Özellikle Türkiye genelinde çok merkezli, daha geniş örneklemlili ve daha farklı demografik grupların dahil edildiği araştırmalar yapılması önerilebilir.

Aile içi şiddetin sebepleri ve sonuçları üzerine yapılacak olan sonraki çalışmaların, psikolojik faktörleri, kişilik özelliklerini, aile içi iletişim modellerini ve kültürel etkileri daha ayrıntılı biçimde incelemesi önerilmektedir.

Araştırma sonuçları, aile içi şiddetin çok boyutlu yapısını açıkça ortaya koymuştur. Bu doğrultuda, geliştirilecek sosyal politika ve müdahale programlarının çok boyutlu, geniş kapsamlı ve hedef gruplara özel şekilde planlanması gerekmektedir. Bireylerin ve toplumun şiddet konusundaki farkındalık ve duyarlılık düzeylerini artırmak amacıyla uzun vadeli stratejik programların uygulanması kaçınılmaz bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır.

KAYNAKLAR

- Açıkgöz, H. O. (2014). Zonguldak İli Merkezinde Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Yaygınlığı, Şiddet Türleri ve Kadınların Şiddete Yönelik Tutumları. Zonguldak: *Bülent Ecevit Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh ve Sağlığı Hastalıkları Anabilim Dalı Tıpta Uzmanlık Tezi*.
- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ASHB. (2024). *Kadın Konukevleri İstatistikleri: 2024 yılı sonu verileri*. Ankara.
- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2021). Kadına yönelik şiddetle mücadele IV. ulusal eylem planı (2021-2025). Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. Ankara.
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. (2013). Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik. Resmî Gazete, Sayı: 28519. Ankara.
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. (2016a). *Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele: Ulusal Eylem Planı 2016-2020*. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. Ankara.
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. (2016b). *Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri Hakkında Yönetmelik*. Resmî Gazete, Sayı: 29656. Ankara.
- Aktay, M. (2020). İstismar ve İhmalin Çocuk Üzerindeki Etkileri ve Tedavisi. *Gelişim ve Psikoloji Dergisi*, 169-184.
- Albayrak, U. (2024). *6284 sayılı Kanun kapsamında tedbir uygulanan şiddet mağduru kadınların güçlendirme yaklaşımı bağlamında incelenmesi: Rize ili örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Gümüşhane Üniversitesi.
- Altıparmak, İ. B. (2015). *Kadına yönelik aile içi şiddetle mücadelede bir sosyal politika örneği olarak ŞÖNİM'ler üzerine nitel bir araştırma: Ankara örneği*. (Doktora Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Avrupa Konseyi. (2011). *Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Sözleşmesi*. İstanbul.
- Ayman, Z., & Şenol, N. (2012). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Nedenleri, Sonuçları, Alınacak Önlemler. Ankara: *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Projesi*.
- Aysu, C. A. (2020). *Kadına yönelik erkek şiddetiyle mücadelede kurumlar: ŞÖNİM'ler ve kadın konukevleri* (Yüksek Lisans Tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul.
- Bahçecik, N., & Kavaklı, A. (1993). Çocuk İstismarı ve İhmalini Hazırlayıcı Nedenler. *Hemşirelik Bülteni*, 33-37.
- Bal, M. (2006). Şiddet ve Felsefe. *Şiddet*. Ankara: Felsefeciler Derneği.
- Bal, N. (2014). Sosyolojide Şiddet Kavramı. *Yurt ve Dünya Dergisi*, 6-22.
- Bandura, A. (1977). Social learning theory. Englewood Cliffs, NJ. Prentice-Hall
- Basar, F., & Demirci, N. (2018). Domestic violence against women in Turkey. *Pakistan journal of medical sciences*, 34(3), 660.

- Başer, D., & Döğücü, M. (2021). Evli kadınların benlik saygısı, temel kişilik özellikleri ile maruz kaldıkları aile içi şiddet arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 21(50), 278-313.
- Başoğlu, C., Lök, N., & Öncel, S. (2017). Çocukların aile içi şiddetten korunmasında ailelere yönelik girişimler. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 9(2), 123-135.
- Bayram Kuzgun, T. (2018). Cinsel travma yaşantısı olan kadınlarda travma sonrası stres bozukluğu ile travma sonrası suçluluk, utanç, korku ve çaresizlik arasındaki ilişki, Doktora Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi.
- Beşpınar Akgüner, F. U., & BEŞPINAR, L. Z. (2024). Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet: Kavramlar, Mevcut Durum ve Öneriler.(6).403-413
- Bilir, Ş., Arı, M., Dönmez, N. B., Atık, B., & San, P. (1991). Türkiye'nin 16 İlinde 4-12 Yaş Arasındaki 50.473 Çocuğa Fiziksel Ceza Verme Sıklığı ve Buna İlişkin Problem Durumlarının İncelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*.
- Bitmez, M. N. (2019). İnsan Hakları Ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bağlamında Türkiye’de Kadına Yönelik Sosyal Politikalar. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, (4), 53-80.
- Boyacıoğlu, İ. (2016). Dünden Bugüne Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet ve Ulusal Kadın Çalışmaları: Psikolojik Araştırmalara Davet. *Türk Psikoloji Yazıları*, 126-145.
- Boyacıoğlu, İ., Uysal, M. S., & Erdugan, C. (2020). Psikolojik Şiddetin Ölçümü: Psikolik İstismar Profili'nin ve Kadına Kötü Muamele Envanteri'nin Türkçeye Uyarlanması. *Psikoloji Çalışmaları*, 20-55.
- Bölükbaşı, Ö. (2014). 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında kadının ve aile bireylerinin korunması. (Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Üniversitesi.
- Bridge, E. N. (2020). Eşe Yönelik Şiddet Mağdurlarının Adli Süreçlerde Değerlendirilmesi. *Dünya İnsan Bilimleri Dergisi*, 2020(2), 116-131.
- Brockstedt, M., Baysal, S. U., & Daştan, K. (2025). The impact of domestic violence and sexual assault on family dynamics and child development: A comprehensive review. *Turkish Archives of Pediatrics*, 60(1), 5.
- Bulut, A. (2017). Din ve Şiddet. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 2-12.
- Bülbül, T., & Mucuk, S. (2015). Evrensel bir sorun: Kadına yönelik cinsel şiddet. *Türkiye Klinikleri Public Health Nursing-Special Topics*, 1(2), 7-11.
- Büyükoztürk, Ş. (2018). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. *Pegem Atıf İndeksi*, 1-214.
- Centel, N. (2013). Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde 6284 Sayılı Yasa'nın Rolü. *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(2), 39-43.
- Chiesa, A. E., Kallechey, L., Harlaar, N., Ford, C. R., Garrido, E. F., Betts, W. R., & Maguire, S. (2018). Intimate partner violence victimization and parenting: A systematic review. *Child abuse & neglect*, 80, 285-300.

- Council of Europe.(2011). *Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence* (Istanbul Convention). Council of Europe Treaty Series, No. 210. Strasbourg: Council of Europe.
- Creswell, J. W. (2017). *Eğitim araştırmaları: Nicel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi*. Edam.
- Çakır, Ö., Harcar, T., Sürgevil, O., & Budak, G. (2014). Kadına yönelik şiddet ve Türkiye'de kadına yönelik şiddetin durumu. *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 2(4), 51-70.
- Çalışkan, A., & Süzer Özkan, F.(2021). İnfertil kadınların yaşadıkları aile içi şiddet ve baş etme yöntemleri. 297-306
- Çalışkan, H., & Çevik, E. İ. (2018). Kadına yönelik şiddetin belirleyicileri: Türkiye örneği. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 218-233.
- Çalışkanlar Aşilioğlu, A. (2024). Kadına yönelik şiddet türlerinden ısrarlı takip: 6284 sayılı Kanun ve Türk Ceza Kanunu kapsamında önleme ve koruma. (Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi. Edirne.
- Çevik, E., Özçoban, F. A., & Özdemir, S. Ç. (2023). COVID-19 Pandemi Sürecinde Kadınlara Yönelik Aile İçi Şiddet Sıklığı ve İyilik Hali ile İlişkili Faktörler. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(3), 159-171.
- Çiltaş, Ç. (2019). *Kadın konukevi hizmeti almakta olan kadınların psikolojik dayanıklılık ile umut düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.
- Çokçalışkan, H. (2024). *6284 sayılı Kanun kapsamında şiddet ve şiddetin önlenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi
- Çolak, İ., & İşeri, E. T. (2022). Kadınların Okulu Terk Etme Nedenleri ve Kız Çocuklarının Eğitimine İlişkin Görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (64), 24-50.
- Deveci, S. E., & Açık, Y. (2003). Çocuk İstismarı Nedenlerinin İncelenmesi. *ARŞİV*, 396-405.
- Dogrucan, A., & Yıldırım, Z. (2020). Kadına yönelik aile içi şiddet üzerine bir inceleme. *Hacettepe üniversitesi sosyal bilimler dergisi*, 2(2), 122-138.
- Dursun, Y. (2011). Şiddetin İzini Sürmek: Şiddet Nedir? *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 1-18.
- Dünya Sağlık Örgütü. (2002). *Şiddet ve Sağlık Raporu*. Cnova: DSÖ.
- Dünya Sağlık Örgütü. (2013). Global and regional estimates of violence against women: Prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence. Cnova:DSÖ.
- Dünya Sağlık Örgütü. (2021). *Violence against women prevalence estimates, 2018*. DSÖ.

- Edleson, J. L. (1999). Children's witnessing of adult domestic violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 14(8), 839-870.
- Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD). (2019). Violence against women: Data and statistics. OECD Publishing.
- Emiroğlu, T. (2021). *Cinsel Şiddet Sonrası Destek Çalışmaları Etki Değerlendirme Raporu*. İstanbul: Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği.
- Erden, G., & Akdur, S. (2018). Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet ve kadın cinayetleri. *Journal of Clinical Psychology Research*, 2(3), 128-139.
- Erdoğan, E. (2014). *Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede 6284 Sayılı Kanun ve Uygulaması*. Türkiye Barolar Birliği Dergisi. 225-250
- Erim, B. R., & Yücens, B. (2016). Kadına yönelik şiddet ve kadın sığınma evleri. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 25(4), 536-549.
- European Union & United Nations. (2017). *Spotlight Initiative to eliminate violence against women and girls*. <https://www.spotlightinitiative.org/>
- European Union Agency for Asylum (EUAA). (2025). *Jurisprudence related to Gender-Based Violence against Women: Analysis of Case Law from 2020-2024*. Publications Office of the European Union. Luxembourg
- Fallingstad, D. R., & Rogers, M. J. (2014). Women’s exposure to psychological abuse: Does that experience predict mental health outcomes? *Journal of Family Violence*, 595-611.
- Field, A. (2013). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics*. Sage Publications. London
- Gençdal, E. (2024). *Kadın konukevindeki kadınlarda öz bakım gücünün belirlenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Biruni Üniversitesi.
- Gök, Ş., & Ersoy, A. F. (2021). Şiddet Türlerini Deneyimleyen Kadınlarla Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Bağlamında Nitel Bir Çalışma. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 531-559.
- Gökkaya, V. B. (2011). Türkiye’de Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 101-112.
- Güler, A. (2023). *Erkek şiddetiyle başa çıkma deneyimleri: Düzce Kadın Konukevi örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Düzce Üniversitesi.
- Günenç, M. (2020). *5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında sosyal çalışma görevlilerinin sosyal hizmet algılarının değerlendirilmesi (İstanbul örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Gürhan, N., Erdoğan, G., & Seyran, F. (2020). Cinsel Şiddet. *Meyad Akademi*, 59-65.
- Gürkan, Ö. C., & Coşar, F. (2009). *Ekonomik şiddetin kadın yaşamındaki etkileri*. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, 2(3), 124-129.

- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2014). *Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması*. Ankara: T.C Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı & Hacettepe Üniversitesi.
- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2015). *Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması*. Ankara: T.C Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı & Hacettepe Üniversitesi.
- Holt, S., Buckley, H., & Whelan, S. (2008). The impact of exposure to domestic violence on children and young people: A review of the literature. *Child abuse & neglect*, 32(8), 797-810.
- İçli, G. (2018). Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikaları ve Küreselleşme. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (30), 133-143.
- İstanbul Barosu. (2023). 6284 Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Uyarınca Alınan Tedbir Kararları Raporu. İstanbul Barosu Kadın Hakları Merkezi.
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, T. B. K. S. G. (2009). Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet. *Ankara: Elma Teknik Basım Matbaacılık*, 6, 2017.
- Kahraman, M. S., & Çokamay, G. (2016). Aile İçi Şiddet ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri: Temel Kavramlar, Güvenlik Planı Hazırlama ve Alternatif Tedavi Model Örnekleri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 321-336.
- Kahraman, R. (2020). *6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'da Öngörülen Tedbirler ve Bu Tedbirlere İlişkin Usul*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Karabıyık, İ. (2012). Türkiye'de çalışma hayatında kadın istihdamı. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 32(1), 231-260.
- Karahan, M. S., Arpacı, F., & Esen, İ. (2022). Türkiye'de Kadınlara Yönelik Şiddetin Uygulanan Sosyal Politikalar Bağlamında Bireysel ve Toplumsal Boyutlarda Etkileri. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 36-41.
- Karal, D., & Aydemir, E. (2012). *Türkiye'de kadına yönelik şiddet*. International Strategic Research Organization (USAK).
- Karasar, N. (2009). Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar-ilkeler-teknikler. *Ankara: Nobel Yayın Dağıtım*.
- Keleş, A. (2023). Sosyal temelli destek eğitim programının, şiddet içerikli dijital oyunlar oynayan ergenlerin saldırganlık davranışına etkisi. Yüksek Lisans Tezi. KTO Karatay Üniversitesi. Konya
- Kelleci, A. (2023). Aile içi şiddet ve şiddet döngüsü: Bir alanyazın derlemesi. *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 47(1), 87-97.
- Kılıç, Ç. B. (1999). Aile İçi Kadına Yönelik Şiddetin Belirlenmesi ve Hemşirenin Rolü. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Kıvanç, T. (2020). *Kadına yönelik şiddeti önleme amaçlı kamu spotlarının kitle iletişimi bağlamında değerlendirilmesi* (Master's thesis, Sakarya Üniversitesi).
- Kocaağalar, F. (2025). Kadın Koruma Sisteminde Türkiye’de 6284 Sayılı Kanunun Rolü. *Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 7(1), 29-45.
- Korkut Owen, F. (2008). *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet*. Ankara: KSGM Yayınları.
- Kula, S. S., & Akbulut, Ö. F. (2020). Öğretmen adaylarının çocuğa yönelik şiddete ilişkin duyarlılıkları ile empatik eğilimleri arasındaki ilişki. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(3), 917-932.
- Kutluoğlu Karayel, A. H. (2019). *Kadına Yönelik Şiddet*. İstanbul: İNSAMER.
- Küçükali, A. (2016). Kadın Konukevinden Hizmet Alan Kadınların Genel Profili ve Kurumlardan Aldıkları Hizmetin Verimliliği: Erzurum, Erzincan ve Bayburt Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 7(14), 43-57.
- Masten, A. S. (2001). Ordinary magic: Resilience processes in development. *American psychologist*, 56(3), 227.
- Onat Bayram, G., & Kızılkaya Beji, N. (2009). Sağlık Çalışanlarının Cinsel Şiddet Mağduru Kadına Yaklaşımı. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 1-41.
- Özge B. (2014). 6284 Sayılı Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Kapsamında Kadının Ve Aile Bireylerinin Korunması. (Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Üniversitesi.
- Özkan, G. (2017). Kadına Yönelik Şiddet - Aile İçi Şiddet ve Konuya İlişkin Uluslararası Metinler Üzerine Bir İnceleme. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 533-564.
- Öztürk, A. B. Kayadibi, B. ve Taşdemir, D. (2021) Adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğü kapsamında gerçekleştirilen uygulamalara yönelik bir değerlendirme, *Sosyal Hizmet*, 2, 95-106.
- Özyürek, A. (2017). Çocuğa yönelik şiddete duyarlık ölçeği geliştirme çalışması. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 462-472.
- Özyürek, A., Kürtüncü, M., Sezgin, E., & Kurt, A. (2020). Üniversite öğrencilerinde çocuğa yönelik şiddete duyarlık ile sorumluluk duygusu ve davranışı arasındaki ilişki. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 13(1), 19-24.
- Parlak, S., & Çamaş, G. G. (2021). Reflections of childhood violence on maternity in Turkey. *Journal of Child & Adolescent Trauma*, 15(2), 261-273.
- Polat, O. (2016). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 15-34.
- Resmî Gazete. (2012). *Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Kanunu (6284)*. Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete. Sayı : 28239. Ankara.

- Salman, G. K. (2015). *Kadın konukevinde kalan ve şiddete uğramış kadınların ilişkilere ilişkin bilişsel çarpıtma düzeylerinin travmatik stres, depresyon ve umutsuzluk düzeyleri ile ilişkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi.
- Schröttle, M., & Müller, U. (2004). Lebenssituation, Sicherheit und Gesundheit von Frauen in Deutschland. Eine repräsentative Untersuchung zu Gewalt gegen Frauen in Deutschland. *Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend*. Berlin
- Subaşı Baybuğa, M., Irmak, Z., Talas, M. S., & Savran, M. B. (2012). Adli Tıp Şube Müdürlüğüne Başvuran Fiziksel ve Cinsel Şiddet Mağduru Kadın Olgularının Değerlendirilmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 172-180.
- Subaşı N, Akın A. (2003). Kadına yönelik şiddet; nedenleri ve sonuçları. *Toplumsal Cinsiyet, Sağlık ve Kadın*, 231-249.
- Şen, A. A. (2018). Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumlar Arası İşbirliği Süreci Ve 6284 Sayılı Yasanın Uygulanabilirliği. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 11(22), 141-161.
- Tanrikulu, B. (2022). Psiko-Sosyal Destek Hizmetlerinin Kadına Şiddetle Mücadelenin Seyrine Etkisi: 2014 Ve Sonrası Dönem, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi.
- Tatlılıoğlu, K., & Küçükköse, İ. (2015). Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet: Nedenleri, Koruma, Önleme ve Müdahale Hizmetleri. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 194-209.
- Tekin, N., & Değirmenci, S. D. (2022). Ataerkil kültürde kadın, erkek ve toplum ilişkisi. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 12, 187-198.
- Tellioğlu, F. R. (2021). 6284 Sayılı Kanun Kapsamında Koruyucu Önleyici Tedbirler ve Kanundan Yararlanacak Kişiler. *Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi*, 3-26.
- Tezel, A. (2002). Çocuğa Yönelik Şiddet. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 93-100.
- Topalhan, T., Öztürk, M., Miçooğulları, S. Ü. M. Ü., & Yeşilkaya, F. (2018). Ekonomik ve Sosyal Göstergelerin Kadınların Yaşam Beklentisi Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 8(2), 9-21.
- Toprak, İ. (2020). *Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun gelişim süreci ve getirdiği yenilikler* (Yüksek Lisans Tezi). Polis Akademisi.
- Türköz, N. (1993). Evlilikte Kadına Yönelik Şiddet ve Kadın Sığınma Evleri. *Eskişehir Barosu Dergisi*, (2), 17-18.
- U.S. Department of Justice, Office on Violence Against Women. (2025, January 22). Domestic violence. <https://www.justice.gov/ovw/domestic-violence>. Erişim: 15/09/2025
- UN General Assembly. (1979). *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women*. Treaty Series, vol. 1249, p. 13. New York: United Nations.

- UN Women, (2015). *A framework to underpin action to prevent violence against women*. UN Women. <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2015/11/prevention-framework>. Erişim: 15.09.22025
- UN Women. (2020). *RESPECT Women: Preventing violence against women – Implementation package*. <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2020/07/respect-women-implementation-package>. Erişim: 15.09.22025
- UNFPA, TKDF. (2023). *Ev İçi şiddet Acil Yardım Hattı 2007-2021 Yılları Arası Verilerinin İstatistiksel Analizi*. Ankara: UNFPA (Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu), TKDF (Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu).
- Uysal, Y. (2024). *şiddet mağduru kadınların sosyal destek algısı, şiddetle baş etme yöntemleri ve yaşam doyumunu* (Yüksek Lisans Tezi). ankırı Karatekin Üniversitesi.
- Ünal, G. (2005). Aile İçi şiddet. *Aile ve Toplum Dergisi*, 1-8.
- Vahip, I. (2002). Evdeki şiddet ve Gelişimsel Boyutu: Farklı Bir Açıdan Bakış. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 312-319.
- Walker, L. (1999). Psychology and Domestic Violence Around The World. *American Psychologist*, 21-29.
- WHO & UN Women. (2019). *RESPECT Women: Preventing violence against women - A framework for policymakers*. Geneva: World Health Organization. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/312261>
- Yağcıoğlu, A. H. (2017). 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı şiddetin Önleneğine Dair Kanun ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar. *Dokuz Eylöl Üniversitesi Hukuk Faköltesi Dergisi*, 913-966.
- Yalçın, S., & Turan, Z. (2023). Gebelikte şiddetin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarına Etkisinin Belirlenmesi. *Sakarya Üniversitesi Holistik Sağlık Dergisi*, 6(3), 403-418.
- Yıldırım, A., & şimşek, H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (6. Baskı). *Ankara: Seçkin Yayıncılık*, 188.
- Yıldırım, F., & Gül, H. (2021). Uluslararası kalkınma politikaları ve kadınların güçlendirilmesi üzerine bir değerlendirme. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(1), 679-695.
- Yıldız, İ., & Evcili, F. (2020). Hemşirelik ve Çocuk Gelişimi Bölümü Öğrencilerinin Çocuğa Yönelik şiddete Karşı Duyarlılıklarının Değerlendirilmesi. *Türkiye Klinikleri Journal of Forensic Medicine & Forensic Sciences/Türkiye Klinikleri Adli Tıp ve Adli Bilimler Dergisi*, 17(3).232
- Yılmaz, Z. (2015). Hannah Arendt'te İktidar ve şiddet İlişkisi. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 199-207.

EKLER

PROTOKOL NO: 2023/179

T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ
ETİK KURULLAR KOORDİNATÖRLÜĞÜ

ARAŞTIRMA BAŞLIĞI	Şiddet Mağduru Kadınların Çocuğa Yönelik Şiddete Karşı Tavrı ve Tutumları: İstanbul Kadın Sığınma Evi Örneği
ARAŞTIRMANIN TÜRÜ	1-Yüksek Lisans Tez Çalışması 2-Nicel Araştırma
ARAŞTIRMACILAR	1- Sorumlu Araştırmacı : Peray NASIRLIEL 2- Tez Danışmanı : Doç. Dr. Harun CEYLAN
ETİK KURUL TÜRÜ	SOSYAL ve BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
KARAR	Etik Onay Verilmesine Karar Verildi.

TARİH
07/12/2023

Prof. Dr. İsa KARAMAN
ETİK KURULLAR KOORDİNATÖRÜ

Prof. Dr. Dilek OZMEN
Üye

Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY
Üye

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı

EK-1
1C
T.C. AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI

Sayı : E-84459573-605.01-10693493

Konu : Veri Toplama (Peray NASIRLIEL)

04.03.2024

BAKANLIK MAKAMINA

İstanbul 10. Kadın Konukevinde Sosyal Çalışmacı olarak görev yapan Peray NASIRLIEL'in Yalova Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı'nda yürüttüğü tez çalışmasını İstanbul Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne bağlı kadın konukevlerinde yapma talebi Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından uygun görülmüştür.

Çalışmanın İl Müdürlüğünün uygun göreceği bir mekanda ve mesai saatleri içerisinde, İl Müdürlüğü ve Kuruluş koordinasyonunda, görüşmenin yalnızca bilgilendirilmiş onam formu ile yapılacak gerekli bilgilendirme sonrasında gerçekleştirilmesi, izin kapsamı dışında hiçbir veri toplanmaması veya talep edilmemesi, toplanan verilerin araştırma amacı dışında kullanılmaması, katılımcıların gizliliğinin ve kişisel verilerinin korunması ilkesine azami ölçüde riayet edilmesi, ses kaydı ya da görüntü alınmaması, katılımcıların duygusal hassasiyetlerine özen gösterilmesi, onlarda stres oluşturabilecek herhangi bir işlem gerçekleştirilmemesi, kuruluş işleyişinin aksatılmaması ve kuruluşun iç düzen kurallarına riayet edilmesi, mevzuata herhangi bir aykırılık teşkil edilmemesi, araştırma sonuçlarının (makale, bildiri vb.) herhangi bir yerde kullanılmadan/yayımlanmadan önce Başkanlığımızdan/ilgili Genel Müdürlüğümüzden resmi kanal vasıtasıyla izin alınması, araştırmanın birer örneğinin Başkanlığımız ile Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne teslim edilmesi ve taahhütname imzalatılması koşulları ile gerçekleştirilmesi hususunu;

Olurlarınıza arz ederim.

Ek: Çocuğa Yönelik Şiddete Duyarlık Ölçeği ve Puanlaması

İfadeler	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum
1. Çocuğun şiddete tanık olmasını önlemek, gelecekte şiddet uygulayan bir birey olmasını önleyebilir.	3	2	1
2. Şiddet gören çocuklar, başkalarına şiddet uygulama eğilimi gösterirler.	3	2	1
3. Şiddet uygulayan anne-baba veya yetişkin, çocuğa kendini affettirirse sorun kalmaz.	1	2	3
4. Şiddet, çocukla olumsuz duygulanıma sebep olacak şekilde konuşmaktır.	3	2	1
5. Şiddet, çocuğun duygusal yönden kötü hissedeceği davranışlarda bulunmaktır.	3	2	1
6. Yetişkinlerin çocuğa şiddet uygulamasının mutlaka geçerli bir nedeni vardır.	1	2	3
7. Şiddet gören çocuklar, anne-baba olduklarında çocuklarına şiddet uygulama eğilimi gösterirler.	3	2	1
8. Ailenin sosyo-kültürel ortamının iyileştirilmesi, çocuğa yönelik şiddeti önleyebilir.	3	2	1
9. Şiddet gören çocuklar, çevresindekiler tarafından istenmeyen davranışlar sergilerler.	3	2	1
10. Düşük sosyo-ekonomik ve kültürel düzeyde aileye sahip çocuklar, daha fazla oranda şiddet görürler.	3	2	1
11. Şiddet gören çocuklarda, kin ve düşmanlık hisleri oluşur.	3	2	1
12. Büyükanne ve büyükbabaların çocuğa şiddet uygulamasına, diğer aile bireylerinin müdahale etmemesi gerekir.	1	2	3
13. Yasal yaptırımların artırılması, çocuğa yönelik şiddet olaylarını engelleyebilir.	3	2	1
14. Yaramazlık yapan çocuklar, şiddet görmeyi hak etmişlerdir.	1	2	3
15. Yetişkinlerin çocuk gelişimi konusunda eğitimi, çocuğa yönelik şiddeti önleyebilir.	3	2	1
16. Toplumun duyarlılığını artırıcı etkinlikler, çocuğa yönelik şiddeti engelleyebilir.	3	2	1
17. Şiddet, çocuğu ilgi ve sevgiden yoksun bırakmaktır.	3	2	1
18. Bir çocuk şiddet gördüğünü söylüyorsa, inanmamak gerekir.	1	2	3
19. Şiddet gören çocukların gelişimleri olumsuz etkilenir.	3	2	1

EK-6

Aşağıda eşinizin size karşı olabilecek davranış ve tutumları ile ilgili ifadeler yer almaktadır. Herbir seçeneğin karşısındaki cevaplardan size uygun olanını (X) şeklinde işaretleyiniz. Lütfen her seçeneğe uygun cevabı vermeye ve atlamamaya özen gösteriniz.

Örneğin:

	<u>Hiçbir zaman</u>	<u>Bazen</u>	<u>Herzaman</u>
Eşim beni sık sık döver.	()	()	(X)

	<u>Hiçbir zaman</u>	<u>Bazen</u>	<u>Herzaman</u>
1- Tekme ve tokat atar.	()	()	()
2- Yaptığım şeyleri över.	()	()	()
3- Bana sözle hakaret eder.	()	()	()
4- İşimi bırakmamı istiyor.	()	()	()
5- Başka erkeklerle konuşmama izin verir.	()	()	()
6- Boğazımı sıkarak boğmaya çalışır.	()	()	()
7- Dışarı çıkmama izin verir.	()	()	()
8- Benim kararlarımı da sorar.	()	()	()
9- İş gezilerine, yemek ve eğlencelere gitmeme izin verir.	()	()	()
10- Cinsel isteklerini yapmazsam bana kötü davranır.	()	()	()
11- Cezalandırmak için elimi ,kolumu ,ağzımı bağlar.	()	()	()
12- Bana sevgi gösterir.	()	()	()
13- İsteklerini bağırarak belirtir.	()	()	()
14- İşimde ilerlememi ister.	()	()	()
15- İstemediğim halde cinsel ilişkiye zorlar.	()	()	()

	<u>Hicbir zaman</u>	<u>Bazen</u>	<u>Herzaman</u>
16- Aç susuz bırakır	()	()	()
17- Ailemi ve arkadaşlarımı aşağılar.	()	()	()
18- Küfür eder.	()	()	()
19- Getirdiğim paranın hepsini alır.	()	()	()
20- Başka kadınlarla ilgilenir.	()	()	()
21- Üzerimde sigara söndürür.	()	()	()
22- Bana güzel sözler söyler.	()	()	()
23- Kötü bir anne olduğumu söyler.	()	()	()
24- Gelirimizi içki, kumar gibi şeylere harcar.	()	()	()
25- Cinsel bölgelerime zarar verir.	()	()	()
26- Hamile iken döver.	()	()	()
27- Ondan korkarım.	()	()	()
28- Yaptığım iyi şeyleri över.	()	()	()
29- Geliş gidiş saatlerimi kontrol eder.	()	()	()
30- Benim cinsel isteklerimi de önemser.	()	()	()
31- Eline geçeni üzerime doğru fırlatır.	()	()	()
32- Sevdiğim şeyleri yaptırmaz.	()	()	()
33- Düşüncelerimi sormaz.	()	()	()
34- İşyerime gelip olay çıkarır.	()	()	()
35- İstemediğim şekilde cinsel ilişkide bulunmamı ister.	()	()	()
36- Bir odaya kilitler.	()	()	()
37- Evlilik, yıl dönümü, doğum günü gibi özel günlerde yanımda olur.	()	()	()
38- Birşey yapmamı istediğinde rica eder	()	()	()
39- Giydiklerime karışır.	()	()	()

	<u>Hiçbir zaman</u>	<u>Bazen</u>	<u>Herzaman</u>
40- Kadınlık görevimi yapmadığımı söyler.	()	()	()
41- Sopa, kemer gibi araçlarla döver.	()	()	()
42- Diğer insanlarla ilişkilerimi kontrol eder, kısıtlar.	()	()	()
43- Kötü bir eş olduğumu söyler.	()	()	()
44- Kendime harcama yapmama izin verir.	()	()	()
45- Cinsel ilişki sırasında vurur.	()	()	()
46- Silahla korkutur yaralar.	()	()	()
47- Kendisine karşı duygularımı ifade etmeme izin verir.	()	()	()
48- İşe yaramadığımı söyler.	()	()	()
49- Özel ihtiyaçlarımı karşılamam için para verir.	()	()	()
50- Cinsel ilişkiye isteksiz olduğumu söyleyerek alay eder.	()	()	()

ÖZGEÇMİŞ

Peray Nasırlıel, lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet bölümünde tamamladı. Yüksek Lisans eğitimine Yolava Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Sosyal Hizmet Bilim Dalı'nda devam etmektedir. Kariyerine LÖSEV'de Sosyal Hizmet Uzmanı olarak başlamış olup, 2022 yılında Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı İstanbul Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi Müdürlüğüne Sosyal Çalışmacı olarak atanmıştır. Görevlendirme ile, ilk kabul birimi olarak hizmet veren İstanbul 10. Kadın Konuk Evi Müdürlüğünde Sosyal Çalışmacı olarak iki yıl boyunca görev yapmış olup, halihazırda Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İstanbul İl Müdürlüğü Kadın Hizmetleri biriminde kariyerine devam etmektedir

TEZDEN TÜRETİLEN YAYIN VE ESERLER

Koç, P., Ceylan, H. (2023). Lisansüstü Tezler Üzerinden Türkiye'de Aile İçi ve Kadına Yönelik Şiddet Temalı Bibliyografik Bir İnceleme. ISBN: 978-625-6830-72-1